

WASOM
DS 531
D6424

ĐÔI

#147

SÀI GÒN DỞ BÀN^{^?}

ĐỜI

SỐ 147 - NĂM THỨ BA - GIÁ 70

TUẦN LỄ TỪ 1-9-72 ĐẾN 8-9-72

ĐẶC BIỆT : SAIGON ĐƠ BAN

● Ở GÀ TRÊN ĐƯỜNG LỘ SAI
GON : vângnguyên ● SAIGON
TÁ-PI-LU người xứ huế ● SAI-
GON MUÔN MẶT : đời

CHÁNH TRỊ :

● NIXON BƯỚC THẮNG VÀO
CHỢC VẬN ĐỘNG TRANH CỬ
TỔNG THỐNG MỸ : lýđạinguyên

VĂN NGHỆ :

● NHÂN NGUYỆT VẤN ĐÁP (1)
cạcsĩ ● NỔI LONG NGƯỜI
PHƯƠNG ĐÔNG : cungtichbiển
BĂNG ĐIỂM : liêuquốcnhĩ -
ayromiura ● PHIÊUnguyễntiến
đức ● LỚP : RỂ HÀ NỘI : bài
vănbinh ● NGƯỜI BÊN TRONG
hoànghảithủy
● THƠ : hòtdòn

CÁC MỤC THƯỜNG XUYỀN :

● VĂN HỌC NGHỆ THUẬT
● NÓI VỚI ĐẦU GỐI ● SINH
TỬ PHÙ ● TRANG THƠ ●
ĐỜI MUÔN MẶT ● THỜI SỰ
THẾ GIỚI ● THỜI SỰ TRONG
NƯỚC ● ĐIỆN ẢNH ● NHIẾP
ẢNH ● S. HOẠT NGHỆ THUẬT

Chủ nhiệm :

Bà TRẦN THỊ ANH MINH

Chủ trương biên tập

CHU TỬ

tòa soạn 143-145 Cống Quỳnh S.G.

Đ.T. 22.323

(Phát hành mỗi sáng thứ SÁU)

Tuần báo Đời và Trung Đội Nghĩa quân An Lộc

Tuần lễ trước, báo Đời đã long trọng báo tin mang một số tiền lên An Lộc tặng anh em thuộc Trung đội 1 Nghĩa Quân, Chi khu An Lộc. Báo tin long trọng quá làm cho chúng tôi ân hận. Vì chuyển đi đã không thành. Số tiền gần 300 ngàn của nhà văn Trần nhất Hoan bán tác phẩm Vùng Trời Quê Hương, vẫn chưa được chuyển tới tay các bạn Nghĩa quân Trung đội 1.

Chiến dịch Hậu Phương Yểm Trợ Tiền Tuyến đang được cổ động. Nhật báo Song Thần đã đứng ra đỡ đầu một Liên Đoàn Biệt Động Quân. Nhiều tờ báo khác đã nhận yểm trợ cho cả tiểu đoàn, cả trung đoàn. Một ký giả là anh Lê Thanh đã một mình nhận đỡ đầu một trung đoàn thuộc Sư đoàn 23 Bộ Binh. Riêng tuần báo Đời rất khiêm tốn, chỉ xin đứng ra bảo trợ một Trung đội, mà không phải Trung đội chủ lực quân, Địa Phương Quân, chỉ là một Trung đội Nghĩa Quân, thuộc Chi khu An Lộc, đặt dưới quyền điều khiển của ông Quận trưởng An Lộc.

Tuần báo Đời nhận yểm trợ một Trung đội Nghĩa Quân ở An Lộc là do một quyết định có suy xét, lựa chọn kỹ càng. Trong chiến trận lừng danh ở An Lộc, người ta đã nói rất nhiều đến các đơn vị anh hùng, những chiến sĩ Biệt Cách, những chiến sĩ Dù, và nói cả tới Sư đoàn 5. Nhưng các đơn vị nhỏ bé như Nghĩa quân, Địa phương quân thì không mấy ai nói tới.

Chúng tôi được biết rằng trong mặt trận An Lộc, Nghĩa quân là những chiến sĩ xuất sắc bậc nhất, dù các anh em đó không thuộc đạo binh lớn nhất hoặc thiện chiến nhất. Quân số, vũ khí thì chưa thể so sánh với bộ binh của sư đoàn. Kinh nghiệm chiến trường và tài đánh trận thì không thể so sánh với Biệt Cách và Nhảy Dù. Nhưng tinh thần anh dũng, hai chữ ANH DŨNG được gắn liền với tên tỉnh Bình Long, tên quận An Lộc, tinh thần anh dũng của các bạn Nghĩa quân không hề kém ai.

Khi thiết giáp của quân Bắc tiến vào An Lộc với chiến thuật biến người của bộ binh địch theo sau, nhiều đơn vị Nghĩa quân An Lộc đã được lệnh di tản. Các Nghĩa quân, nhiều anh mới 17, 18 tuổi, di chuyển qua các con đường, đã chứng kiến rõ ràng cảnh bà con, thân thích bạn hữu của họ nằm chết, hay bị thương ngã trên mặt đường. Vì chính những anh em này là người dân An Lộc, chính bà con lối xóm, họ hàng thân thích của họ bị tàn sát dưới 7.000 trái đạn pháo kích mỗi ngày của Cộng quân. Vì vậy chính các Nghĩa quân đã nổi giận, căm hờn hơn ai hết. Có người thấy xác một thân nhân nằm chết bên đường, chỉ kịp chạy tới nhìn mặt, vuốt nước mắt rồi bỏ đi.

Chính lòng căm phẫn đó đã biến anh em Nghĩa quân An Lộc thành những chiến sĩ dũng cảm. Họ xông về phía tuyến địch không biết sợ. Họ đứng lên trên miệng hầm ôm súng M.72 bắn thẳng vào xe tăng. Họ vác thân cây bò tới chặn xích sắt xe tăng. Chính Thiếu tá Quận trưởng phải nhận rằng ông được phần khích bởi các hình ảnh đó và chính ông cũng leo lên trên miệng hầm đối diện với xe tăng địch, chiến đấu cùng với các Nghĩa quân của ông.

Tuần báo Đời đã lựa chọn một Trung đội tượng trưng trong số gần 20 Trung đội Nghĩa quân để trao tặng một số quà nhỏ mọn.

Chúng tôi rất tiếc 2 chuyến đi tính lên An Lộc đều phải trở về vì các ngăn trở bất thường.

Chúng tôi sẽ chuyển quà tặng tới anh em, với tấm lòng triu mến và kính phục.

ĐỜI

nói chuyện với đầu gối

KHA TRẦN ÁC

Xin ơn trên phù hộ báo Đồi

Các anh em tòa soạn hỏi Đầu Gối :

— Sau số báo này, Đồi vẫn tiếp tục hay sẽ đi tàu suốt luôn ?

— Tại sao lại không tiếp tục ?

— Nhưng đầu gối ra 10 triệu đồng để ký quỹ ?

— Các anh không nghe dư luận đồn rằng Chu Tử vừa được chính quyền trao cho 30 triệu đồng, 20 triệu để ký quỹ cho tờ Sông Thần, 10 để ký quỹ cho tờ Đồi hay sao ?

Mất Đạo Cấy vụt sáng :

— Anh đã cầm trên tay số tiền đó chưa ?

— Cầm rồi.

Đạo Cấy là người sợ vợ nhất thế giới, nhưng lại ưa hình đạo, ưa cấy lung tung hơn ai hết, bèn đề nghị :

— Chính quyền trao cho Chu Tử 30 triệu là chính quyền sáng suốt lắm, biết chọn mặt gửi vàng lắm, nhưng tôi đề nghị Chu Tử đừng đem số tiền đó ký quỹ. Tốt hơn hết là chia đều số tiền đó cho anh em, anh em ai muốn đi chuồng chó thì cứ việc đi, ai muốn đưa cho vợ cất giữ để dành cũng không ai ngăn cấm.

— Nhưng Chu Tử sẽ ăn làm sao nói làm sao với Chính Quyền ?

— Dễ ợt. Chu Tử chỉ cần rao trên mặt báo Sông Thần là đã đánh rớt 30 triệu, nếu ai nhặt được Chu Tử sẵn sàng chuộc theo đúng luật giang hồ.

Nói rồi mà chơi, chứ cho tới giờ phút này, chính Đầu Gối cũng

chưa biết là sau số này Đồi sẽ tiếp tục hay đóng cửa. Kề ra nếu Đầu Gối cố gắng, cào cấu xoay sở vay mượn mỗi nơi một ít thì cũng kiếm đủ số 10 triệu để ký quỹ, nhưng kiếm đủ để báo Đồi được tiếp tục mà viết không dám viết, viết cái gì cũng sợ bị tịch thu, thì tiếp tục làm gì ?

Tóm lại rất có thể sau số báo này Đồi sẽ tạm nghỉ, dài là 1, 2 tháng, ngắn là 1, 2 tuần, hoặc rất có thể Đồi vẫn tiếp tục như thường lệ. Vậy thử sáu tuần tới, bạn đọc cứ tìm Đồi ở các sạp báo, nếu bạn đọc không thấy Đồi, thì những dòng chữ này được coi như là nhữn lời tạm biệt.

Đồi còn dài. Quan nhất thời, dân vạn đại, Đầu Gối long trọng cam kết với các bạn rằng : Đồi có thể tạm nghỉ một thời gian ngắn để chạy tiền ký quỹ nhưng Đồi sẽ không bao giờ chết cả, trừ phi đất nước này bị diệt vong.

Xin ơn trên phù hộ cho Đồi.

Begging is better than bombing

Ứng cử viên Tổng thống Mc Govern là người «tiến bộ» nhất thế giới. Ông tuyên bố : «Begging is better than bombing» (thà đi van xin còn hơn là ném bom) ông hứa nếu ông đắc cử Tổng thống, ông sẽ đi Hà nội van xin Bắc Việt thả tù binh chứ không ném bom để đòi Bắc Việt phải trả tù binh.

Đầu Gối thành thực mong ông trúng cử để được thấy ông đi Bắc Việt van xin ra sao, nhưng cái hy vọng trúng cử của ông nó mong manh quá, chác chác bao giờ ông có dịp

đi Hà Nội để van xin lấy lục.

Cách đây hơn một năm, khi Mc Govern qua thăm Saigon, Đỗ Ngọc Yến đã có lần đi ăn cơm với ông cùng vài người bạn. Theo nhận xét của Đỗ Ngọc Yến, trong suốt 2 tiếng đồng hồ ăn cơm ông chỉ nói chuyện về canh nông trồng trọt là cái sở trường của ông, ông mù tịt hoàn toàn về chính trị vậy mà ông được đảng Dân chủ bầu làm ứng cử viên Tổng thống, mới là chuyện ngược đời !

TÒA SOẠN TỰ ĐỌC BỎ

NGŨ TỬ TỬ

CHUYÊN ĐỜI

Vẽ rồng diêm mắt

Loạn thế đạo thư
Đình thời luyện võ

Trương Tăng Giao, người đất Ngô Hưng, sống ở đời Hậu Hán rất nổi tiếng về tài vẽ. Họ Trương được kể là họa gia giá trị nhất thời ấy và gần như là thủy tổ của họa phái truyền thần nhân vật của Trung Hoa. Dưới thời Hán vũ Đế, các hoàng tử đều phải cầm quân đi đánh dẹp ở xa, Vũ Đế thương nhớ các con nên sai Trương Tăng Giao họa hình các hoàng tử treo quanh phòng để nhìn cho đỡ nhớ. Họ Trương vẽ hình các hoàng tử trông như người thật.

Trương Tăng Giao từng giữ chức Hữu Quân Tướng Quân. Hán Vũ Đế tôn sùng Phật Giáo nên vào thời này, chùa chiền được tạo dựng rất nhiều. Nhiều chùa lớn đều do Tăng Giao vẽ kiêu.

Truyện thuyết ghi lại một truyền kỳ về tài vẽ của Trương Tăng Giao như sau:

Một hôm, Trương Tăng Giao đến thăm chùa An Lạc ở Kim Lăng. Vị chủ trì ở đây là thân hữu của Tăng Giao và rất mộ tài hoa của chàng. Nhân dịp Tăng Giao tới thăm chùa, Sư chủ trì khăn khăn xin Tăng Giao vẽ cho 3 con rồng ở trên bức vách lớn của nhà chùa.

Trương Tăng Giao đáp ứng, chàng vẽ 3 con rồng thật đẹp trên bức vách lớn chùa, mọi người đều ca tụng nhưng lấy làm lạ khi thấy Tăng Giao không vẽ mắt cho rồng.

Tăng Giao giải thích về chuyện không vẽ mắt rồng như sau :

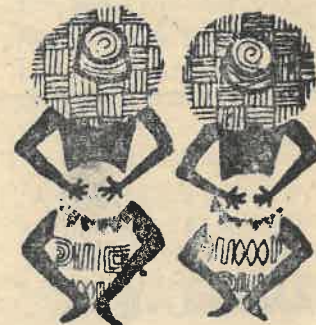
— Tôi không thể vẽ mắt rồng được. Vì vẽ mắt, rồng sẽ hóa rồng thật và bay đi mất...

Mọi người không tin. Sư chủ trì năn nỉ chàng vẽ mắt rồng cho đủ bộ. Cực chẳng đã, Tăng Giao bèn phóng bút diêm nhãn cho một con Rồng.

Một tiếng ầm nổi lên, mọi người kinh hoàng khi thấy bức vách vỡ tung, và con Rồng vừa được diêm nhãn hóa thành rồng thật, bay lên trời mất.

Còn lại 2 con rồng chưa được vẽ mắt vẫn ngoan ngoãn nằm nguyên ở đó.

Truyện này tuy khó tin nhưng có thể nói lên được tài vẽ tuyệt vời của Trương Tăng Giao.

Ồ gà trên đường lộ Sài Gòn

Một tối đẹp trời nào đó, sau khi du dương với người tình để thương ở một công viên lén bỏ bạn lên xe Honda, đưa tay từ ghế cô em rồi phóng xe một mạch về trình diện bà xã. Con đường Saigon do hãng thầu RMK vừa trải nhựa êm như ru, bạn vận tay ga tăng tốc độ; gió mát thổi lồng lộng và lòng bạn thơ thới hân hoan; dư hương của người đẹp như còn

phảng phất trên áo, trên xe Honda. Bỗng, trước mặt bạn, dưới ánh đèn xe, một lỗ hổng to, và đen ngòm hiện ra trên mặt đường, bạn nhấn vội bàn thắng nhưng không kịp nữa rồi; bánh xe lọt vào hố và bạn thấy mình bị tung lên rồi những vì sao đom đóm sáng trong đầu bạn rồi một mù hư vô.

Khi tỉnh dậy, bạn ngỡ ngác

nhận ra mình đang nằm trong bệnh viện, đầu băng kín chân treo lên trời, và bà xã bạn đứng khóc bên giường! Giê Su Ma! không chết là may!

Ở các nước văn minh Âu Mỹ, khi một người dân đang xử dụng công lộ mà vấp phải ổ gà, hoặc trượt xe ngã té vì đường trơn trượt, thì đương sự bèn làm đơn kiện ngay nhà nước, hay sở Công chánh bẽ bối, đã gián tiếp gây ra tai nạn cho dân chúng trong vài trường hợp nhà nước đã «thua» kiện và phải bồi thường thiệt hại cho nạn nhân.

Thế còn ở nước ta thì sao nhỉ? Bạn có quyền đóng đủ mọi thứ thuế cho nhà nước và có tự do xử dụng công lộ. Nhưng khi bạn vấp phải ổ gà té gãy cổ vào nhà thương thì bạn có quyền ráng chịu lấy cho quen.

VÂN NGUYỄN

Bạn đi một mình một xe, bạn tự vấp ổ gà và cổ bạn gãy thì bạn chịu lấy một mình là phải lắm rồi! Cảnh sát sẽ ghi vào biên bản 2 chữ «tự té» ở Việt Nam ta chưa thấy ai đi kiện nhà nước trong trường hợp này bao giờ; dân Việt mình vốn can đảm có thừa!

Nguồn gốc của «ổ gà»

Một hiện tượng khôi hài mà bất cứ người dân nào xử dụng công lộ tại Saigon cũng đều nhận thấy là hiện tượng «phá đường». Trong khi sở Công Chánh đi làm đường, hãng thầu RMK trải nhựa đường, sở Thủy Cục lại chuyên đi... phá đường.

Nói có sách, mách có chứng. Các bạn có đồng ý là điều mà người viết vừa kể trên là điều có thật không? bằng chứng cụ thể nhất là «sở phá đường» đang phá tại góc Hồ Biểu Chánh, Cống Quỳnh. Nhìn từng mảng nhựa đường bị đục lên 1 cách tàn nhẫn thì ai mà không đau lòng!!

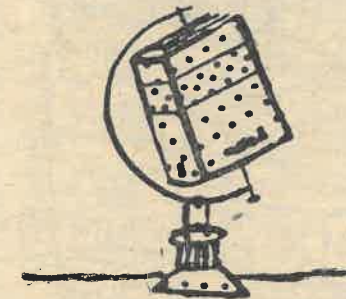
Có nhiều nguyên nhân để người ta «phá đường». Đào đường để đặt ống dẫn nước, để đặt đường giây điện thoại; giây điện ngầm... Mạnh cơ quan nào người ấy đục, phá đường, một cách rất ư bình thân, mặc cho sở Công chánh xót xa, cảnh sát công lộ than trời và người dân tà tà vào nhà thương băng bó vì vấp phải các vết hàn gán tạm bợ trên các con đường mà sở Thủy Cục, sở Bưu điện, Điện lực vừa đục phá xong.

Đề cho thành phố Saigon có một bộ mặt «làng cổ», chính phủ ta bèn thuê hãng RMK mở rộng và tráng nhựa 1 số các con đường tại thủ đô. Theo một giới chức tại sở Công lộ cho biết, họ rất đau lòng khi thấy có con đường mà hãng RMK vừa mới hoàn tất xong thì 1 tuần lễ sau, đã có người đi đục con đường mới toanh này để đặt... ống nước; và tình trạng và vi vu lại xảy ra. Theo một con số chính xác, thì mỗi xe nhựa đường của hãng RMK trị giá 3500 đô la; và cứ 200 mét đường nhựa thì chính phủ ta mất một triệu đồng bạc; thế mà có cơ quan lại phá hủy tài sản Quốc gia rất ư là... hợp pháp.

Theo sự tiết lộ của sở Công lộ thì nơi này đã có lần yêu cầu các cơ quan hữu trách về đường lộ, Thủy cục, điện thoại, hãy đặt ống nước, giây điện cho xong trước khi sở Công chánh hay hãng thầu RMK trải nhựa đường, thế nhưng đề nghị này đã như tiếng kêu trong sa mạc, phải chăng, đã không có sự hợp tác giữa các cơ quan liên hệ đến đường sá công lộ??

Một lý do chuyên môn, nữa đã gây ra việc đào xới phá đường là việc đặt ống nước 1 bên đường.

Ở ngoại quốc, người ta chôn ống nước ở cả 2 bên đường và sẵn sàng cung cấp nước cho nhà cửa hai bên vệ đường. Ở VN, vì ngân sách ít ỏi, nên sở Thủy cục chỉ đặt 1 hệ thống ống nước mà thôi.

Do đó, khi bên này đường, dân chúng cần đặt ống nước là phải đào ngang qua đường, cho tới ống nước chính phía bên kia đường... gây ra ổ gà trên mặt lộ.

Rác đổ bừa bãi. lấp ống cống thoát nước

Hòn ngọc Viễn Đông ta cũng nổi tiếng bởi những đống rác cao ngất trời. Tiền trách kỷ hậu trách nhân. Dân chúng phải làm một phát tự «kiềm chế» lấy mình. Em Mari Sến nhà bạn có tật lười biếng, mang rác trong nhà ra đổ bừa bãi vào... đống rác... Rồi «Bây giờ là đầu mùa mưa rồi, bây giờ là đầu mùa nhưng nhớ nước mưa mang rác làm kẹt miệng các ống cống, nước không thoát được và cứ thế nước dâng lên cao! Quý

vị ở đường Trần Quốc Toản, Cao Thắng, Nguyễn thiện Thuật, cư xá Đô Thành, chung cư Minh Mạng thì kinh nghiệm có thừa về vụ này.

Nước ứ đọng làm hư đường xe cộ chết máy, và thỉnh thoảng có người được mang vào nhà thương vì sụp ổ gà!

Viết lên những nguyên nhân gây ra việc hư hỏng công lộ, tác giả chỉ muốn trình bày 1 thảm trạng của các đường sá Saigon (Theo sở công lộ thì mỗi ngày đổ thành Saigon có trung bình 40 tấn nạn xe cộ, một phần vì ổ gà, đường sá hư hỏng mà ra.)

Còn việc cải tiến và sửa sang thì tùy thuộc vào sở Kiều lộ, và sở Công chánh đô thành; nghề của quý chàng mà!

Khi bị té, sụp ổ gà bạn làm gì?

Nếu lên câu hỏi này, thật là ngớ ngẩn, vì khi sụp ổ gà thì một là ngáp ngáp hai là chìm vào mộng mơ chứ làm gì bây giờ.

Thời thì đặt trường hợp bạn còn tỉnh tí ti, bạn hãy cố gắng liêu thoạt liên lạc với điện thoại số 17, cảnh sát cấp cứu, hoặc nhờ một vị cảnh sát lưu thông liên lạc với trung ương đường Trần Hưng Đạo Saigon, để nơi đây chongười đến lập biên bản, chở bạn vào nhà thương (hay nhà xác. A Men!)

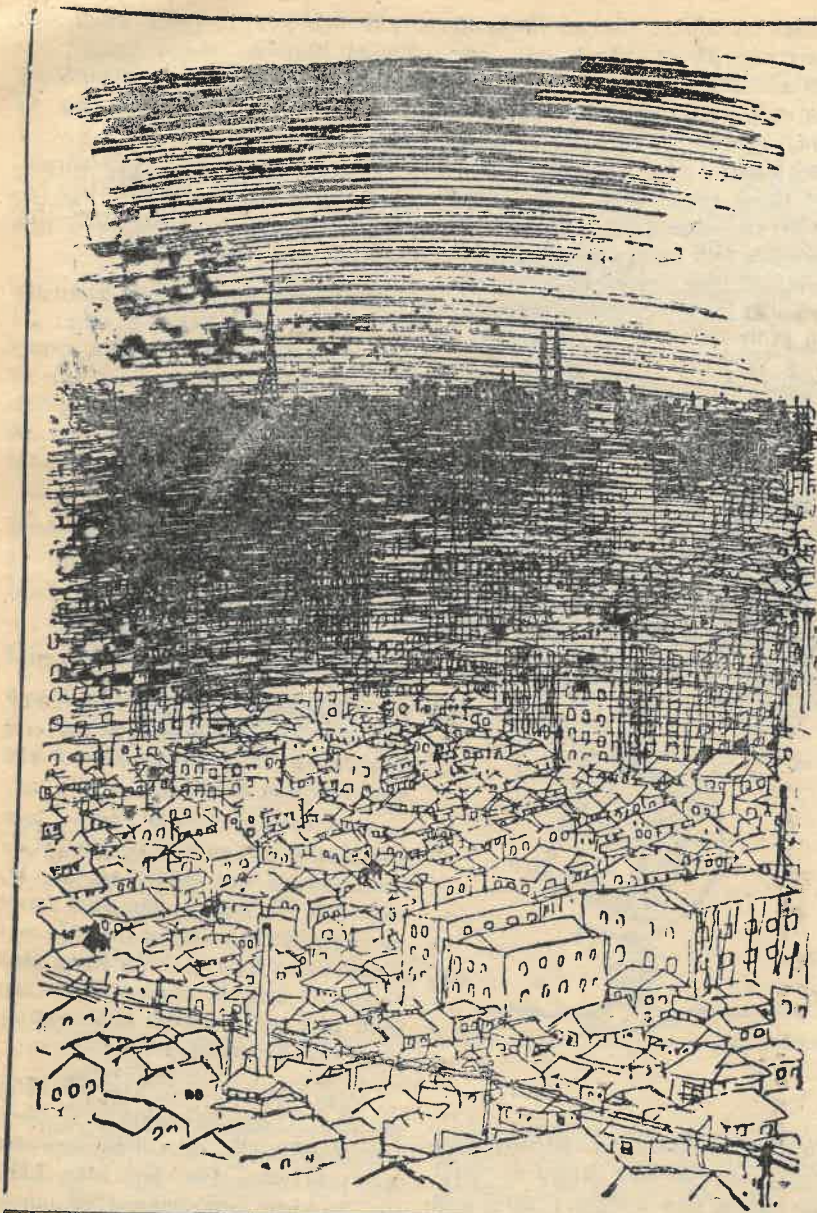
Ngay khi được tin báo, sở cảnh sát lưu thông sẽ phái 1 xe Jeep chở 2 thẩm văn viên đến tra tại nạn lưu thông đến lập biên bản, chở bạn vào nhà thương và mang xe bạn về sở cảnh sát lưu thông để nhờ sở Fú De giữ hộ bạn.

Vì bạn sụp ổ gà, nên cảnh sát sẽ ghi vào biên bản 2 chữ «tự té». Thế thôi!

Tuy nhiên, bạn yên trí, vì thành thật mà nói rằng anh em cảnh sát lưu thông sẽ sốt sắng đến ngay với bạn; ngay sau khi biết bạn đang ngáp vì sụp ổ gà!

Tôi biết thế nào, khi tỉnh lại, bạn cũng đọc tiếng La tinh cho sở Công chánh đô thành nghe cho mà xem! chúc bạn chóng bình phục. A Men!

VÂN NGUYỄN

NGƯỜI XỨ HUẾ

SAIGON tả-pí-lù

Saigon đẹp lắm Saigon ơi ..

Chiếc Boeing lộng lẫy của Hàng Không Việt Nam thuộc đường bay quốc ngoại hạ cánh xuống phi trường Tân Sơn Nhất. Người khách phương xa bước ra khỏi lòng phi cơ trong cơn gió đêm thật mát. Rồi khách ngồi lên một chiếc xe Huê ky bóng loáng chờ sẵn di chuyển về trung tâm Saigon theo hướng Cách Mạng—Công Lý. Hai bên đường toàn là biệt thự rực rỡ ánh đèn dưới những tàng cây sum sê.

Đêm ấy, khách đứng tay vào bao lơn một đại khách sạn nguy nga trên đường Tự Do. Dưới chân, Saigon chói sáng muôn màu, những giòng xe chạy nối đuôi như một đêm hội hoa đăng.

Sáng ngày mai trở dậy, khách xuống quán dùng điểm tâm. Trước khách, những Brodard, Givral, La

Pagode, Continental, Catinat... cũng đầy những nhân vật qui phái và nhân hạ như khách ngồi ung dung trong hơi thuốc xì-gà, trong mùi hương Channel theang thoảng.

Sau buổi điểm tâm, khách phải di chuyển ra một tí. Xe đi qua ngã Bùi thị Xuân, liếc nhìn đường rầy xe lửa bên cạnh, khách bỗng thấy hai đồng rác to lù lù. Vì xe chạy nhanh, khách không thấy rõ và cho là mình lầm, có lẽ đó là hai kiện hàng mà một chuyến xe lửa vừa đổ xuống.

Rồi xe qua đường Lê Văn Duyệt, khỏi tòa đại sứ Cao Miên một quãng, khách lại thấy 3 đồng rác khác. Rác nằm ngay trên lề đường, tràn cả xuống mặt đường. Lần này thì khách không còn lầm được nữa. Đúng là rác.

Rồi xe lại chạy xuống Trương Minh Giảng. Vừa lên khỏi dốc cầu thì cả một dãy trường sơn

nằm ngay trước mũi xe của khách. Nhờ kẹt xe ở quãng này nên khách có đủ thì giờ khảo sát kỹ lưỡng về rác Saigon hơn. Đầu tiên là một mùi kinh dị thốc vào 2 lỗ mũi du khách. Một mùi không biết đích xác là mùi gì nhưng chắc chắn phải tổng hợp của tất cả mùi vị do toàn dân toàn quân phóng ra.

Bây giờ đến lượt phân loại từng «chất» rác. Một cái xương bò, một con mèo chết, một lá thư tình xé đôi, một bãi phân bèo nhèo, một tờ có hình bìa ca sĩ Mai Lệ Huyền, một cái băng Tây Thi đầy dấu lưu niệm... tất cả những thứ linh kinh vừa nên thơ vừa lúc nhức dòi bộ và vi trùng ấy đều tràn lăm đầy đủ dưới ánh mặt trời.

Người du khách mới đến Saigon nên chỉ chiêm ngưỡng được có 3 địa điểm triển lãm rác đó mà thôi. Thật ra, trong Saigon 36 phố phường còn nhiều, rất nhiều những trung tâm rác hoặc lớn hoặc nhỏ khác nữa. Rác càng ngày càng trở nên quen mắt quen mũi đối với người dân ở đây. Rác gần như là quốc hồn quốc túy của «nước Saigon». Nếu một sáng nào đó thức dậy ra đường, dân Saigon không còn bất gặp những đồng rác yêu dấu kia nữa, thì chắc hẳn sẽ có lắm kẻ kinh ngạc, buồn thiu và... chết giặc.

Thiên hạ chẳng những chịu khó tập trung rác tại những vị trí chiến lược nói trên, mà người ta còn tỏ ra dễ dãi đồ rác ra bất kỳ nơi nào thuận tay. Từ cửa nhà vứt ra đường. Đứng trên lầu cao liệng xuống. Ngồi trên xe hơi, xe lam cũng thả truyền đơn xuống mặt lộ được. Cảnh sát của chúng ta vốn hiền lành, ít ra thối mác các vụ này, miễn rằng các thứ rác thả tự do ngoài phố không phải là truyền đơn Vi Xi là tốt rồi.

Ồi những nẻo đường thủ đô

Nhưng nói vậy, không có nghĩa là Sở Vệ Sinh Đô Thành không làm phận sự. Có lắm chứ, Bằng có là ngày nào cũng có xe của sở ta đi hốt rác. Nhưng đối với các đồng rác nhỏ thì được. Còn mấy núi rác vĩ đại quá, có lần viên chức của sở ta lên Ti Vi giới thiệu rằng vì thiếu xe, thiếu nhân viên tốt nghiệp cao đẳng đồ rác nên đành chịu và nhờ thế mà những núi rác vĩ đại lại có cơ hội vĩ đại thêm.

Riêng cái khoản xe đi hốt rác, cũng cần tả cảnh một tý. Nghe nói tại xứ người, các xe hốt rác, thường hành nghề vào giờ thật khuya hoặc thật sớm. Như vậy khách qua đường đỡ cái vụ hít bụi và hít mùi vị hấp dẫn của rác.

Còn tại Saigon, thì các xe ấy lại hoạt động cùng giờ với thiên hạ di chuyển tới sở làm, tới chợ búa, trường học. Giờ đó là giờ kẹt xe mà xe hốt rác lại cứ nhẩn nha vừa đi lác lác vừa ngừng cà gặt ca tang. Thành ra, cứ mỗi lần một cái thùng rác từ dưới đất được tung lên xe, thì nam phụ lão ấu đi Honda, xe lam theo sau lại có điểm phúc

hứng vài cọng rác vào mặt hoặc ít nữa cũng hít được một làn hương kỳ lạ...

Có lẽ cho rằng rác như thế còn ít quá, nên sở Công Chánh đô thành phe lơ vu khai thông cống nước hầu có hy vọng được nhiều rác hơn. Những buổi trời mưa xối xả, nước từ cống dâng lên ngập hết ngã tư ngã năm. Rồi khi nước rút còn lưu lại đây đó những kỷ niệm rác rưởi đủ loại làm cho những nẻo đường thủ đô thêm đẹp vô cùng.

Trước kia tôi thường thấy một số trẻ em đứng trên cửa nhà bắt chim té ra đường. Tôi thắc mắc tại sao các thầy phụ lít không đi một màn công dân giáo dục với cha mẹ chúng. Nhưng sau tôi mới thấy là các thầy có lý, có triết lý cao siêu nữa là đằng khác. Nếu cấm đại ra đường thì bọn nhóc sẽ đá sau nhà và chảy xuống lỗ cống của sở vệ sinh đô thành. Khi mưa xuống, nước hồng ha dâng lên, các lỗ cống của sở ta lại chuyển tiếp nước tiêu đó ra ngoài đường. Đầu cũng vào đấy cả.

Người bộ hành đau khổ

15 năm trước đây, khi đến Saigon để làm một gã thursinh, tôi rất thích thú đi lang thang trên những lề đường rộng rãi có bóng cây đậm mát. Rồi tôi đi xa Saigon, nhớ vô cùng những vỉa hè thời thanh xuân ấy.

Bây giờ trở về, muốn bước lại bước đường cũ mà thật khó tìm ra. Hàng cây không còn. Nắng chói chang trên đầu, trên lưng. Và những lề đường cũng mất gần hết. Tôi đâu cũng thấy bằng cầu, kẽm gai vây kín. Rồi những cái máy điện của sở Mỹ, của hotel nằm chính lnh phun khói tùm lùm vào mặt. Nếu còn một quãng lề đường nào trống trải thì đi trên đó cũng là một bất trắc. Hàng chục chiếc máy lạnh nằm trên lầu cao có thể buồn tình phun hơi nóng và té nước xuống đầu bất cứ lúc nào.

Thôi thì đành ra giữa lộ mà đi. Nhưng hàng trăm thứ xe sẽ húc vào đấy cán lên chân. Ít nhất cũng vài hồi còi the the hoặc dậm tiếng chửi the.

Lề đường dành riêng cho khách bộ hành thì bị cướp giữa ban ngày không một lời xin lỗi. Còn lỡ men xuống đường một tí thì bị la mắng, may là chưa bị cảnh sát phạt. Người bộ hành đau khổ của Saigon ngày nay đó.

Có một lề đường thuộc con lộ nổi tiếng nhất của Saigon là Lê Lợi đã bị cuốn mất một nửa. Cả hai dãy hàng lợp nên — dĩ nhiên là được tòa đô chánh cho phép — dài bằng cả dãy phố. Hàng bán từ vài vốc đến sách báo khiêu dâm. Suốt ngày dân choai choai tới chúi mũi vào những đồng sách báo hấp dẫn ấy mà quên cả mùi nồng nặc từ nhà vệ sinh ở đó. Đây có lẽ là nhà vệ sinh duy nhất của thủ đô. Đứng xa một dặm, hương còn bay ngầy ngất.

Có nhiều người muốn giải quyết những ần ức mà vẫn không dám vào đó vì thối quá. Đành đi

ngược nền và minh mà làm một màn đài gốc cây, đài tường vừa mát mẻ hơn lại trông có vẻ trầm ngâm như thập niên dền bích ấy.

Hàng ăn và phóng uế...

Một điểm son khác của Saigon là thật nhiều tiệm ăn, đi đâu cũng gặp tiệm ăn. Mà khách ăn nhậu thì đêm ngày cứ nườm nượp.

Những quán ăn đặc biệt và đông khách nhất có lẽ là các quán nằm ngay trên lề đường. Và khách lề đường đa số là các bà, các cô mặt son da phấn, áo quần một miết ghê lẫm. Có cô tóc tai trông cứ như là từ mỹ viện mới ra. Các cô đớp hùng hực, đớp say mê với tất cả lương tâm nghề nghiệp.

Vì tọa lạc ngay trên lề đường nên cứ mỗi lần 2 lần mỗi mọng đồ của các cô há hốc ra để tiếp nhận một miếng chả giò hoặc muống thịt bò viên thì lập tức một làn bụi mờ mờ hoặc một hơi khói xe honda đen sì cũng tụ tồng theo vào chiếc miệng xinh xắn.

Một trong những quán ăn bên đường mà các cô ưu ái nhất là góc Pasteur - Lê Lợi. Cứ mỗi lần chiêm ngưỡng các người đẹp ngồi ăn ngon lành tôi lại bồi ngùi nhón vào vách tường loang lổ và hồi tưởng những chuyện gì vừa xảy ra đêm qua. Đúng rồi, đêm qua, cũng tại nơi này nhiều khách mã thượng đã xây mặt vào tường lâu quá làm cho tường với cũng đổi nét phong trần và hương thừa còn phảng phất đâu đây. Có khi trên lề đường ngay dưới ghế người đẹp ngồi thưởng thức món ăn còn cả dấu vết vàng vọt của các em bé lang thang đã ngồi xồm tìm cảm hứng sáng tác trong đêm...

Bước vào một tiệm ăn trong nhà đảng hoàng, tình thế chưa chắc đã đổi thay. Trên vách có chữ cấm khạc nhổ dưới đất. Nhìn xuống mặt đất quả không có dấu vết gì khả nghi. Nhưng đừng vội mừng. Hãy nhìn dưới gầm bàn. Các chú ba có đề sẵn một chiếc ống nhỏ. Trong ấy một thứ nước nhầy nhụa nổi lều bều nhiều chất liệu quen quen...

Xin cũng đừng tưởng là những cao lâu đồ sộ nguy nga trong Chợ Lớn quốc là an toàn hơn. Có lẽ chỉ an toàn ở phòng ăn có máy lạnh, ở bàn ghế sang trọng và ở cặp đùi trắng hếu của mấy nàng chiêu đãi thôi. Còn ở món ăn, chưa chắc nhé. Có lần tôi tò mò bước xuống nhà bếp và được chứng kiến cảnh làm lương thực thật vệ sinh. Một chú ba ở trần trụi đưa cả hai tay quây vào một chảo đồ ăn trên bếp. Mồ hôi chú đầm đìa cả mặt cả người và cả tay. Tôi thấy rõ từ đôi cánh tay trần mấp ú của chú hỏa đầu quân, những giọt mồ hôi rơi đều đặn xuống chảo xào nấu ở dưới. Nhờ chứng kiến cảnh đó tôi mới hiểu rằng tại sao thiên hạ thường khen món ăn của Tàu béo bở hơn món ăn ta...

Rạp hát và nền Dân Chủ hỗn loạn

Nói đến tiệm ăn mà bỏ quên các rạp xi - nê là một thiếu sót không thể tha thứ. Bởi vì rạp xi - nê cũng là một thứ hàng ăn vĩ đại. Nơi đó, trong bóng tối mờ mờ, thiên hạ vừa theo dõi phim hân vừa nhai ngốn nghiêng thức ăn, thật là tiện lợi.

Muốn điều tra xem khán giả ăn những gì, chờ hết phim, đèn bật sáng nhìn xuống nền nhà sẽ rõ. Giấy kẹo tàu, kẹo tây, vỏ chuối, vỏ cam quýt, ô-xá - lị, hột xoài, vỏ dừa, hộp co ca - cola, là gói muối ớt chùm ruột... cả một danh sách khó lòng liệt kê đầy đủ.

Có lẽ đáng phục là hầu hết các thực phẩm đó trên rất thân cận với nữ giới. Đặc biệt là các vị con gái choai choai và mẹ Mỹ. Hai giới nữ văn minh này thường khoái tiêu thụ các thứ linh tinh ấy trong lúc thưởng thức tuồng chường.

Cũng xin quý vị độc giả ở xa đừng tưởng là cảnh tạt nhạp trên chỉ xảy ra trong các rạp chớp bóng bình dân như Long Vân, Lạc Hồng, Cao Đồng Hưng v.v mà thôi.

Không, cái thời phân biệt giai cấp rạp hát đó nay đã hết rồi. Ngày nay, với đà dân chủ tiến bộ, mọi rạp hát đều bình đẳng và mọi công dân VN, Chà Và, Khờ Me đều bình đẳng trước rạp hát. Từ một mệnh phụ phu nhân đến một Công tử tôn nữ Ma Ri Sến đều có quyền công dân bước vào các rạp "lừng danh" như Eden, Rex, Đại Nam. Những rạp anh chị đó dưới thời đệ nhất cộng hòa hoa phong nơi lai vãng của giới thượng lưu hào hoa phong nhã. Không thấy rác rưởi, không thấy nhai ngậm ngoàm gì, dù chỉ là kẹo cao su. Các vị anh hùng Ma-ni-ven, các vị chuyên viên hàng cá hàng thịt, các vị chỉ huy trưởng xích lô, các vị nữ giám đốc nhà bếp... lúc bấy giờ mỗi lần đi qua các rạp ấy rất lấy làm rón rén, e sợ, chẳng dám ngược mắt lên mà nhìn tấm bảng quảng cáo tuồng gì nữa.

Cái thời ấy thật là phi dân chủ. Bởi vậy nó đã bị lật đổ. Và tinh thần cách mạng anh dũng đã đưa tất cả những giai cấp cách mạng kẻ trên ào ào vào các rạp hát đơ-luýt. Và cũng nhờ vậy mà mọi tư tưởng VN cùng quốc tế đều được tiêu thụ công khai trong mọi rạp hát. Những khách ngoại quốc đã đến Saigon dưới chế độ cũ độc tài cấm ăn trong rạp hát nay có dịp trở lại VN chứng kiến sự triển lãm cái nền nhà rạp hát phong phú rác rưởi cũng thực ănnhư vậy đều công nhận là nền dân chủ tiến triển quá. Tiến triển đến mức một nhà báo ngoại quốc phải nóng mặt ganh ghét mà cho rằng đó là một nền dân chủ hỗn loạn.

NGƯỜI XỨ HUẾ

một vòng thế giới

HOA KỲ

Cuộc đua cử Nixon

Đại hội Đảng Cộng Hòa ở Miami Beach đã đề cử ông Richard Nixon làm ứng cử viên đảng Cộng Hòa, tranh cử Tổng thống Hoa kỳ nhiệm kỳ 1972-76. Điều đó không làm ai ngạc nhiên.

Chỉ có một chuyện làm mọi người bối rối là bản kế hoạch mật của đại hội đã bị phát lộ cho phóng viên báo chí. Trong bản kế hoạch đó người ta ghi rõ từng giờ, từng phút ai phải làm gì, lúc nào Nixon đọc diễn văn, lúc nào ngưng đọc để đại hội vỗ tay, nếu bị bọn thanh niên phản chiến tới phá thì đám thanh niên ủng hộ đảng ta sẽ được chuyển chỗ tới phản công như thế nào v.v... Tất cả đều được lập thành kế hoạch, chương trình rất chi ly, đầy đủ nghĩa là rất Mỹ.

Tại đại hội này, người lớn tuổi và người da trắng vẫn chiếm đa số, khác hẳn không khí ồn ào trẻ trung của đại hội Đảng Dân Chủ kỳ trước. Tuy nhiên đại hội năm nay nhiều phụ nữ hơn (chiếm 30 phần trăm) nhiều thanh niên hơn (vượt từ một phần trăm kỳ trước lên 19 phần trăm kỳ này). Ngoài ra có 3.000 thanh niên được trừ bị sẵn sàng để nghe Nixon đọc diễn văn và hoan hô ông ta. Một đàn em của Nixon nói: «Nếu Tổng thống yêu cầu có 500 thanh niên dự cuộc họp báo của ông, chúng tôi sẵn sàng mang tới trong vòng 20 phút». Ông Nixon không có đối thủ. Thống đốc Reagan của tiểu bang

California và cả Thống đốc Nữ Uớc Rockefeller đều ủng hộ Nixon. Chỉ có dân biểu Mc Closkey toan tranh cử với Nixon, và được một phiếu, do luật định.

Ông Nixon sẽ bắt đầu vận động tranh cử trong tuần này. Ngân sách tranh cử dự trù là 35 triệu Mỹ kim (xin làm tính nhân với 420đ hộ nhà báo, để tính ra tiền VN).

Trong cuộc đời chánh trị của Nixon đây có lẽ là sự thành công về vang nhất. Bước vào chính trường hơn 30 năm nay, ông Nixon, 60 tuổi, đã nếm nhiều thất bại, ông là một bóng mờ khi làm Phó cho cố Tổng thống Eisenho-

wer. Rồi ông thất cử năm 1960 trước Kennedy, thất cử chức thống đốc tiểu bang California năm 1962. Năm 1968 thắng sát nút Hubert Humphrey một cách vất vả... Năm 1970 ông đi vận động tranh cử cho đảng viên Cộng Hòa vào quốc hội và đảng Cộng Hòa bị bại. Ngay 1 năm trước đây, người ta còn cho rằng ông khó lòng thắng cử trong năm nay.

Nhưng hiện giờ thì ngôi sao của Nixon rất sáng. Người ta đã tính đến chuyện 4 năm tới TT Nixon sẽ làm gì.

Chính sách ngoại giao của ông có lẽ sẽ không thay đổi và việc mở rộng bang giao với Nga Tàu còn tiến triển. Về đối nội ông sẽ phải đối phó với nhiều vấn đề nan giải: Kinh tế xã hội và nhất là sự thiếu hụt của cán cân chi phí.

Trong chánh phủ Nixon nhiệm kỳ tới, có thể cố vấn Kissinger sẽ xuất hiện chánh thức với chức Ngoại Trưởng thay thế ông Rogers xin về hưu. Nhưng ông Connally (đảng Dân Chủ) cũng đang nhắm ghế này; và nếu điều đó xảy ra thì vai trò Cố vấn và Ngoại giao của Kissinger sẽ bị khó khăn. Ông Rogers hiền lành hơn Connally nhiều. Bộ trưởng QP Melvin Laird đã xin từ chức. Có thể thống đốc Rockefeller sẽ được xung vào chức này, nếu không phải là thứ trưởng Keunets Rush được đôn lên. Các bộ trưởng Thương Mại, Canh Nông, Nội Vụ sẽ ở lại, còn các bộ Tài chánh, Lao Động, Văn Tài sẽ ra đi.

Và ai cũng đoán rằng trong 4 năm tới Nixon sẽ có tự do, lần thứ nhất trong đời ông, tự do hành động theo ý muốn. Ông không cần vuốt ve cử tri kiểm phiếu nữa, vì đâu còn chức gì để tranh cử?

KHỦNG BỐ

Nam... mỹ nhân kế

Một chuyến bay của hãng hàng không Do Thái El Al cất cánh từ phi trường Rome để đi Tel Aviv, thủ đô Do Thái.

Mười phút sau khi phi cơ cất cánh, bom nổ, phi cơ bị cháy. Hành khách kêu gào: «Chết rồi! Chết rồi!»... «Máy bay rớt xuống biển rồi».

Andrey và Ruth họp báo

Hashan và Zaid sau khi bị bắt

Như trong phim xi nê, phi hành đoàn bình tĩnh và gan dạ điều khiển máy bay. Sườn bị thủng, phi cơ mất độ cao. Nhưng phi công Yehuda Fuks cố quay đầu máy trở lại Rome. Bình chữa lửa được sử dụng dập tắt ngọn lửa. Và cuối cùng chiếc Boeing 707 đáp xuống phi trường Rome an toàn với 140 hành khách.

Cuộc điều tra khởi sự.

Bom nổ đã được đặt trong một cái máy chạy băng Cassette cất trong phòng chứa hành lý.

Chủ nhân của máy Cassette này là hai cô gái người Anh 18 tuổi: Cô Ruts Watkin và Andrey Walton. Hai du khách từ Anh cất lợi đến Rome ngao du đã hơn 10 ngày và bữa nay bắt đầu chuyển đi sang Do Thái, một cuộc du lịch mới.

Vậy 2 em có lý do gì để đặt bom chiếc máy bay Do Thái, và tự sát như vậy?

Câu chuyện bắt đầu vào buổi chiều, 2 em đi dạo trên đường phố La Mã. Hai chàng trai thanh nhã lịch sự, nói tiếng Anh như gió tới bắt chuyện với các em. Chàng tên là Ahmed Zaid, chàng tên là Ziad Hashan, đều khoảng ngoài 20 tuổi. Sau một hồi đầu hót, các chàng rủ em đi chơi chung. Các chàng giàu có, tiêu tiền như nước, dụ dỗ khôn tả, dẫn các em qua những tiệm ăn sang trọng, những hộp đêm nổi

tiếng, ra bờ biển, cuối cùng 2 em rời bỏ quán trọ mình để tới ở nhà các chàng.

Họ vui đùa, nghe nhạc, sống chung suốt mười một ngày, và nghe rất nhiều nhạc trẻ — rất nhiều. Hai chàng nói họ là dân Ba Tư, sau lại nói là dân Hồi Quốc, sau lại xưng quốc tịch Ấn Độ. Nhưng các em không quan tâm chẳng cần điều tra lý lịch mất công.

Một bữa Zaid và Hashan đề nghị bốn người cùng đi Do Thái chơi. Họ mua bốn vé máy bay của chuyến bay LY-444 hãng hàng không El Al. Tới ngày đi 2 chàng cáo lỗi mắc bận bảo 2 em cứ đi trước, tới Do Thái sẽ gặp nhau sau. Đề ghi nhớ tình bạn thâm thiết, các chàng tặng 2 em một cái máy cassette. Tại phi trường Hashan và Zaid tiễn 2 em ra phi cơ, bảo các em đừng khai cái máy đó là quà tặng, quan thuế sẽ bắt đóng thuế nặng lắm. Thế là khi Cảnh sát hỏi có mang đồ vật gì ư hay không, 2 em trả lời không.

May mắn thay, nhân viên phi hành không cho phép hai em mang máy vào phòng hành khách, buộc phải cho vô ngăn chứa hành lý. Nếu không thì bom nổ sẽ rất nhiều hành khách bị thương.

Điều may mắn thứ hai là phi cơ cất cánh trễ 20 phút. Kê khủng bố đã đặt bom nổ chậm 30p. sau khi phi cơ cất cánh theo thời biểu ấn định, khi đó phi cơ ở trên cao 7000 thước. Trên độ cao đó, bom nổ sẽ làm cho phi cơ vỡ tung. Vì áp lực của không khí trên đó rất loãng. Nhưng vì phi cơ cất cánh trễ 20 phút, nên sau 10 phút bay, phi cơ vẫn còn ở độ cao thấp và hành khách đã được cứu sống.

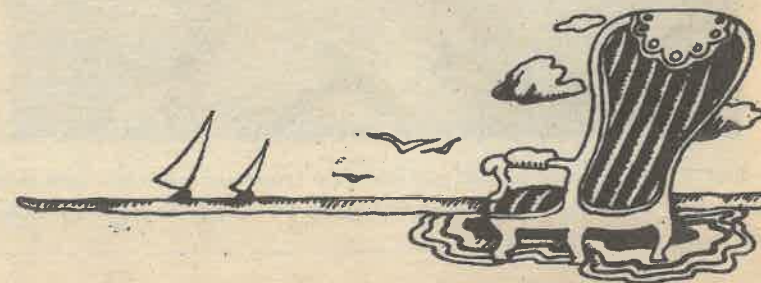
Khi nghe tin chiếc phi cơ bị nổ và hạ cánh an toàn, Zaid và Hashan bỏ trốn. Một tuần lễ sau Cảnh Sát cũng bắt được cả 2 chàng. Họ đều là dân Ả Rập thuộc tổ chức kháng chiến Palestine, chuyên phá hoại và cướp các máy bay Do Thái của hãng El Al.

Cô nàng Andrey phát biểu ý kiến: «Không thể tưởng tượng 2 chàng là quân khủng bố. Họ dụ dỗ hết sức. Họ rất nhiều tiền, và không bao giờ nói chuyện chánh trị.»

Hai cô nàng cũng không quên viết bài kể chuyện họ bán cho các báo và đài truyền hình, kiếm khá tiền. Ruth nói: cô dự tính đi Do Thái lần nữa. Còn Andrey thì: «Em chả dám đi máy bay nữa, eo ôi sợ lắm!»

Báo Đòi bảo trợ Trung Đội I Nghĩa Quân An Lộc

Chiều Chủ Nhật 27-8-72 tại Sài Gòn, nhà văn Chu Tử chủ biên Tuần báo Đòi đã trao 260.000 đồng cho Thiếu Tá Chi Khu Trưởng An Lộc Trần Mạnh Tường để chuyển tới Trung Đội I Nghĩa Quân An Lộc, sau khi phái đoàn của báo Đòi lên An Lộc hai lần hụt. Số tiền này do chiến dịch bán tác phẩm VÙNG TRỜI QUÊ HƯƠNG của nhà văn Trần nhất Hoan.

THỜI SỰ TRONG NƯỚC

Tuần qua, trong khi quân dân miền Nam cử hành lễ Vu Lan, niềm hường cho vong linh chiến sĩ và thường dân chiến nạn sớm siêu thoát, thì trên các mặt trận, cộng quân vẫn miệt mài với cuộc chém giết. Quân đội Nam Việt tiếp tục dũng mãnh đương cự với mưu toan quân sự mới của CS và đề bảo đảm cho Nam Việt dồi dào khả năng đánh bại cuộc xâm lăng của Hà Nội, mới đây HK loan báo sẽ gia tăng cung cấp vũ khí nặng cho các lực lượng chiến đấu VNCH trong khuôn khổ kế hoạch Việt Hóa mới.

Xiết dần vòng vây quanh Cổ thành Q.T

Tại mặt trận cực bắc, các đơn

vị TQLC đang tiến gần đến cở thành trước sự chống trả mạnh mẽ của quân cố thủ. Đầu tuần, chiến sĩ cọng biên VNCH đã đánh bật cộng quân ra khỏi các chốt từ thứ hiểm yếu quanh cở thành, sau một cuộc dọ chiến khốc liệt dưới ánh sáng hỏa châu. Thất bại trong những vụ đụng độ trực tiếp cộng quân lần tránh giao chiến, và tăng cường trận địa pháo nhằm kèm hãm sức tiến quân của lực L Nam Việt. Tin gần nhất từ giới tuyến cho hay một vài toán TQ LC bắt đầu tìm cách đột nhập vào cở thành qua các đoạn tường bị bom chọc thủng.

Sau phòng tuyến Quảng Trị, sư đoàn 1 VNCH tuần qua lại bị

gây thêm những đợt tấn công mới của CSBV nhằm vào hỏa cứ Checkmate, Phú Xuân. Vòng đai phòng thủ quanh cở đô Huế hiện dần dần mở rộng, theo với sự suy yếu của cộng quân trong vùng.

Tái chiếm Quế Sơn

Hồi đầu tuần, quân CSBV đã dùng lối đánh biến người có đại pháo yểm trợ, áp lực các đơn vị trú phòng Nam Việt tại Chi khu Quế Sơn và căn cứ Ross kế cận phải tạm di tản chiến thuật. Được biết thung lũng Quế Sơn — nằm giữa hai tỉnh Quảng Nam và Quảng Tín — là chốt kiểm soát quan trọng hành lang xâm nhập của quân CS từ đây Trường Sơn đến Đà Nẵng.

Sĩ quan mặt trận cho biết nếu lấy được Quế Sơn, Cộng quân sẽ dễ dàng tiến về phía đông bằng Duyên Hải, kể cả thành phố Đà Nẵng, và sẽ có thể ảnh hưởng bất lợi đến cuộc phản công tái chiếm Quảng Trị của quân VNCH. Đường như hiệu rõ điều này, Cộng quân ngay sau đó mở nhiều cuộc giao tranh ngoài quận lỵ và đến cuối tuần chúng đã xữ dụng đại pháo 130 ly, 155 ly rớt vào quận lỵ Thăng Bình, một quận nằm trên đường tiến về phía Đà Nẵng. Theo giới chức quân sự HK nếu chiếm được Thăng Bình, Cộng quân sẽ chẳng còn cách mục tiêu bao xa. Nhưng rất may mắn chúng đã bị chặn lại tại đây. Tin cuối tuần cho hay lực lượng tăng viện VNCH đã mở 4 mũi phản công vào Quế Sơn và sau những trận giao tranh đẫm máu, đã dành lại được sự kiểm soát quận lỵ này.

Giải vây Kompong Trabek

Lui xuống vùng Châu Thổ sông Cửu, chiến trường tại đây tương đối lắng dịu, ngoại trừ các vụ không tập nặng nề của B52 trên vùng nghi ngờ có quân CS tập trung, và đụng độ tiếp diễn tại Bến Tranh, Cái Bè, Kiến Hòa. Mưu toan của CSBV định tiếp

nhận thêm tăng viện từ hậu cứ trên lãnh thổ Kampuchea đưa qua đê cắt đứt các huyết lộ sinh tử nối liền Thủ đô Sài Gòn và đồng bằng Cửu Long Giang tuần qua trở nên xa vời hơn, sau khi lực lượng BĐQ Nam Việt giúp quân đội Nam Vang phá vỡ vòng vây của CSBV quanh thị trấn Kompong Trabek. Được biết Kompong Trabek, Soài Riêng, Prey-Rieng tuần qua là những mục tiêu mà quân CSBV muốn dốc sức hạ thủ để từ đó yểm trợ cho các cuộc tấn công của chúng trên lãnh thổ VNCH và uy hiếp Nam Vang vào lúc Kampuchea sắp tổ chức bầu cử Quốc Hội.

Kế hoạch Việt hóa mới

Dù Hà Nội thua đậm trong loại chiến tranh qui ước, song các phân tích gia quốc tế tin rằng Bắc Việt vẫn

deo đuổi mộng xâm lăng Đ.D dưới nhiều hình thức khác : du kích chiến, tăng cường khủng bố ám sát, dịch vận, tuyên truyền và khi hồi phục sức mạnh chúng lại tung ra những cuộc tấn công lớn. Để giúp VNCH thủ thắng trong các trận thử hùng tương lai, kể cả lúc phải đối đầu với các đại đơn vị CSBV võ trang tối tân vượt khu phi chiến, HK mới đây loan báo sẽ cung cấp thêm cho Nam Việt nhiều chiến cụ nặng như trọng pháo dã chiến, đại liên xung phong, anh tạc cơ Skyhawk A-4, chiến đấu phản lực cơ F-5E. Số vũ khí này sẽ lần hồi đến Nam Việt theo kế hoạch Việt Hóa mới thay thế chương trình VH soạn từ năm 1969.

Mặt khác, quân đội Mỹ sẽ tiếp tục triệt thoái khỏi VNCH với nhịp độ thích nghi làm sao

đến đầu tháng 11 tới, chỉ còn lại 24.000 người và lực lượng đồn trú chốt này sẽ được duy trì cho đến khi BV thả hết tù binh Mỹ.

Sự hồi hương của quân đội HK sẽ để lại cho VNCH thêm một số căn cứ giá trị mà đáng ghi nhận hơn cả là căn cứ không lồ Long Bình. Theo giới chức quân sự Mỹ, căn cứ này trị giá trên dưới 120 triệu Mỹ kim trước dùng làm nơi đồn trú cho lối 50 ngàn lính Mỹ với đầy đủ cơ sở tiện nghi và chính phủ VNCH sau khi tiếp nhận có thể dễ dàng biến cải Long Bình thành khu kỹ nghệ, hoặc trung tâm huấn luyện quân sự. Long Bình sẽ được chuyển giao cho quân đội Nam Việt vào tháng tới và lúc này chính phủ Sài Gòn có ý định biến nó thành trung tâm tiếp cư hay viện đại học.

Một binh sĩ VNCH phóng nhanh vào chỗ nấp trong lúc phía sau quả pháo của Cộng quân nổ bùng. Trận đánh trên đây đã xảy ra trong vùng Châu Thổ Cửu Long Giang. (ảnh UPI)

QUÀ TẶNG LÝ TƯỞNG CỦA MỌI GIA ĐÌNH

ĐÓ LÀ MỘT ẨM PHẨM VĨ ĐẠI, ĐỘC NHẤT VÔ NHỊ VỪA XUẤT BẢN TẠI VIỆT NAM :

nghệ thuật trang hoàng nhà cửa

TÔ VÂN
CHUYÊN GIA TRANG TRÍ
biên soạn

CUỐN SÁCH GIÚP QUÍ VỊ TỰ TRANG HOÀNG CĂN NHÀ CỦA MÌNH. VỚI 700 BỨC MINH HỌA VÀ NHỮNG PHỤ BẢN MẪU, QUÍ VỊ SẼ ĐƯỢC HƯỚNG DẪN : CÁCH TREO MÀN CỬA □ CHỌN VẢI PHÙ GIƯỜNG, BÀN GHẾ □ SẮP ĐẶT ÁNH SÁNG □ LỰA MẪU TƯỜNG, TRẦN, ĐỒ ĐẠC CHO PHÙ HỢP v.v...

- ÁP DỤNG CHO CÁC LOẠI NHÀ TRỆT 1 HOẶC 2 PHÒNG, NHÀ LẦU, VILLA
- CHẮC CHÁN QUÍ VỊ SẼ TẠO ĐƯỢC MỘT TỔ ẤM HẠNH PHÚC NHẤT ĐỂ THỰC HIỆN — KHÔNG TỐN KÉM.

V.N. TRƯỚC THỜI CUỘC QUỐC - TẾ

Diễn biến quốc tế quanh việc dàn xếp chiến cuộc VN tuần qua họa lên bức hỏa mù. Cảm tưởng chung là sẽ có sự kiện quan trọng xảy đến trong thời gian từ đây đến ngày bầu cử Tổng Thống Mỹ. Có thể chiến cuộc lại bắt ngờ leo thang dữ dội, song cũng có lý do để hy vọng các phe liên hệ sẽ đạt được một phần nào đó của giải pháp thương nghị. Giữa lúc ấy, Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) cứu xét lại đề nghị của họ liên quan đến chiến tranh VN và quan niệm rõ rệt hơn mối tương quan giữa Lào và Nam Việt. Bán đảo ĐD.

Phiên họp 156 vắng Thủy-Porter

Trong phiên nhóm Ba Lê thứ 156, phái đoàn VNCH đã đề nghị trao trả chính phủ Hà Nội 600 tù binh thương tật để giúp những người Việt bất hạnh này hưởng những ngày cuối của cuộc đời bên lửa ấm gia đình. phe CS muốn tránh dự luận thế giới đối với sự tham dự của bộ đội Bắc Việt tại miền Nam, đã bác bỏ thẳng tay sáng kiến nhân đạo trên và tố ngược rằng chẳng qua Việt Mỹ mưu dùng thủ đoạn đánh lạc hướng cuộc đàm phán. Ngoài ra lập trường giải quyết chiến tranh VN của mỗi phe vẫn không nhúc nhích, điều mà mọi người dễ thấy trước khi hay tin 2 nhân vật thương nghị then chốt là Xuân Thủy — William Porter vắng mặt vào phiên họp này.

Tựu chung cho đến nay, phía đồng minh tiếp tục giữ vững đề nghị 6 điểm: CS phải chấp nhận ngưng bắn trên toàn cõi Đông Dương, phóng thích tù binh Mỹ và 4 tháng sau đó HK sẽ rút hết quân khỏi VNCH, chấm dứt oanh tạc và phong tỏa BV. Phía CS cũng

nhất định bám riết đề nghị 7 điểm của VC, yêu sách của Hà Nội buộc Mỹ đơn phương ngưng hành vi chiến tranh nhằm vào miền Bắc, thay thế chính phủ Việt Nam Cộng Hòa đương nhiệm bằng một chính phủ liên hiệp, định rõ hạn rút quân Mỹ khỏi Nam Việt.

Sẽ mềm dẻo hay cứng rắn hơn

Thái độ cứng rắn của các phe theo giới ngoại giao quốc tế — sẽ uyển chuyển hơn trong thời gian sắp tới. Ông Nixon mong kết thúc chiến cuộc VN trước tháng 11 để chắc chắn thắng cử. Hà Nội dường như cũng nghiêng về một chọn lựa tương tự, sau khi cuộc xâm lăng của họ tại miền Nam VN bị chặn đứng và miền Bắc tiếp tục bị tàn phá xơ xác. Tờ USNWR xuất bản ở Hoa Kỳ viết rằng: «nay tại Bắc Việt, mọi cầu lớn, nhà máy điện quan trọng đã gục đổ hay tan thành gạch vụn, có thể nói BV đã bị xé nát tan hoang». Mặt khác, hai đàn anh Nga Tàu, từng hậu thuẫn cho cuộc xâm lăng của BV — thì từ khi cải thiện được mối bang giao với Hoa Kỳ, đã đổi thái độ và không ngừng thúc dục Hà Nội tiến tới giải pháp chấm dứt chiến tranh VN. Diễn tiến cuộc vận động tranh cử TT Mỹ đến lúc này rõ rệt thuận lợi cho đảng Cộng hòa và HN hiểu rằng mặc cả với ông Nixon tái cử sẽ gay go hơn thời gian ông Nixon vận động vào tòa Bạch Ốc. Trong bối cảnh trên, người ta tin rằng cuộc mật nghị Kissinger—Lê đức Thọ hôm 14-8 đã được một cái gì cụ thể hướng về sự văn hồi hòa bình VN.

Tuy nhiên từ đây cho đến tháng 11, báo chí ngoại quốc ước đoán rằng CSBV sẽ có thể thu tàn lực tung ra một đợt tấn công lớn nữa để tìm kiếm thêm nhượng bộ của HK. Bộ Quốc Phòng Mỹ tuần qua tiết lộ: CSBV xử dụng các đoàn đường xe lửa còn lại, các đoàn xe cam nhông để tiếp tục chuyển quân dụng từ biên giới Hoa Việt sang, việc tiếp tế nhiên liệu cho miền Bắc được thực hiện bằng ống dẫn dầu chôn sâu dưới lòng đất nối liền Hoa Nam—Bắc Việt và hiện một hệ thống ống

dẫn dầu tương tự khác đang được Hà Nội khởi công xây cất.

Mặt khác Hà Nội còn cho xà lan, tàu nhỏ vượt hàng rào mìn do Mỹ thả ngoài khơi BV, đến bốc dỡ hàng hòa trên tàu TC.

Những tính toán quân sự mới của HN tại Nam Việt có thể khiến HK leo thang trả đũa ở miền Bắc.

Trong diễn từ nhận chức ứng cử viên TT đảng Cộng Hòa đọc trước đại hội toàn quốc của đảng tuần qua, ông Nixon đã biểu lộ một thái độ cứng rắn về VN.

Nixon tôn trọng quyền tự quyết của VNCH

Ông nói HK đã nhân nhượng nhiều, nhiều quá là đáng khác với đối phương đề điều đình kết thúc chiến tranh VN. Ông nhấn mạnh rằng nay ông cương quyết gạt bỏ yêu sách của HN đòi áp đặt một chính phủ CS lên 17 triệu dân miền Nam.

Nếu CSBV sau đó tiếp tục ngoan cố phá hoại nỗ lực hòa bình leo thang chém giết ở VNCH giới tướng lãnh không quân HK đã có sẵn kế hoạch đáp ứng thích đáng.

Được biết theo kế hoạch, B52 sẽ được xử dụng để oanh tạc thả dàn toàn diện lãnh thổ miền Bắc, kể cả khu vực Hà Nội Hải Phòng.

VŨ VIỆT

MẶT TRẬN QUẢNG TRỊ VỚI THỦY QUÂN LỤC CHIẾN

HUỖNH VĂN PHÚ

Trương Ngô Quang Trường (chỉ tay) và Bùi Thế Lân (đeo súng) tại mặt trận Quảng Trị.

Trận đánh Quảng Trị còn tiếp diễn, những người lính TQLC đã và đang chiến đấu trong thành phố này với sức chịu đựng phi thường, sự hy sinh vô bờ bến để

tiến chiếm từng tấc đất. Tôi không dùng chữ thước mà phải nới từng tấc đất, từng tấc từng nghĩa nhất của nó. Chắc chắn không có một chiến trường nào gai góc và kinh khiếp như chiến trường này. Ở đây, rất có thể những quy ước về các lối đánh trong thành phố được viết trong binh thư bị cho vào «Bảo tàng viện». Chiến đấu ở đây là sự kiên trì, áp dụng tuyệt kỹ cả nhân chiến đấu, mưu lược, tính toán phối hợp với air-pháo, tiếp vận, tải thương...Cả một trăm ngàn vấn đề rắc rối đè nặng lên vai những người được Bắc quân mệnh danh là «Lính Thủy Đánh Bộ». Vì những yếu tố của chiến trường hiện tại, tôi sẽ không ghi rõ đơn vị nào, tôi chỉ dùng ám danh các đơn vị TQLC đang ngày đêm đối diện với kẻ thù trong trận đánh lịch sử này.

Gánh thêm một mặt trận mới.
Nếu người ta đã gán cho An Lộc hai chữ Anh Dũng thì Quảng Trị có lẽ phải còn hơn thế nữa.

An Lộc khác Quảng Trị, khác về mọi phương diện, điều đó dĩ nhiên. Xét về binh diện quân sự thì ở An Lộc ta thủ mà địch tấn công còn ở Quảng Trị thì ngược lại. Tấn công vào một thành phố tan hoang, một đồng gạch không lồ ngổn ngang với chốt địch dày đặc và cường độ pháo kích của địch chắc chắn 100% không thua gì An Lộc. Trận địa Quảng Trị quả thật kinh khiếp, vượt xa sức tưởng tượng của những người lính. Danh từ Trận Địa pháo có thể bị lạm dụng, xài ầu ở chỗ nào chứ ở đây thì quá đúng với ý nghĩa của nó. Điều chưa sót là sự tan tành của thành

Chiến sĩ Cọp Biển tiến ra trực thăng để tải mìn liên lạc trong cuộc hành quân tái chiếm Quảng Trị

phổ đỏ đều do cả pháo ta lẫn pháo địch—đĩ nhiên là cùng do người Việt Nam giật cò.

Ngày 23/7, Tướng Bùi Thế Lân, Tư lệnh TQLC đi thị sát, chiến trường ở Quy Thiện. Ông dùng thiết vận xa đi dọc theo con sông Vĩnh Định từ Hải Lăng đến vị trí đóng quân của TB 8/TQLC tại 2 cây số Đông Bắc Quảng Trị. Quy Thiện đối với Quảng Trị có thể được coi như một Thủ Đức của Saigon, nhà cửa sầm uất và khang trang nằm trên hương lộ 555 chạy từ Hương Điền đến thành phố Quảng Trị. Khoảng thời gian này các đơn vị TQLC đang trấn giữ mặt trận phía Đông và Đông Bắc Quảng Trị hầu giúp cho lực lượng bạn dễ dàng thanh toán mục tiêu là thị xã. Trên đường trở về ông ghé lại BCH/TĐ2 Nhảy Dù Hải Lăng (Đối với tôi chuyển đi thị sát chiến trường trên thật bất ngờ và tôi «Đánh hơi» thấy có một cái gì đó sẽ xảy ra). Ông và Đại Tá Trần Quốc Lịch, Lữ Đoàn Trưởng LB 2 ND thảo luận chuyện gì trong T.O.C tôi không được rõ nhưng Đại Ủy Nhi, sĩ quan hành quân của LB 2 ND nói với tôi :
— Có lẽ vài hôm nữa TQLC sẽ thay thế Nhảy Dù tại thị xã Quảng

Trị. Tôi không ngạc nhiên vì sự tiết lộ đó. Nhi là đàn em của tôi, khóa 20, ngồi trong hầm mồi nên trông trắng trẻo, gái Saigon có thể mê chết được. Tôi hỏi :

— Nhảy Dù đã vào được Cổ Thành chưa ?

— Cho đến hôm nay (23/7/72) thì chưa «ông anh». Chốt và pháo của tụi nó dữ quá. Chúng tôi không «mần» được thì đến TQLC, Chiến công nào cũng là của Quân Đội.

— Anh hùng thăm mệt chưa ?
Nhi cười không trả lời. Nụ cười ngậm chứa câu nói tụi nó xa luân chiến đánh mình thì mình cũng phải xa luân chiến mà đánh lại chứ.

Thay thế Nhảy Dù tại Quảng Trị

Trong giai đoạn đầu của cuộc phản công tái chiếm Quảng Trị khởi diễn từ ngày 28/6, nhiệm vụ của TQLC tại phía Đông và Đông Bắc thành phố này coi như đã hoàn tất. Lực lượng địch tại khu vực trên đã bị đẩy lui nếu không muốn nói là tan nát. Tan nát như những xóm làng, nhà cửa của dân chúng Quảng Trị. Làm người dân

Việt Nam đã khổ mà làm dân Quảng Trị còn khổ hơn. Khổ như chó. Một người lính nào đã nói như thế.

Lần gánh thêm mặt trận mới này, Đại Bàng Đờ Sơn của Lữ Đoàn 258/TQLC nhận lãnh trách nhiệm. Một trách nhiệm nặng nề : «Clear» cho sạch Cộng quân và chiếm hoàn toàn thành phố. Trong khi đó Lữ Đoàn 147/TQLC vẫn giữ mặt Đông và Đông bắc như những ngày tháng đã qua. Những «con gà» của Đờ Sơn.

Tham dự trận đánh này gồm có Đalat, Thái Dương, Quang Dũng, Chương Thiện (Anh tư Cảnh này thay thế Bắc Giang đúng vào ngày đổi cho Dù, 27/7) và pháo thủ Can Trường công thêm vài «battery» tăng cường nữa. Thế là đủ bộ. TQLC đánh giặc âm thầm, rất im lặng mà đánh nhưng Bắc quân thì e ngại vô cùng trước «lính thủy đánh bộ», thứ lính «con của bà Phước» đánh giặc chết bỏ. Dân chúng Quảng Trị được giải thoát bị cộng quân tuyên truyền đã kể lại như thế.

Ngày 27/7/72 cuộc đổi quân thay thế vị trí giữa Nhảy Dù và «Con của bà Phước» diễn ra từ sáng đến trưa xung quanh thị xã Quảng Trị trong cơn mưa pháo triển mìn của địch. Từng toán, từng toán đến gặp nhau với vàng, bàn giao đầu đó xong xuôi rồi một cái bắt tay, ném cho nhau một nụ cười rồi dột thật lẹ. Mũ đỏ ra đi, mũ xanh ở lại tiếp tục nhiệm vụ. Cuộc tiễn đưa nhau sao mà ghê quá ! Âm, âm, những tiếng nổ tung tóe bốn bên từ bề. Đ.m. nó pháo dữ quá. Pháo từ các dãy núi phía Tâysang, từ Đông Hà pháo xuống liên miên. A lè hấp, dột lẹ xuống hầm.

— Chết mẹ, cái bi đồng tao bỏ rồi. Tàn binh VC bắn dữ quá.

Một người lính của Đalat nhanh hơn con sóc nhào đại xuống, cái rãnh sau cần nhà đồ nát, còn khời hải được một câu trước khi rờ rờ cái đầu, lắc qua lắc lại. Không sao, chưa trúng cái gáo dừa. «Con cái» của Đalat đổi cho Dù tại ngã ba tỉnh lộ 7 và quốc lộ 1. Càng, Tiểu Đoàn Phó của Đalat dẫn cánh B từ chỗ đó đánh từng giờ, từng ngày chiếm từng căn nhà một để đến góc đường Trần Hưng Đạo và QL 1.

Nó pháo minh, minh pháo lại. Nó xài chốt, minh cũng xài chốt. Một thằng bán, hai thằng bỏ như con rắn trườn đi trên đất đến sát hầm thấy lựu đạn. Bỏ khi, tường nhà dày quá. Cò Tò lãnh nguyên quả đạn B.40 không nổ, bật ngửa ra phía sau, ngất ngưỡng như con còng gió, mỗi lần ho búng ra một bùm mầu. Đ.m không khá được. Ở phía sau, Đalat ngồi trong hầm tính toán kế hoạch. Khu vực này là ngõ ra vào thành phố. Phải khóa chặt lại mới được.

Tiến lên một chút nữa, qua đường Phan chu Trinh. Bệnh viện Quảng Trị cũng là một cái gai cần phải nhổ, bứng được các ổ chốt ở đó cũng phải mất mấy ngày. Âm, âm, cây trướng cá trước căn hầm của Đalat ngã nhào xuống. Đ.m có tí bóng mắt còm cõi cũng mất tiêu. Ngày đi qua dài quá. Nhưng mặt trời và bóng đêm cũng lần lượt thay đổi nhau, các đũa con cũng đã «clear» khá sạch khu vực ẩn định. Ở phía Nam, Đalat thử mớm một toán nhỏ vào trại pháo binh Nguyễn Văn Thoại, thôi rồi, đó là toán quân Kinh Kha, một đi không trở lại. Điền cha nó người, Phải mần phía này cho sạch mới được. Tại sân vận động, Quang Dũng đưa Văng Tàu lên cao, thấy Kiên Giang và Tùng «ngong» chiếm trường trung học Nguyễn Hoàng. Bám chặt rồi, tung chốt từng bước một vào ty Thanh niên. Điều chỉnh pháo binh từng khẩu một để diệt chốt, chấp nhận rủi ro, loại đạn «delay» phá hầm rất tốt, 202 cũng là một thứ bom napalm cỡ nhỏ. Bắn vào là cháy. Khu vực này, địch pháo rất dữ dội. Hắc Long rần nhích từng bước giữa cơn pháo ngất trời của đại pháo 130ly. Sau đó, Thái Dương «mu» lên, (move là di chuyển) cánh B của Thần Ưng li lợm chộp cò ngói chùa ở góc đường Duy Tân và Trần Cao Vân, đây chốt địch bật ra, cho chốt ta trấn giữ rồi dột lẹ qua ty CSQG. Tuy Thuế Vụ nằm ở bên trái. Địch gần quá, 20 mét thôi, thứ chốt địch trang bị loại C.KC có máy nhắm bắn phát một, loại súng mà con cháu chú Sam mới thấy đã sáng con mắt, rất lợi hại giữ chặt Ty Thuế Vụ. Chưa hết, B.40.41.A.K bắn ra loạn xạ ngẫu nhưng rồi Ty Thuế Vụ cũng nằm trong tay Thần Ưng. Các bạn tân

bình con nít Cộng Sản ơi, đã biết danh lính «Con của bà Phước» mà còn cố đâm ăn xối làm chi. Cút cha nó về Bắc hết đi để Thần Ưng ra sông Bến Hải đại một bãi gọi là tổ tình giao duyên Nam Bắc phải hay hơn không. Anh chàng Sĩ cảnh B của Thần Ưng còn cố khời hải đến một câu trước khi xuống hầm tránh pháo.

Tại phía Đông Bắc Cổ Thành, Chương Thiện gửi một đũa con tiến tới sát cửa Bắc. Chốt 3 chắm (Trung Đới) của Đệ Đức đã ở bên này đường Lê Văn Duyệt. Cổ Thành thấy đó, ở trước mặt tường rờ được nhưng còn gay go quá. Đánh Cổ Thành chưa có vội vàng gì. Clear vòng ngoài trước cái đã. Chương Thiện gửi thêm một chốt nữa sang bên này đường Duy Tân ở mặt Đông cho ăn chắc. Trước đó, ngày 2-8 tại khu gò mả bắc Tri Bưu, Đệ Đức đã hốt gọn một Đại Đới địch. Rồi Phu nhân nhảy vào tiếp tay, tiếp tục ủi bãi. Thành ơi, Mày nằm xuống sớm quá, theo thằng Thiện trễ tới 4 năm. Tao ngăn người khi nghe mày lãnh một quả 130 ly của địch. Mày hết cười với Mai Lệ Huyền rồi. Huyền lãnh một mảnh ở ngực, không chết nói oang oang : Tui có đeo nanh heo rừng mà.

Viết ra thì chỉ có mấy gờng đó thôi chứ đạt được từng thước đất kê trên cũng đã phải đổ ra mồ hôi và xương máu khá nhiều đó quý vị ạ. Bie quân ở trong thị xã này là những con chốt được chốt chặt cứng ngắc ở trong hầm ở sau những bức tường dày cộm. Thứ chốt dôi, chốt bị thuốc kích thích chết đến nơi rồi mà vẫn còn mơ tưởng một thiên đường Cộng Sản : Ăn cơm với muối.

Cái yết hầu của Quảng Trị đối với các lực lượng Cộng quân trôi g thành phố là Bến Sãi bắc Quảng Trị 1 cây số rưỡi. Đó là con đường tiếp tế, chuyển đạn được lương thực từ mạn Bắc xuống của địch. Cò hòng đó đã bị Trâu Điền rồi Quái Điều khóa chặt. Đang đánh nhau ở Quảng Trị mà không chặn bít cái yết hầu đó thì có khác nào vẽ đường cho chó nó chạy. Chúng biết thế cho nên cố nhỏ cái ống khóa này bằng mọi giá. Đại pháo 130ly, 82ly không giật, chiến xa và quân bộ

ngày cũng như đêm quẩn thảo với TQLC tại đó. Trâu Điền cũng như Quái Điều đã sống những ngày dài nhất để giữ vững yếu điểm này. Các anh chàng Tiền, Nghiêm, Liễn, Thềm, Trọng... đã tạo một bức tường thành kiên cố, lính Bắc quân con nít khờ khạo quá làm sao đánh lại các anh. Chúng mày pháo thì cứ pháo. Bọ tao cứ trấn thủ tại đây. Ngủ một đêm vài tiếng cũng đủ sức đánh chúng mày rồi. Nhưng dù sao con cũng lạy Chúa, giữa cơn mưa pháo suốt ngày đêm này. Chúa hãy cứu vớt cái thể xác của con được yên lành mà đánh Cộng Sản, còn linh hồn con đi đâu thì Chúa đừng lo lắng tới. Con chỉ cần thể xác không trầy trụa gì là bọn V.C sẽ chết ngắc lết.

Niềm mong ước

Cho đến nay (15/8) những trận đánh tại Quảng Trị vẫn tiếp diễn trong cường độ dữ dội. Có nhiều dấu hiệu cho thấy Cộng quân tăng cường lực lượng ở phía Tây Bắc Quảng Trị và rất có thể chúng sẽ cố mở một vài cuộc phản công lực lượng ta. Ném một cái nhìn tổng quát vào chiến trường Quảng Trị thì vấn đề chính đặt ra là phải quét sạch hoàn toàn địch quân chung quanh thị xã. Việc đánh chiếm Cổ Thành chỉ là thời gian, không sớm thì muộn. Còn những yếu tố nào khác lý kỳ hơn, bí mật hơn liên quan đến chiến trường này thì chả có ai mà biết được. Điều đó vượt quá khả năng biểu biết của tôi, một phóng viên hạng bét.

Có điều khi các đơn vị TQLC thay thế Nhảy Dù để tiến đánh Quảng Trị, Linh Mục Nguyễn Văn Minh Tuyên Ủy Công Giáo SĐTQLC ngày 3/8 nói với tôi rằng ông mong được dâng Thánh Lễ cho các anh em quân nhân Công Giáo TQLC trong Cổ Thành Quảng Trị. Ông là một vị linh mục xông xáo vô cùng, chịu khó lặn lội theo các đơn vị TQLC hành quân bất cứ ở đâu và lúc nào.

Riêng tôi, tôi mong sớm chụp được một tấm ảnh Linh Mục TUCG/TQLC đang dâng Thánh Lễ tại Cổ Thành Quảng Trị.

Hải Lăng, 8/72
HUỖNH VĂN PHÚ

Chiến lợi phẩm do TQLC tịch thu tại mặt trận Quảng Trị. Trên : tấm bản đồ Đông Dương của CSBV bị quân ta tịch thu tại Quy Thiện ngày 21-7.

Câu chuyện của đại úy Văn

Đây là một câu chuyện riêng, nhưng cũng là một câu chuyện đến hình. Vì vậy dù rất kính trọng nỗi đau khổ riêng của đại úy Văn, và không muốn gọi lại những kỷ niệm buồn, tôi xin phép kể lại trên mặt báo này, sự hy sinh của một gia đình người quân nhân trong trận An Lộc.

Đại úy Văn là chi khu phó An Lộc, quê anh ở Tây Ninh nhưng cả gia đình anh cư ngụ trên An Lộc. Khi cộng quân tiến vào thị xã thì gia đình anh vẫn chưa tản cư, còn chính anh phải chiến đấu tại vị trí của chi khu. Trong lúc đang chiến đấu anh nghe tin chị Văn bị tử thương. Và cho tới bây giờ hơn 2 tháng qua, anh vẫn chưa được nhìn thấy xác vợ, chỉ mới nhìn thấy một khúc xương chân.

Trong lúc Cộng quân tiến vào chiếm các căn nhà ở An Lộc, đồng bào người thì chạy thoát, người thì đành trốn ở trong nhà. Quân 2 bên bắn nhau trong các đường phố. Theo lời lời xóm kề lại, giữa lúc đó chị Văn lại chạy qua trên đường phố. Có lẽ chị đi tìm một cháu nhỏ bị thất lạc. Chị có thai đã 7 tháng nên chị chạy không nhanh. Trong các căn nhà 2 bên đường, quân Cộng sản đã chiếm. Những người nấp trong nhà kêu lên: «Giờ này mà còn ai chạy trên đường kia?» Một người vô tình buột miệng: «Ai coi như là bà đại úy Văn?»

Một người lính Cộng Sản nghe câu nói đó. Anh ta hướng mũi súng AK về phía chị Văn, nhà một băng đạn vào đầu, vào trán mình chị. Mặc dù chị chỉ là người đàn bà, người đàn bà mang thai 7 tháng, người mẹ chạy đi tìm con trong cơn lửa đạn.

Chị Văn nằm xuống.

Mọi người cố chuyển tin cho thân nhân của chị. Mấy người cháu trai nghe tin, cố bò tới để khiêng xác chị đi. Khi các thiếu niên này tới bên khiêng xác chị Văn — đạn nổ réo chung quanh — thì mấy người lính Cộng Sản lại định bắn tiếp. Các bà nấp trong căn nhà đó phải nán nỉ lạy van xin họ tha cho các thiếu niên vô tội.

ÔNG ĐẠO CÂY

Thi thể chị Văn được đưa về ngôi nhà của cha mẹ chị. Lau rửa các vết máu trên đầu, trên mặt. Đặt chị nằm trên cái ghế bồng, đặt bàn thờ, thắp nhang.

Nhưng Cộng Quân lại kéo tới đó, bom đạn tới tấp đổ xuống. Cả gia đình phải bỏ xác người đàn bà nằm đó mà chạy thoát thân. Một trái bom hay quả đại bác nổ ngay bên cạnh xác chị và đất tung lên trùm lấp cả thi thể chị. Một năm mờ thành hình, nhờ sức công phá của đạn bom.

Hàng tháng trời sau anh đại úy Văn mới có dịp đi tìm tới nấm mồ chị Văn, dù lúc đó mọi người can ngăn anh. Cộng quân vẫn còn rình rập quanh đó. Đạn pháo kích vẫn trút xuống đều đều. Một mình Đại úy Văn len lỏi tới được căn nhà cũ. Tất cả các căn nhà đều nát vụn. Không còn một miếng gạch vụn nào lớn hơn đầu ngón tay. Trên đồng đất không hồn đó, Đại úy Văn tìm thấy một khúc xương nhỏ lên. Anh biết đây là nơi xác vợ anh đã nằm, tự tay anh bới đất ra, tìm lần xuống, cho tới khi anh phải dừng lại vì phần cơ thể chưa tan hết. Anh lại đặt đất trên nấm mồ của vợ anh. Năm mờ đó, bây giờ vẫn còn, vẫn nằm đó. Chờ ngày tái thiết An Lộc, chờ ngày di chuyển hài cốt tới một nghĩa trang chính thức, thay vì nằm trong cái nghĩa trang mệnh mông là An Lộc, là Bình Long, là đất nước chúng ta

Một chuyến đi không thành

Tôi được nghe câu chuyện của đại úy Văn khi ngồi chờ trong căn cứ Long Bình, chờ một chiếc trực thăng đưa phái đoàn báo Đới tới gặp gỡ trung đội I Nghĩa Quân chi khu An Lộc, tặng quà và đỡ đầu. Một người lính An Lộc kể câu chuyện trên cho chúng tôi nghe, khi anh ta cũng ngồi chờ trực thăng trở về An Lộc, sau 4 ngày phép — trong đó có 2 ngày ngồi chờ trực thăng.

Đối với những người lính đã ở An Lộc thì đó chỉ là một câu chuyện thường như bao câu chuyện thường khác.

Chỉ có chúng tôi ngồi nghe chuyện một hồi thì cảm thấy khát khao muốn đến tận nơi, muốn gặp tận mặt những người đã sống qua 70 ngày địa ngục để thấy và nghe những chuyện đã tạo thành lịch sử của thời đại chúng ta. Để làm công việc của một ký giả, một nhà văn, với hy vọng sẽ làm tròn bổn phận của người cầm bút trong lúc những người khác cũng đang làm tròn bổn phận của họ.

Nhưng chuyến đi của tuần báo Đới đã không thành.

Lần thứ nhất chúng tôi đợi ở tòa báo, từ sáng tới trưa thì được tin rằng không có máy bay trực thăng.

Lần thứ nhì, chúng tôi được lên tới Bình Long. Khi tới nơi thì vị trung tá phụ trách ban 4 của

khối khu Bình Long cho biết có chiếc trực thăng chưa cất cánh. Nhưng còn phải chờ các viên chức xã ấp lên Bình Long làm lễ Vu lan, ông Trung Tá khuyên chúng tôi nên về. mai lên sớm sẽ được đi. Lần thứ ba, chúng tôi khởi hành từ 6 giờ sáng ở Saigon, hy vọng lên Bình Long đi chuyến đầu tiên. Có 4 chiếc trực thăng. Chín-nook nằm đó sẵn sàng. Lần này thì ông Trung Tá chỉ cho chúng tôi ra ngồi cùng các anh em binh sĩ cũng đang xếp hàng ngồi sửa soạn lên máy bay. Nhưng cuối cùng lúc máy bay nổ máy thì ông Trung Tá lại nói cho chúng tôi biết không thể chờ nhà báo đi được. Ông bảo lệnh trên ban 4 quân đoàn không cho phép chờ nhà báo đi sợ nguy hiểm. Ông yêu cầu chúng tôi liên lạc với khối chiến tranh chánh trị của quân đoàn 3 để tìm phương tiện.

Thành ra chuyến đi của phái đoàn báo Đới, đã được thông báo trên tờ báo trước bất thành. Chúng tôi cảm thấy có lỗi với ông quận trưởng An Lộc và các bạn Nghĩa Quân mà báo Đới đã nhận b o trợ. Chắc sẽ có dịp khác gặp các bạn.

Chuyện ông Trung Tá

Sinh Tử Phu thường không mấy khi được dùng để cấy cho các vị cỡ như ông Trung Tá Diệm. Trong cuộc đời binh nghiệp của ông, với tuổi tác đáng kính của ông, ông đã dư đủ khôn ngoan và kinh nghiệm để luôn luôn hành động đúng qui tắc mà vẫn hợp với ý muốn và quyền lợi của riêng ông. Một vị chuẩn úy già, một người đã từ thủ ở An Lộc suốt 70 ngày, đã kể cho chúng tôi nghe ông Diệm và ông Trưởng ty Xã hội tiếp tế «thực phẩm tươi» cho họ suốt 10 ngày trong tháng sáu ở Bình Long như thế nào. Mỗi ngày, một quân nhân được tiếp tế thêm một củ cà rốt dài 3, 4 phân, một miếng bí dày một phân và một con tôm khô, tất cả trị giá 36 đồng 5 cắc. Lính bị thương, đi nằm bệnh viện cũng vẫn được trừ kỷ lương tháng 6 như những người khác. Sự tiếp tế thực phẩm tươi cho An Lộc là công trạng lớn lao để nâng cao tinh thần anh em binh sĩ, chúng tôi xin ca ngợi, và xin thông cảm nỗi khó khăn của những

người phụ trách. Nhưng sau 10 ngày được tiếp tế và được trừ lương thì chính anh em binh sĩ phải đề nghị ngưng tiếp tế.

Có lẽ quan niệm rằng anh em binh sĩ An Lộc đã được tiếp tế đầy đủ rồi nên ông Trung tá Diệm không cảm thấy cần sốt sắng về việc giúp báo Đới lên An Lộc trao quà cho các bạn Nghĩa quân Trung đội I. Món quà tặng trị giá gần 300 ngàn không có nghĩa lý gì so với 365 đồng của mỗi người lính, nhận cho mấy ngàn người.

Nhưng có một điều vị sĩ quan già đáng kính trên không để ý tới, là yếu tố tinh thần của một cử chỉ, hành động. Khi ông TT lên An Lộc, ông đâu có mang theo củ cà rốt hay miếng bí đao, hay con tôm khô nào tiếp tế cho binh sĩ. Nhưng sự có mặt của ông Tổng thống đã làm cho binh sĩ nức lòng hăng hái biết bao nhiêu?

Chúng tôi ghi những ý kiến trên với hy vọng rằng có thể nhắc nhở Trung Tá Diệm, người đã làm tròn nhiệm vụ của ông, sẽ làm đẹp thêm nhiệm vụ của ông.

Trên và Dưới

Trong đời làm báo chúng tôi đã đi ra các mặt trận và tiền đồn nhiều lần. Một kinh nghiệm lần này chúng tôi mới học được, xin nói lại để các bạn ký giả khác biết.

Những lần trước chúng tôi đi do những đơn vị lớn tổ chức đứng mời. Hoặc là quân khu mời, hoặc là Tổng Cục mời. Vì vậy các chuyến đi do rá. dễ dàng, đầy đủ từ phương tiện di chuyển tới sự tiếp đón hướng dẫn của các đơn vị.

Nhưng chuyến đi vừa rồi của Đới lại do một chi khu mời, để bảo trợ cho một trung đội. Chính vì vậy mà gặp trở ngại. Thí dụ như nếu đơn vị nhỏ nhỏi không được cấp trên hai lòng, thí dụ như nếu cấp trên không thích bao chi tới thẳng với cấp dưới thì kẹt cho bạn.

Đây cũng là một kinh nghiệm chưa cay. không phải chỉ cho nhà báo mà cho tất cả.

Nhắn tin

NGUYỄN XUÂN PHÚC, Quảng Trị — Tuần này gửi Hennessy cho bạn, Xin bạn cung cấp thêm tài liệu Nhân Vật Lớn đó để ông đạo làm lễ tế thần.

BẢNG ĐIỂM

nguyên tác : AYAKO MIURA
bản Việt ngữ : LIÊU QUỐC NHỊ

LỜI TÒA SOẠN : Tuần này, chúng tôi khởi đăng một tác phẩm lừng danh đã từng được tờ Đông Kinh nhật báo (Tokyo Tiyoe Kās) mua bản quyền với giá 10 triệu Yen (hơn 10 triệu VN) và đã bán được trên hai triệu quyền trong đợt xuất bản đầu tiên năm 1965. Một câu chuyện hấp dẫn, tình cảm khúc mắc với rất nhiều biến cố khó lường. Chúng tôi thấy khởi cần giới thiệu dịch giả Liêu Quốc Nhị, một cây bút tài tình, thông thạo cả Hoa Ngữ lẫn Nhật Ngữ, mà tác phẩm đầu tiên đã đăng tải trên tuần báo Đời là «Thổ Ty Hoa» nay đã tái bản lần thứ năm.

BẮT CỐC

Đưa tờ gái ngưng gọt khoai, ngừng đầu lên.
— Hôm nay bé Tiểu Lệ có về về muộn hử bà?
— Vâng, hơi muộn so với những hôm trước, có lẽ nó chơi ở nhà thằng Thúc đấy, Châu gọt xong khoai nhớ rước nó về nhé.

Hạ Chi không quên Tiểu Lệ, nhưng nàng mong nó về trễ một tí vì nàng nhớ đến lời nó đòi mách bố và về thù hằn đối với Lâm Tịnh Phu.

Nhìn đồng hồ. Gần năm giờ rưỡi rồi, thế mà tại sao Châu vẫn chưa mang bé Lệ về? Trời tháng bảy ngày dài, đã năm giờ nhưng vẫn chưa thấy sụp tối. Chuyện gì xảy ra rồi đây? Hạ Chi băn

khoăn, choàng áo vải vào ghế sa lon xong, thì Châu cũng vừa về tới.

— Bà ơi, cháu Lệ về chưa ạ?

— Chưa thấy về, bộ không có ở nhà thằng Thúc chơi à?

— Vâng. Khoảng hai giờ chiều tôi giờ không thấy đến.

— Khoảng 2 giờ à?

Gương mặt Hạ Chi trắng ra. Khoảng 2 giờ không phải là lúc Tiểu Lệ bước vào phòng khách đó ư? Lúc ấy đến bây giờ, đưa bé mới lên ba tên Tiểu Lệ đã đi đâu?— Con ghét ông Lâm, con cũng ghét mẹ, không ai chịu chơi với Tiểu Lệ cả.— Câu nói khi này của Tiểu Lệ khiến Hạ Chi không an lòng.

Có tiếng chân bước nhẹ trên đá sỏi. Hạ Chi thở phào nhẹ nhõm, nhưng đưa bé bước vào không là Tiểu Lệ mà là thằng Xá với gương mặt đỏ gay.

— Mẹ ơi, Tiểu Lệ bỏ quên cái này nè.

Đó là con búp bê vải cao khoảng năm tấc mà Hạ Chi đã làm cho Tiểu Lệ. Hạ Chi cầm lấy con búp bê, lòng rối loạn bước nhanh ra ngoài. Thằng Xá lúc này vừa cùng cô Châu đi tìm Tiểu Lệ vẫn còn ngờ ngác đứng bên hàng đậu Thủy Tòng.

— Con đốt quá mà vẫn chưa tìm được bé Lệ.

— Bảo chị Châu xúc cơm cho con ăn đi.

Nói xong, Hạ Chi chạy nhanh về phía nhà thằng Thúc.

Mẹ của Thúc là một giáo viên Tiểu học, đang chúi tay vào áo hời.

— Tìm được bé Lệ không? Có đến tìm trong vườn cây chưa?

— Chưa đến, nhưng con bé ít khi vào đấy lắm.

— Nhưng vườn cây là nơi trẻ con vẫn thích vào chơi mà!

Xỏ chân vào đôi guốc cây, bà mẹ của thằng Thúc bước về phía khu rừng.

Không nói cho Khởi Tào biết... Nhưng cũng không trễ lắm, tốt nhất là làm sao tìm cho được bé Lệ trước khi Khởi Tào trở về. Hạ Chi men theo những hàng cây tòng bước vào khu rừng, bên trong thật vắng, không có tiếng của trẻ con cũng không có một bóng dáng trẻ nít nào cả.

Khu rừng này là thuộc duyên quần hạt của sở Thủy Lâm Khởi Xuyên chuyên trồng các loại Tòng là kim của ngoại quốc và các loại tòng nhân tạo, bao gồm mười lăm mười sáu loại kết thành một khu rừng lớn, rộng khoảng 18,42 mẫu. Ngôi nhà của lão giữ vườn và chiếc nhà kho ngói đỏ đều nằm khuất trong ấy.

Nhà của gia đình họ Lại, vừa khít nằm sát khu rừng với một hàng đậu Thủy Tòng bao quanh.

Đi vào khu rừng khoảng ba trăm thước, là đến ngay khe nước chảy róc rách có tên là Mỹ Anh, dòng suối trong vắt chảy tận ra sườn núi Y Trạch một nơi được dùng làm sân trượt tuyết của mùa đông và ngọn đồi đất Thập Thẳng với những cụm tuyết to mang một vẻ đẹp tinh khiết của phương đông. Trẻ nhỏ thường chơi trò cút bắt trong rừng Tòng, hay bơi lội bắt cá ở suối. Hôm nay, ngày cùng thần mùa hạ, khu rừng cây rậm rạp không một tiếng động, không có lấy một bóng người.

— Tiểu Lệ ơi!

— Tiểu Lệ ơi!

Không một tiếng trả lời, Hạ Chi pháp phòng lo sợ. Lão coi sóc vườn thò đầu ra cửa sổ:

— Bà Lại đấy à! Chuyện gì thế. Hôm nay tôi không thấy trẻ nít vào đây.

Lão gác vườn là một người đàn ông yêu trẻ con, ông ta thường đưa tay xoa đầu Tiểu Lệ.

Hạ Chi chạm mặt với mẹ thằng Thúc, vội rẽ sang một ngã khác tìm kiếm, đứng dưới bóng cây. Có tiếng chim cu rừng hót nho nhỏ:

— Con ghét ông Lâm, ghét cả mẹ, không ai chơi với Tiểu Lệ cả.

Hạ Chi bước đi run rẩy, những tia nắng chiếu qua tầng cây, rọi trên đường mòn ẩm ướt trơn trượt, nàng phải bám mạnh chân xuống đất, bước đi một cách khó nhọc, bỗng chân nàng như vừa va phải một vật gì cùi xuống nhìn, ra là bộ xương mục của con quạ, đôi xương cánh còn rải rác chung quanh. Hạ Chi linh cảm một điều không hay xảy đến. Những giọt nắng xuyên qua

rừng cây, trắng đục như sa mù, nghiêng nghiêng xuyên xuống.

— Vẫn chưa tìm được Tiểu Lệ ư?

Có tiếng nói nặng nề, nhưng không kém phần nghiêm nghị của Khởi Tào vọng lại từ phía sau, Hạ Chi giật mình.

— Không thấy nó từ lúc nào?

Giọng nói của Khởi Tào đột nhiên bén nhọn. Hạ Chi sợ hãi lên nhìn chổng. Đó là một gương mặt xa lạ mà nàng chưa hề nhìn thấy bao giờ, nếu là lúc trước, thì có lẽ nàng sẽ nói:

— Làm gì mà mặt mày khó chịu đến để ghét thế kia?

Nhưng hôm nay thì Khởi Tào có vẻ làm nàng áy náy làm sao ấy, bây giờ Tiểu Lệ vẫn tìm không ra, nàng chỉ còn biết lắp bắp:

— Hình như khoảng hai giờ trưa nay...

— Thế tại sao không bảo tôi biết?

Thái độ của Khởi Tào làm Hạ Chi không biết gì hơn là cúi đầu xuống không đáp.

— Có ngờ bị người ta dẫn đi xem đám rước cúng thần rồi không?

Hạ Chi ngẩng mặt lên, có thể Lâm Tịnh Phu đã dẫn Tiểu Lệ đi xem cúng thần rồi đấy? Tìm khắp nơi mà vẫn không gặp, thì chỉ còn nơi đông đúc kia thôi. Tiểu Lệ tuy nói là ghét Lâm Tịnh Phu nhưng dù sao nó vẫn là đứa con nít, nhất định dễ quên lắm. Tiểu Lệ lại dễ thương với ai nó cũng thân thiện được, chỉ cần Lâm Tịnh Phu nắm lấy tay là nó sẽ theo ngay. Nhưng tại sao Lâm Tịnh Phu dẫn Tiểu Lệ đi mà không nói cho nàng biết một lời nào cả vậy?

Hạ Chi buột miệng:

— Đứng ra Lâm Tịnh Phu không nên làm như thế!

Khởi Tào hỏi:

— Lâm Tịnh Phu à? Hắn làm gì đấy?

— Buổi sáng nay Lâm Tịnh Phu có đến...

— Hắn đến, tại sao cô không nói tôi nghe?

— Tại vì...

Hạ Chi nhìn Khởi Tào dò xét, bỗng nàng nói:

— Tại tôi quên.

— Hừ.

Khởi Tào «Hừ» một tiếng. Hạ Chi hiểu rằng câu nói dối vừa rồi của mình đã làm chàng giận. Nhưng Khởi Tào đã cố nén xuống vì đây là bản tính của chàng, lấy lại giọng bình tĩnh, Khởi Tào hỏi:

— Được rồi, nhưng mấy giờ hắn về chứ?

— Trước khi anh về khoảng mười, mười lăm phút, vì vậy tôi nghĩ là Lâm Tịnh Phu đã dẫn Tiểu Lệ đi.

Hạ Chi nghĩ đến việc Lâm Tịnh Phu dẫn Tiểu Lệ đi xem lễ nàng cảm thấy yên tâm.

Lâm Tịnh Phu tuy biết Khởi Tào ngày mai mới về, nên mặc dù ra đi lòng vẫn không vui lắm, để chàng lợi dụng cơ hội dẫn Tiểu Lệ đi xem lễ, để

được dịp trở lại thăm mình lúc chiều nay chờ gì? Có lẽ chàng muốn làm mình ngạc nhiên—À! Có lẽ chàng muốn làm lành với Tiểu Lệ. Nhưng mà nếu chàng cho mình hay trước một chút thì có lẽ mình đã không khổ tâm như bây giờ.

Hạ Chi theo Khởi Tào bước ra khỏi khu rừng. Đến bìa rừng, Khởi Tào bỗng có vẻ nghi ngờ, chàng quay lại hỏi:

— Có thật là Lâm Tịnh Phu đã dẫn bé Lệ đi không?

Mẹ của thằng Thúc từ bìa rừng bước ra, bà có vẻ kuông hiêu gì cả, hỏi:

— Chuyện gì thế?

— Thật có lỗi với bà. Khiến bà nhọc công tìm cả buổi. Tiểu Lệ có lẽ đã được ông khách nhà tôi dẫn đi xem lễ rồi đấy.

— Vậy à? Vậy thì tốt. Tìm cả buổi mà vẫn không gặp thì chỉ có thể đến nơi đông người kia thôi. Tôi lúc này nghĩ, có thể đã bị người dụ dỗ bắt đi. Khiến tôi lo hết sức.

— Dụ dỗ ư? Sao lại không có thể được. Khởi Tào mỉm cười. Mẹ thằng Thúc vẫn nói:

— Chuyện dụ dỗ thường xảy ra lắm chứ phải không có đâu? Chuyện của thằng Bình An xảy ra còn chưa đến một năm mà. Nhưng dù sao cũng phải mừng là Tiểu Lệ chưa hề gì.

Mẹ thằng Thúc bỏ đi, Hạ Chi lại thấy hồi hộp. Về đến nhà, thằng Xá đã dùng xong cơm tối, nằm bên bàn cơm ngủ khò. Nàng vội đánh điện thoại cho Lâm Tịnh Phu, nhưng chàng không có ở nhà.

— Anh ấy chưa trở về.

Có lẽ đã dẫn Tiểu Lệ đi đâu đấy? Hạ Chi lo lắng nhìn ra ngoài. Ngày mùa Hạ thật dài, đã hơn bảy giờ tối rồi mà vẫn còn sáng. Ngọn gió thổi qua hàng cây tạo nên những âm thanh xào xạc. Bước trở về phòng, nàng nhìn thấy Khởi Tào với gương mặt có vẻ bồn chồn lo lắng ngồi trên bàn ăn.

— Anh ăn cơm không?

— Không, tôi muốn gọi điện thoại cho cảnh sát trước.

Khởi Tào cố đè nén những tiếng rủa thầm Hạ Chi, chàng đứng dậy, đang muốn cầm ống nghe lên thì chuông reo.

— Có lẽ điện thoại của Lâm Tịnh Phu đấy.

Nghe câu nói của vợ, Khởi Tào quay mặt lại, liếc mắt nhìn Hạ Chi, xong đặt ống nghe vào tai.

— Alo! Alo! Cô Hạ Chi đây ư?

Tiếng nói của Lâm Tịnh Phu. Nhưng tại sao lại có mà không là bà? Lúc nào mà biến từ bà sang cô đấy? Khởi Tào cắn chặt môi.

— Alo! Tôi nghe họ bảo cô gọi điện thoại đến? Có giận rồi đấy à?... Hôm nay tôi thật có lỗi...

Có lẽ Lâm Tịnh Phu tưởng Hạ Chi đang cầm ống nghe mà không thêm lên tiếng.

— Alo! Cô Hạ Chi! Cô có nghe tôi nói gì không? Vẫn giận tôi đấy à?

Khởi Tào buồn bã không đáp, chàng đưa ống nghe cho Hạ Chi đang đứng ở phía sau.

— Vẫn giận tôi đấy à?

Hạ Chi thở nhẹ, thì ra Khởi Tào đã nghe được câu này.

— Vâng, thưa ông Lâm, thật lúc này tôi có lỗi. Vì ông... ông có thấy Tiểu Lệ đâu không?

Hạ Chi cố ý dùng những danh từ thật khách sáo, thật xa lạ nàng muốn cho Khởi Tào nghe thấy những lời nói ấy.

— Hà? Sao? Tiểu Lệ ra sao?

Gương mặt Hạ Chi biến sắc; thì ra Lâm Tịnh Phu không có dẫn Tiểu Lệ đi!

— Tiểu Lệ đi đâu mất rồi.

— Lúc nào thế?

Ngay trong lúc Hạ Chi cùng Lâm Tịnh Phu còn ngồi trong phòng khách thì Tiểu Lệ đã chạy ra mãi đến giờ.

— Vâng. Lúc... Hạ Chi lắp bắp, nàng quay lại nhìn chồng, xong nói:

— Nếu anh không biết thì thôi, phiền anh quá. Lâm Tịnh Phu hình như còn muốn nói điều gì nữa, nhưng Hạ Chi đã gác máy.

— Ông Lâm cũng không biết nữa à?

Khởi Tào lo lắng. Lâm Tịnh Phu cũng không biết, vậy thì Tiểu Lệ đi đâu?

Khởi Tào vội vàng lách mình qua khỏi Hạ Chi đang đứng ch t lạng, chàng gọi điện thoại cho ty cảnh sát. Khi chàng báo cáo việc mất con. Thì viên cảnh sát có vẻ không chú tâm lắm.

— Hôm nay là ngày lễ rước tế thần, trẻ nít thất lạc nhiều lắm hơn gấp đôi năm rồi, chúng tôi muốn đi lên đây.

Khởi Tào có vẻ tức giận, chàng nói:

— Không thể có chuyện Tiểu Lệ thất lạc được. Đoạn kể lại tất cả sự kiện cho viên cảnh sát nghe

— Hay là nó đi ra phố một mình rồi?

— Nó thường chơi quanh quần đây thôi, ít dám đi xa lắm.

— Nhưng hôm nay là ngày lễ tế thần mà, có lẽ nó thấy những đứa bé khác ra phố nên đi theo rồi đấy.

Hôm nay ngày lễ tế thần, cảnh sát có lẽ bị làm rộn lắm nên nói chuyện cũng có vẻ vô vi làm sao đấy.

— Chúng tôi ngại rằng nó bị bắt cóc.

Hai chữ bắt cóc vừa thoát ra khỏi miệng, Khởi Tào bỗng bàng hoàng, Cảnh Sát cũng có vẻ ngạc nhiên.

— Bắt cóc à? Thế có ai nhìn thấy con ông bị dẫn đi hay không?

— Không, không ai thấy cả.

— Thế thì, có nhận được điện thoại đe dọa ư?

— Cũng không.

— Như vậy theo tôi đoán chỉ có thể đi lạc mà thôi.

Viện cảnh sát cũng cho biết sẽ thông báo cho các đơn vị lên hệ tìm kiếm gùm. Hạ Chi có vẻ không tin.

— Bây giờ là ban ngày, nếu có chuyện bắt cóc xảy ra thì nhất định phải có người trông thấy chứ?

Giọng nói của Khởi Tào có vẻ nặng nề.

— Nhưng nếu họ bắt rồi họ dẫn qua khu rừng đi về phía bờ đề thì làm sao có người thấy được?

Tuy đã báo cảnh sát, sự lo lắng vẫn không nguôi trong lòng Hạ Chi và Khởi Tào, họ không tin tưởng lắm. Khởi Tào vội gọi điện thoại đến bệnh viện báo tin, viên bác sĩ trực hoảng hốt:

— Vâng, tôi sẽ liên lạc thêm vài người bạn nữa đến ngay lập tức.

Khởi Tào, Hạ Chi lần đưa tờ giấy tên Châu đều rơi vào trạng thái im lặng nặng nề. Khởi Tào lại đứng lên, chàng thở dài đau khổ. Chàng yêu vợ nhưng không thể tha thứ được việc nàng tiếp Lâm Tịnh Phu trong lúc vắng mặt chàng. Đó là chưa nói trong nhà thằng Xá, bé Lệ lẫn cô Châu đều vắng cả, thế mà dám dẫn sói vô nhà thì. Chàng cố gắng đè nén những hình dung từ đám đám xuống. Nhưng mà, Tiểu Lệ đã mất tích, Khởi Tào biết rằng nếu bây giờ mình mở miệng thì sẽ không ngăn chặn được những câu nói oán trách độc ác, vì thế chàng cố cầm nín.

Lúc nào cũng thế, Khởi Tào nghĩ rằng việc chữ máng kẻ khác là một sự xấu hổ đáng khinh bỉ.

Một phút sau, hai người lao công lớn tuổi từ bệnh viện đến, đi cùng với bác sĩ Điền, một vị bác sĩ chuyên về ngoại khoa và Lâm Tịnh Phu. Bên ngoài trời đã bắt đầu tối. Khởi Tào có vẻ xúc động, chàng gật đầu chào từng người một.

— Xin lỗi, đã làm phiền quý vị nhiều quá!

Nhưng chàng cũng không nên được cái nhìn sắc như dao về phía Lâm Tịnh Phu.

Đám người đàn ông này, mỗi người trên tay đều thủ một cây đèn bấm, bước vào khu rừng. Ban đêm, vườn cây có vẻ quái đản, những thân cây như di động được, nhưng lúc ngọn đèn loé lên, nó vội đứng yên lại ngay.

Trời tối như thế này, Tiểu Lệ làm sao có thể ở trong rừng được? Nếu nghĩ thế sẽ thấy rằng việc sự sạo trong rừng là một việc làm hoài công. Hay là Lâm Tịnh Phu biết chắc rằng Tiểu Lệ đang ở trong ấy? Sự tưởng tượng trên thoáng qua óc Khởi Tào, Chàng có vẻ dùn chân lại.

Một lúc, bước đến cạnh dòng suối, chàng mở to mắt ra nhìn, bên trên bầu trời những dãy sao trời lóng lánh, chiếu rọi chiếc bóng trên giòng suối. Nhưng mà, Tiểu Lệ nó ít khi vào rừng, thì việc tự nó đến bờ suối cũng khó có thể xảy ra được. Khởi Tào vội hương về phía khác, chàng lại bước về rừng cây, chiếc đèn bấm trên tay tạo một vệt sáng.

chàng quét thấy chiếc bóng cao gầy mà chàng suy nghĩ gọi to lên, đó là Lâm Tịnh Phu với gương mặt trắng xanh, gã có vẻ hoảng hốt.

— Lâm tôi hủ hờn.

Khởi Tào cố đè nén cơn sợ hãi, chàng nói với một giọng thật bình thản:

— Xin lỗi anh.

Rồi giả vờ hỏi:

— Ờ, đứng rồi nghe nói lúc sáng nay khi tôi không có ở nhà, anh đã đến viếng, có chuyện gì thế?

Lâm Tịnh Phu không đáp đưa đèn quét ngang qua chân.

Tìm khắp khu rừng, luôn cả những vùng lân cận và những con đường đưa đến chợ vẫn không thấy bóng Tiểu Lệ đâu. Một mỗi trở về nhà họ Lại, bảy giờ đã ba giờ khuya rồi. Đêm mùa hạ bắt đầu lơ mờ sáng.

Hạ Chi nghĩ lại những câu chuyện xảy ra ở ngày qua, nàng tự trách móc. Phải chi lúc ấy ta ôm Tiểu Lệ vào lòng là được rồi, Tiểu Lệ đưa tay muốn ôm lấy mình, thật tội cho nó quá. Nếu không có chuyện gì xảy ra thì Tiểu Lệ giờ này đã nằm yên trên giường với giấc mơ thật đẹp. Thế mà bây giờ, chiếc gối đồ nhỏ nhắn vẫn phải chờ đợi cô chủ của nó. Khi nói câu: Con ghét mẹ quá. Tiểu Lệ trông có vẻ cô độc làm sao đấy. Nghĩ lại trong đêm tối đen như thế này, Tiểu Lệ đã làm gì? Ở đâu? Đòi mít dây lệ của Hạ Chi bỗng mở to ra, trừng trừng nhìn về phía chân trời trắng nhạt của buổi bình minh.

Gió thổi qua hàng cây, tạo nên những âm thanh dễ chịu, tiếng xào xạc kia như gọi lại cho Hạ Chi ngày nàng bước về nhà chồng. Đã sáu năm qua rồi ngày đầu tiên ngủ trong ngôi nhà lạ. Mẹ của Khởi Tào đã khuất núi từ lâu, gia đình này lúc ấy chỉ có cha Khởi Tào, cô em gái cùng ba người đây đó, còn Khởi Tào chàng vẫn bận thực tập tại phòng thí nghiệm của Viện Đại Học. do đó lúc đầu nàng phải đến Chắp (Quang) sống cùng chồng.

Sau tuần trăng mật tại eo bệ Tầng Văn họ trở về và ghé qua ngôi nhà này. Hôm ấy, gió thổi thật to, những hàng cây già trong khu rừng như trở thành những sinh vật sống động đang thè lưỡi ra réo gọi với những tiếng xào xạc. Đêm càng khuya gió càng lớn, tiếng rít càng to, lúc ấy không hiểu tại sao, Hạ Chi lại trực giác rằng ngọn gió này sẽ tiêu biểu cho cuộc sống gia đình của nàng sau này, nàng sợ hãi nép sát vào ngực của chồng.

Bây giờ những điều mà Hạ Chi cảm thấy đã xuất hiện. Đàn đứt dây! Có phải chăng là một điềm ứng trước? Từ ngày còn bé học đàn cho đến nay, nàng chưa hề làm đứt dây đàn qua một lần nào cả, phải chi thời gian có thể đảo ngược lại,

trở về cái lúc Tiểu Lệ bước vào phòng khách thì... Hạ Chi nghĩ rằng sẽ không ngại đánh đổi tất cả sắc đẹp, tài sản và cả sinh mạng chính mình nữa. Chuyện chỉ mới xảy ra có mười tiếng đồng hồ mà thôi, nếu có thể lôi kéo thời gian trở lại lúc Tiểu Lệ bước vào phòng khách và ngay lúc Tiểu Lệ hỏi:

— Mẹ ơi! Ai làm gì mẹ đấy? Thì tôi sẽ nhất định ôm chặt nó vào lòng, không buông ra nữa. Nhưng mà, lúc đó sao tôi không ôm lấy nó... Những giọt nước mắt rơi xuống má Hạ Chi — Thế mà, tại sao tôi nỡ nhả tám bảo con—«Đi ra ngoài chơi đi!» Lúc đó sao tôi chỉ mong được đơn độc ở cạnh Lâm Tịnh Phu? Tôi là một con đàn bà thế nào đây!

Hạ Chi bỗng cảm thấy như mình đang bị trời phạt. Vì ngay lúc sa ngã với một người đàn ông khác ngoài người chồng của mình ra, thì hình phạt đến ngay lập tức. Như thế không phải bị trời phạt là gì?

Không lẽ không có cách nào mang thời gian trở về chăng? Hạ Chi nghĩ, nàng bỗng sức nhớ đến một câu trong quyển sách nào đó. Thời gian đã trôi qua, thần thánh cũng không thể kéo về được.

Hạ Chi quay sang, nhìn về phía Lâm Tịnh Phu, hắn đang ngả người trên chiếc ghế dựa, thần nhiên nhả khói. Nàng bỗng thấy gương mặt đó có vẻ dĩ hòa và bệnh hoạn làm sao. Tôi có thể vì một người đàn ông như thế này mà đuổi Tiểu Lệ ra được sao? Hạ Chi bỗng cảm thấy hối hận một cách đau khổ về hành động ấu trĩ, ngu xuẩn của mình.

Khởi Tạo, Lâm Tịnh Phu và Hạ Chi không một ai chớp mắt, trời bắt đầu sáng, đồng hồ gõ nam tiếng, mặt trời nhô lên khỏi đỉnh núi và cô tớ tên Châu bắt đầu nhúm lửa trong bếp.

Bỗng nhiên, có tiếng gõ cửa thật to một cách gấp rút, Khởi Tạo, Lâm Tịnh Phu và Hạ Chi đều đứng bật dậy. Khởi Tạo chạy nhanh về phía cửa, mở vội. Một gã đàn ông mặc áo dạ đứng trước cửa, đó là ông Trưởng ty bưu điện ở cạnh nhà gương mặt ông ta trang bệch, miệng lắp bắp.

— Bé Tiểu Lệ nhà ông đã chết.

— Sao? Chết rồi à? Ở đâu?

— Ở bờ suối. Tôi vừa đi câu cá ở đó thì bắt gặp.

Khởi Tạo quơ vội chiếc xách tay xem mạch ngay qua, hướn ra khỏi nhà, trong khi Hạ Chi đã chạy tung tóe, còn lại Lâm Tịnh Phu gã quay đầu lại đánh thức bác sĩ Điền và hai người lao công dậy.

Khởi Tạo chạy băng qua rừng, khoảng cách đến bờ suối chỉ khoảng vài trăm thước mà dài như mười cây số, trừ trường hợp tận mắt trông thấy chớ bằng không thì không thể tin là Tiểu Lệ đã chết. Không, nó không chết đâu, chẳng qua chỉ là một sự bất tỉnh, Khởi Tạo vừa chạy vừa tưởng tượng cảnh mình ôm Tiểu Lệ trong lòng, chàng sợ rằng nếu mình tin rằng chuyện đó

có thật, thì tia lửa hy vọng le lói cuối cùng trong lòng mình sẽ tắt, cứ nghĩ thế không biết từ lúc nào Khởi Tạo đã chạy qua mặt Hạ Chi băng qua rừng chạy men theo con đường nhỏ cạnh bờ suối nhảy qua những vũng nước, đôi lần chàng muốn ngã xấp vì vấp phải những hòn đá trên bờ khe nước. Xa xa, trên dòng nước một vật màu trắng nổi bồng bồng.

— Ô, đằng kia rồi!

Khởi Tạo hướng về phía có những tia nắng đầu tiên hắt lên kia, đôi chân chàng thật nặng, như những lần chạy đuổi trong cơn ác mộng.

Chạy đến gần, nhìn vật màu trắng sáng kia, thì ra đó là chiếc thất lưng của Tiểu Lệ.

(CÒN TIẾP)

Khoe

Em nữ thư ký vừa hứa hôn và được vị hôn phu tặng cho chiếc nhẫn hứa hôn gắn kim cương. Em đeo nhẫn tới sở làm và dự bị nói nhiều với các cô bạn đồng nghiệp về chuyện hôn nhân cùng chiếc nhẫn của mình. Nhưng chờ mãi chẳng thấy ai hỏi về chiếc nhẫn để có dịp khoe, sau cùng chờ hết nổi, em la lên:

— Trời nóng quá. Chắc mình phải cởi cái nhẫn này ra quá...

Liên tù tì tút tút

Từ Văn rất thích bạn gái nhưng gã chuyên môn bị bạn gái chê là thô lỗ và từ chối đi chơi với vì gã có cái tật là gặp bất cứ cô nào, bất kể mới quen, chỉ nói với nàng một câu là gã làm tới liền. Bất Vạn, bạn thân của Từ Văn lên lớp:

— Cậu ngu quá. Đàn bà cũng như con gái, cần phải tán tỉnh. Phải nói nhiều với họ rồi họ mới siêu lòng. Ai đời cứ vừa mới quen là gã liền như cậu làm sao được.

— Nếu cần phải nói thì moa cũng nói được. 17 Văn nói. Nhưng biết nói gì với họ chứ?

— Chẳng hạn cậu có thể hỏi họ đã đọc truyện Kiều chưa? Rồi nói với họ một mớ chuyện về Truyện Kiều. Hoặc hỏi họ đã đi coi cuốn phim mới trong tuần chưa? Thiếu gì chuyện...?

Ngay sau đó Từ Văn được giới thiệu với cô bạn mới. Nhờ bài học của bạn, gã hỏi:

— Có đọc truyện Kiều chưa?

Em họ trả lời đã, Từ Văn tiếp:

— Bây giờ chúng mình hôn nhau được rồi chứ?

LÝ ĐẠI NGUYÊN

NIXON BƯỚC THẲNG VÀO CUỘC VẬN ĐỘNG TRANH CỬ TỔNG THỐNG MỸ

Ông Nixon lại được đảng Cộng Hòa đề cử ra tranh chức Tổng Thống Mỹ vào nhiệm kỳ 72-76. Toàn thể đại hội đảng Cộng Hòa đã nồng nhiệt tán dương Tổng Thống Nixon về chính sách của ông đối với nền Hòa Bình thế giới và việc giải quyết chiến tranh Việt Nam. Những đối thủ trước đây của ông trong đảng cũng đã đồng tâm nhất trí với Nixon và lên tiếng cho rằng Nixon là một người xứng đáng nhất trong việc lãnh đạo quốc gia Mỹ trong giai đoạn này.

Trước đảng Cộng Hòa, đây là một dịp thành công lớn lao nhất đối với cuộc đời chính trị của Nixon. Đảng Cộng Hòa đã hoàn toàn đứng sau lưng ông trong việc tranh đoạt ngôi vị Tổng Thống cho đảng một nhiệm kỳ nữa.

Đi xa hơn nữa trước đó đã có nhiều đảng viên danh tiếng của Dân Chủ cũng ngả ý ủng hộ đường lối của ông. Khó mà có một vị Tổng Thống nào lại đạt được một ưu thế như Nixon hiện nay.

Lần ứng cử trước, ông Nixon tung ra một khẩu hiệu: Trông đợi vào những người Thăm lạng Mỹ đồn phiêu cho ông, thì lần này ông lại đưa ra một khẩu hiệu mới, đó là: Lốp cử tri mọi mẹ đồng đảo Mỹ sẽ ủng hộ ông. Những cử tri đó được mô tả như là người của đảng Dân Chủ thiết tha với tiền đồ Mỹ quốc, không chịu phiêu lưu vào chủ trương của ứng cử viên Dân Chủ Mc Govern.

Trong bài diễn văn nhận sự đề cử của Đảng. Nixon đã nói rõ chủ trương của ông về việc giải quyết chiến tranh Việt Nam: 1 — Quân đội Mỹ sẽ không tham chiến tại Việt Nam. 2 — Tù binh Mỹ sẽ không bị bỏ rơi trong các trại giam khổ cực tại các nhà tù Bắc Việt. 3 — Mỹ sẽ không bỏ rơi và hy sinh đồng minh Nam Việt của mình.

Ông nói rằng: Nước Mỹ cần Hòa Bình trên toàn thế giới, nhưng không vì vậy mà lại giúp cho kẻ thù có cơ hội bành trướng thế lực của họ tại Nam Việt. Nước Mỹ không bao giờ chịu mất danh dự trong việc giải quyết chiến tranh Việt Nam, không bao giờ để cho sự hy sinh của những người Mỹ tại chiến trường Việt Nam bị hoen ố.

Lập trường trên đây, không thể xem như một sự giả dối, vì đó là những điều căn bản cho chính sách của Nixon trong một nhiệm kỳ mới. Rõ ràng là nếu chiến tranh Việt Nam chấm dứt trước ngày bỏ phiếu của Mỹ càng tốt, nếu không thì Nixon cũng vẫn tiếp tục con đường mà ông đã theo đuổi từ trước tới nay.

Theo ông thì, một nền Hòa bình đích thực không phải là một cuộc ngưng bắn tạm bợ, mà phải giải

quyết dứt khoát cuộc chiến từ cội rễ. Điều này rất đáng tán thưởng và được người Việt tự do đồng tình. Nhưng cho đến nay người Việt vẫn chưa biết được Nixon muốn giải quyết chiến tranh Việt Nam trên căn bản nào.

Chúng tôi xin nhắc lại đây một điều. Nếu ông Nixon muốn giải quyết tận gốc rễ cuộc chiến tranh Việt Nam thì quả là việc ngưng bắn chỉ được xem như một cơ hội của hòa bình, Cơ hội này rất cần thiết cho dân tộc Việt nam phục hồi sức lực đã mất sau nhiều chục năm chinh chiến. Đường nhiên cơ hội Hòa bình đó không thể là một dịp để cho Bắc Việt đặt ách thống trị lên toàn cõi Việt nam được, mà là cơ hội của người Việt chân chính có điều kiện phát huy tinh thần tự chủ động Dân tộc để bắt tay vào việc cách mạng hóa Miền Nam, vận động một cuộc Trung Khởi đích thực cho Tổ quốc. Vừa giữ nổi Hòa bình vừa tiến lên thống nhất đất nước trong tinh thần dân tộc hòa bình.

Sai lầm nghiêm trọng từ trước tới nay của chính sách Mỹ, là đã tiếp tay làm ung thối miền Nam, để nắm quá chặt quyền điều khiển chiến tranh Việt nam, tạo cho người Việt tâm trạng hoàn toàn ỷ lại vào người Mỹ, để cho đối phương tồn tại nổi với khẩu hiệu «chống Mỹ cứu nước»! Với quyết tâm không bỏ rơi và phản bội Đồng minh của mình, chắc chắn Tổng thống Nixon phải xét tới điều căn bản trên đây. Nếu không thì rồi ông cũng vẫn chỉ là người giải quyết mặt nổi của bệnh trạng Việt nam, và chiến tranh Việt nam vẫn có lý do để kéo dài, nếu có hòa bình thì nền hòa bình đó cũng chẳng đứng vững được bao lâu.

Chúng tôi biết, ông Nixon là một người chỉ có thành Cộng sản chứ không bao giờ chịu để Cộng sản đánh bại. Thế nhưng nếu ông không thận trọng trong vấn đề Việt nam thì một ngày không xa, chính ông sẽ hối hận về việc làm của ông tại Việt nam. Ông đã tạo được ưu thế với Nga Tàu hai nước lãnh tụ Cộng sản, đưa nước Mỹ tới một địa vị số một vững vàng trên thế giới, nhưng nếu ông chỉ một chút lơ là trong vấn đề Việt nam thì, tại vùng nhược tiểu này ông sẽ là người bại trận. Bại trận không phải là mục tiêu của Mỹ không đạt được ở Việt nam, trái lại nước Mỹ sẽ thành công rực rỡ tại Việt nam là đằng khác. Rực rỡ vì trong nhất thời: Bắc Việt có thể chấp nhận ảnh hưởng của Mỹ, để đứng giữa ba siêu cường Nga Mỹ Tàu. Nhưng nếu Nixon quá tin vào tư thế mới này của Bắc Việt để rồi tạo điều kiện để dãi cho họ khuynh loát nổi Miền Nam, để cho dân chúng Miền Nam đồng minh của Mỹ mất Tự do thì có nghĩa là chính ông đã đồng lõa với độc tài và khủng bố. Chúng tôi tin ông Nixon không phải là một người dễ tin như vậy.

CÁC SĨ

Nhân nguyệt vấn đáp (1)

Thấy trăng thêm động lòng vàng
Ngâm câu vấn Nguyệt mà than
mấy lời.

Ta hỏi Nguyệt: Ôi làm sao mà VN chịu điều linh tàn khốc lâu làm vậy? Chết chóc đến như vậy, như thế này, lâu như vậy, càng lâu hơn nữa lại càng chết nhiều thêm nữa, chưa đủ tính ngộ sao?

Nguyệt hỏi lại ta: Ai tính ngộ? Những kẻ đi vào trực tiếp gác vác sự chết quân, dân hay những kẻ cầm cân nảy mực? Nếu người chỉ hỏ Nguyệt về sự chết không thôi thì sống chết chẳng phải là hai là hiện tượng khác biệt đâu, sống chết bất khả phân như hai triền dốc của cùng một trái núi. Bà phát cho sự sống cũng đã là ban phát cho sự chết rồi. Còn sự chết nào khủng khiếp hơn là sự sống ngưng đọng trong trường cửu? ! Hãy đứng từ chỗ chết, ngó lên chỗ sống mà đàm thoại vui vui, dễ hỏi và dễ đáp hơn nhiều. Nếu như phải tả Việt Nam hùng chịu bom đạn, người ta thế nào?

Ta đáp Nguyệt: Tôi sẽ đọc hay ngâm bài thơ từ tuyệt của Tú Kếu

NGÂN HÀ

Treo Việt Nam lên trời
Thấp sáng những hố bom
Một giải Ngân Hà mới
Chỉ chit những vì sao.

Nguyệt lại hỏi: Nếu phải tả một bài chiến trường Việt Nam cho cả thế giới nghe người kể ra sao?

Ta đáp Nguyệt: Tôi sẽ lên sân khấu hay lên sân quay điện ảnh,

tôi sẽ mượn giọng Khánh Ly và gửi không riêng gì cho toàn thể giới mà cho toàn thể vũ trụ, hình ảnh cùng lời ca bài «Người Tinh Không Chân Dung».

Và ta đã thực sự mượn giọng trầm buồn, u hoài, man mác của Khánh Ly mà hát, phóng theo hình ảnh tâm linh lên vòm cao huyền ảo:

«Hỡi người chiến sĩ đã để lại cái nón sắt bên bờ lau sậy này. Bây giờ anh ở đâu? Còn trên đời hay đang xông pha, đèo cao dốc thẳm, hay đã về bên kia khung trời miền viễn chiêm bao? Trên đầu anh cái nón sắt ngày nào ấp ủ mộng mơ của anh, mộng mơ của một con người. Ôi, nó khác chi mây trời hiền hòa, khác chi bốn mùa êm xuôi?...»

«Trong cái nón sắt của anh mặt trời vẫn còn đó ban ngày, ban đêm mặt trăng, hoặc muôn triệu triệu vì sao vẫn còn đó. Tất cả vẫn còn đó. Nhưng anh, bây giờ anh ở đâu? Con ếch ương vẫn gọi tên anh trong mưa dầm, tên anh nghe như tiếng thở dài của lòng đất mẹ. Đạo thân ba, tên anh lẫn trong tiếng sấm đầu mùa mưa, nghe như tiếng gầm phẫn nộ đến từ cuối trời.

«Hỡi người chiến sĩ đã để lại cái nón sắt bên bờ lau sậy này. Anh là ai? Anh là ai???»

Tiếng hát Khánh Ly trầm buồn mà bình tĩnh, ảo não mà kiên tri trong ta vừa dứt, hình ảnh hiu hắt chiến trường Việt Nam phồng ra tự nơi ta lên vòm cao lung linh

bóng nguyệt cũng vừa dứt, ta nhìn xuống một hồng hồng trước mặt, thấy lấp lánh hạt sương trong. Không hiểu rằng đó là giọt lệ của chính bông hồng tự khóc cho cái thê lương của chiến trường V.N., hay là giọt lệ của chị Hằng rơi xuống?

Nguyệt hỏi ta qua tiếng gió đêm thì thầm: Phép lạ của chiến trường An Lộc, hai em nhỏ chỉ còn da bọc xương vì đã sống qua 71 ngày dưới hầm, không còn gạo ăn, cha mẹ thì chết, kiếm ăn bằng cách bò lên khỏi hầm trong đêm tối, tìm bất cứ một thứ rau cỏ nào có thể ăn cầm hơi được. Dĩ nhiên còn hàng ngàn, hàng vạn em da bọc xương khác tương tự trên khắp các ngã chiến trường V.N và chắc cũng xinh như vậy, dù đôi. Đôi mắt của em bé An Lộc đen thẳm thẳm, khuôn mặt u sầu và nhẵn nạy cao quý vô cùng. Sao vậy? Và người có dự định gì?

Ta đáp: khuôn mặt Việt Nam thường như vậy. Một học giả Tây phương (1) thấy ở cụ gia Việt Nam những nét niền triết của Esopé, ở trẻ nhỏ VN những nét thanh tú của ông hoàng. Em gái tôi 71 ngày ở An Lộc, chỉ còn da bọc xương, nhưng rõ ràng vẫn giữ được nét thanh tú của một công chúa, công chúa của nhân loại khổ đau, (và chỉ có thế mới xứng đáng được gọi là công chúa) (2) Ha ha, có dự định gì ư? Nếu tôi là Nguyệt Lão, tôi sẽ gả những công chúa của khổ đau đó, khi lớn lên, cho những tay cầm cân nảy mực quốc gia. Mà chính những tay

cầm cân nảy mực quốc gia đó cũng được tuyển ra từ những em gái đôi khát và sống sót ở An Lộc, hay ở Trị Thiên, hay ở Kontum, Bình Định, nghĩa là những hoàng tử của khổ đau. Ha ha, những hoàng tử của khổ đau sống sót từ các mặt trận, kết duyên cùng những công chúa của khổ đau sống sót từ các mặt trận, họ giúp đỡ nhau trong việc cầm cân nảy mực một QG hiện thân của khổ đau. Làm sao mà những con người ấy làm giàu và xây dựng danh vọng trên xương máu khổ đau của kẻ khác cho được.

Nguyệt bảo ta: Đó là nhìn vào tương lai, nhưng với hiện tại thì sao? Với những người cầm cân nảy mực hiện tại thì sao?

Ta đáp: Tôi đã giúp họ, tôi đương giúp họ, và tôi sẽ giúp họ luôn luôn và mãi mãi để họ tự hiểu họ.

Nguyệt vội hỏi: Đó là tự tri! Người làm sao mà giúp họ tự biết mình?

Ta đáp ngay: Chẳng cách nào hơn là giúp họ biết người. Bao rắng tha nhân luôn luôn là tấm gương để, bằng cách này hay cách khác, mình soi vào mà thấy mình cũng được, mà bảo rằng nếu không có người thì làm sao có ta cũng được, bởi đã có người, có ta rồi, người và tata và người há chẳng vừa là nguyên nhân, vừa là hậu quả của nhau hay sao? Vậy thời còn cách nào thần diệu hơn là giúp những kẻ cầm cân nảy mực ngày nay tự hiểu mình hơn bằng cách soi mình vào những thống khổ của những người đồng thời với họ.

Nguyệt nói: Vậy xin người hãy áp dụng cho miền Nam này trước đã.

Ta đáp: Thiếu gì cách hỏi chị Hằng. Tôi khuyên họ thỉnh thoảng hãy trực tiếp vi hành tới ngay những địa đầu giới tuyến. Hàng ngày dù có hàng trăm anh hùng gục ngã, nhưng luôn luôn sẵn sàng có hàng trăm anh hùng khác lên thay thế. Chỉ những hiện thân của ngu xuẩn mới dám cả gan nghĩ rằng mình là kẻ không ai thay thế nổi. Tôi khuyên họ thỉnh thoảng hãy trực tiếp vi hành tới như những người lính

hoạt động trong ban chung sự, nhìn họ ôm những xác đồng đội rửa ráy cho những xác đó trước khi khâm liệm và nhập quan, Thái độ tháo vát, tận tâm của những người đó có thể giúp cho những người đương cầm cân nảy mực học được một bài học hiện triết vươn lên trên mọi ý niệm về mâu thuẫn đối đãi của sự vật, chẳng còn biên giới giữa sự sống và sự chết, chẳng còn biên giới giữa hạnh phúc với họa đày...

tôi khuyên họ thỉnh thoảng hãy vi hành vào những tiệm bán áo quan để thực mục sở thị, những cảnh cha mẹ đi sắm đến chiếc áo quan thứ ba hay thứ tư cho thằng con thứ ba hay thứ tư vừa ngã đạn chiến trường. Họ có thể đọc thêm bài thơ của Anh Tuyền, và hải văn «Vĩnh Biệt Người Con» của Phạm văn Bình. Cả hai người cha đó — một thi nhân và một văn nhân — đều đã mỗi người tuân tự có tới hai người con trai ngã xuống ngoài chiến trường, và cả hai cùng vi thương con mà rộng thương cả trần hoàn.

Tôi khuyên họ thỉnh thoảng, vào bất kỳ lúc nào, ban ngày hay đêm khuya thanh vắng, hãy vi hành vào cái vắng lặng mênh mông của nghĩa trang để để bề tự kiểm điểm về ý nghĩa của sự sống và việc làm của họ. Đó là về phía quan sát những người chết; còn về phía quan sát những người sống, tôi khuyên họ thành kính suy ngẫm thật kỹ về những gương tử thủ An Lộc, tử thủ như vậy mà họ nhũn nhặn và công bình biết chừng nào. Đại tá Phan văn Huân, một trong những người tử thủ An Lộc đã căn dặn mọi người nhớ rằng: «Riêng ở An Lộc, thì dù tinh thần có cao đến đâu, sức chiến đấu có mãnh liệt bao nhiêu, cũng thất bại nếu không được tiếp tế. Chúng tôi dám khẳng định như vậy. Nhất là y được, thương binh sẽ không thể nào bình phục, nếu không có thuốc trụ sinh, Vết thương sẽ không thể khép miệng vì bị nhiễm trùng.» Tôi thủ thủ kể cho họ ba trường hợp của ba người mẹ ôm con chạy loạn. Trường hợp thứ nhất: Bà mẹ bị văng mắt con ở độ cao 200 thước vì trực thăng bay chao để đề tránh hỏa tiễn tầm nhiệt của

địch. Rồi khi bà mẹ bùng bát cơm, khóc con mà rầu: «Ôi con ơi, sao con không sống để ăn cơm của lính cộng hòa cho.» Trường hợp thứ hai: được con mà hồng mẹ. Phi cơ vận tải C.230 chỉ có thể chở được 70 người, mà lần đó khi bắt đầu chuyển bánh trên phi đạo Kontum đã chứa đựng chật ních khoảng 300 người đủ cả nam, phụ, lão, ấu. Một bà mẹ đã một tay cố níu lấy cửa phi cơ, tay kia cố quàng được đứa con vào lòng phi cơ rồi mới buông ra, rụng xuống, chết trên phi đạo. Trường hợp thứ ba người ta chỉ còn được chứng kiến hai bộ xương trên quãng đường Kinh Hoàng (Quảng Trị); bộ xương người con nằm phía trên một chút với ít đồ chơi vài quan đố; bộ xương người mẹ, ở dưới một chút, đương vươn lên trong một tư thế muốn ôm lấy con. Hết chuyện mẹ con, tôi lại thủ thủ kể cho họ nghe những truyện trẻ em mồ côi cả cha lẫn mẹ. Tất nhiên tôi phải kể chuyện em bé gái 11 tuổi Nguyễn thị Liên, một tay bông đùa em bốn tuổi, Nguyễn văn Hiền, và tay kia dắt đứa em khác 8 tuổi, Nguyễn văn Vinh băng rừng suốt đêm, qua thoát hai trạm canh Cộng sản tại Lộc Ninh để về tới An Lộc. Em 8 tuổi đã trúng đạn vào đùi, chị 11 tuổi đã dùng tay không nặn miềng đạn... Thiếu gì chuyện chị Hằng ơi, thiếu gì chuyện. Để cho họ biết dân chúng chịu được thống khổ đến như vậy đó, kiên tri đến như vậy đó, để họ có dịp so sánh với những tiện nghi và những may mắn mà họ và gia đình họ đương được hưởng. Và tất nhiên là dịp để họ tự hỏi và tự thẩm định công quả cầm cân nảy mực của họ. Ở trường hợp nào, cũng như bất kỳ trường hợp nào, chỉ có mình thẩm định được chính mình...

Có thể tôi ôn lại cho họ nghe chuyện người lính Biệt Cách Dù đầu tiên nhảy xuống tham gia cuộc giải vây An Lộc chỉ kịp bắn xong nửa băng tiểu liên là hàng trăm AK và B40 của địch đã tự bốn bề quy vào chính anh, và bắn anh tan xác. Những người Biệt Cách dù sau phải dùng tiểu liên lục đạn, và là

(Xem tiếp trang 57)

LÒNG TÔI NHƯ CHỢ VẮNG

lòng tôi như chợ vắng mừng một tết
có cô hàng xén dọn hàng đầu năm
rồi chính cô mua dăm ba món
cô cười hên sáng rỡ trắng rằm

cô cởi áo vui đẹp hàng đi nghỉ
xong cất thật kỹ dưới đáy rương
đề sang năm cũng tháng này ngày đó
cô thoa chút phấn cười soi gương

nửa đời người vẫn chuyện nhàm chán cũ
môi chỉ cười một nụ mỗi năm
có lẽ còn đến một ngày già lụ khụ
riêng nụ cười hên không sáng rỡ trắng rằm

nhưng một ngày cô bỏ đi biệt
hàng xén xưa có một gã trở về
đứng chờ đợi ngậm ngùi khôn xiết
tay gõ hoài vô cánh cửa khô

Ở CAY SỐ CHÍN MƯƠI ĐƯỜNG PHAN THIẾT ĐI NHA TRANG

đường như tôi đã thương người
khi xa Phan Thiết chín mươi số ngàn
con chim bông hót xồn xang
trên cành đời đã úa vàng lá tôi
khi nhìn hoa nở ngát môi
người bên—tôi bỗng biết tôi thương người
khi qua cây số chín mươi
đường trăm chiều rộng đầy người trong tôi
nhìn trắng ngừng ngập trên môi
người bên—tôi biết từ lâu thương người
nhưng tình thương chỉ chín mươi
khi xa Phan Thiết chín mươi số ngàn

UNG THU

từ khi tôi đến nhà em
đêm nào tôi cũng say mềm vì đêm
từ em mặc áo lụa mềm
sáng nào tôi cũng đầy đêm trong đầu
từ em bước vội qua cầu
căng phồng buồm trắng nắng nhàu tóc tôi

đành quên thôi! đành quên thôi!
thuyền neo bến tịnh là rồi đời xưa

đêm nay mưa! đêm nay mưa
hôm qua có một người vừa bỏ đi

đâu còn chi! đâu còn chi!
tôi thăm thì gọi xuân thì bên sông

THO' hò tà đón

NGOẠI GIÀ KỂ CHUYỆN

làm sao ngăn sóng vỡ bờ
một khi dân tộc đợi chờ đã lâu
về mặc lại bờ đồ nâu
cởi áo lính cho đầu lâu năm mờ

cởi cho những bộ xương khô
hỏa thiêu những mảnh khăn xô dấy thì
ngàn dặm không mời chim đi
ta reo điệu hát ra đi trăm hùng

nổi lại xa cách nghìn trùng
cho bến đỗ không mịt mùng như xưa
lập đàn cầu vũ tế mưa
đồng ca khúc hát được mùa lừng vang

mở vòng tay nối giang san
ngoại già kể chuyện cho đàn cháu ngoan
ngày xưa nội tổ ngang tàng
tay gươm tay đao giết quân xâm loạn

vườn tược nhà cửa tan hoang
mẹ ốm xác lạnh hai hàng lệ rơi
giặc đem phú quý mồi mồi
nội tổ một mực không vui chí hùng

cờ bay phất phới không ngừng
trên đồn giặc mới chiếm hừng đông qua
cô thôn nữ mặc bà ba
gánh quà ủy lạo đường xa vẫn cười

có chàng mua mớ trâu tươi
mua cau mới lấy mồi mời cô xơi
cô phe phẩy nón nghĩ ngợi
đôi mi chớp khẽ là lời nhìn chàng

BÀI TẶNG CÔ GIÁO VĂN THỤY XUÂN ANH

sáng nay cô giáo mặc áo bông
trong vườn tôi nở mấy nụ hồng
bỗng nhiên về hót sao xa vắng
con vành khuyên nhỏ đậu bên song

sáng nay cô giáo mặc áo xanh
nghe trong hồn thoáng nhớ mong manh
vô tình cô bé qua trước ngõ
cất cao tiếng hát cao vút thanh

sáng nay nay cô giáo mặc áo hường
con tim tôi đập nhịp yêu đương
thương cho thân lá nằm đầy chết
còn chịu dọa đầy kiếp gió sương

sáng nay cô giáo mặc áo màu
thước kẻ nào vang tiếng xôn xao
cô gọi chú húi cua lên bảng
chú trả bài to thật nghèo ngao

sáng nay cô giáo mặc áo đen
má cô hồng như thoáng chút men
tóc mây cô thả bay dăm sợi
cho khối tình ai dậy hơi men

sáng nay cô giáo mặc áo trắng tinh
qua ngõ nhà tôi cô rất vô tình
không nụ cười duyên như mọi bận
tôi nhìn cô bước bỗng lặng thinh

sáng nay cô giáo mặc áo vàng
tôi bỗng muốn bật tràng cười khan
tiễn một đoạn tình dễ phai tốt trắng
đề trăm năm vô vọng chuyển dù sang

HỒ TÀ ĐÓN

nguyên bản THE
MAN WITHIN của
GRAHAM GREE-
NE—bản Việt văn
HOÀNGHẢITHỦY

Có một người khác
trong tôi hờn giận
tôi.

Sir THOMAS
BROWNE

NGƯỜI BÊN TRONG

PHẦN MỘT

MỘT

Mắt gần trên khẩu súng, chàng tiến lên một bước, hai tay dang ra kêu gọi trong một cử chỉ chàng từng nhìn thấy trên sân khấu.

— Lùi lại—nàng nói—Anh không ở lại đây được. Quay bước và đi ra...

— Vì tình yêu của Chúa...

Chàng cũng mượn câu nói trên của sân khấu kịch nhưng không tin rằng người thiếu nữ biết như thế. Lời nói có vẻ chân thành, vì giọng chàng đầy nước mắt thật. Chàng mệt quá sức chịu đựng và chỉ muốn nằm vật xuống ngủ.

— Nếu Anh đang bị người ta đuổi theo—nàng nói như nói với một đứa bé con ngu xuẩn—Ở lại đây anh chỉ mất thì giờ vô ích.

— Nằm được cơ...—cơn giận đột ngột nổ ra trong chàng—Tôi sẽ dạy cho cô biết thế nào là lòng thương người. Cô tự nhận là người Gia Tô giáo ư...

Mắt chàng nóng vì những giọt nước mắt tình cảm trước hình ảnh đột ngột hiện lên của những ngôi nhà thờ sấm, nhỏ, những ruộng bắp, những mái

ngói đá đen, tiếng chuông xa ngọt mật trong bóng chiều, những con chim robin nhảy trên tuyết trắng. Tôi sẽ dạy cho cô biết...

Chàng nhắc lại. Về bình thần trên khuôn mặt trắng của nàng càng làm cho chàng giận dữ: «Tôi cho cô biết trước tôi sẽ làm gì cô...» như một đứa trẻ không biết tôn kính là gì, chàng ném bừa vào một vật gì thật đẹp, thật xa, chàng thù ghét chính mình và khoan khoái vì sự thù hận ấy. Chàng diễn tả những gì chàng muốn làm với nàng bằng những lời ngắn, nặng những thể chất và thích thú khi thấy mặt nàng ửng hồng. Cơn giận bùng nổ làm cho màn sương mù phủ xuống gần chàng hơn. «Khi đó, cô có thể gia nhập vào hàng ngũ bạn đồng nghiệp của cô trên vỉa hè...». Chàng hét lên với nàng, quyết định làm cho nàng phải bị xúc phạm trước khi cơn ngất tới làm chàng trở thành một vật vô lực, hèn yếu một cách đáng khinh trước mặt nàng. Trong một lúc chàng tưởng nàng sắp nổ súng. Chàng đã quá mệt để còn cảm thấy sợ, chàng chỉ còn thấy sự thỏa mãn mơ hồ rằng mình đã thành công trong việc tự làm mình hóa thành đáng ghét đủ để cho nàng phải hành động. Nhưng rồi đây phút nguy hiểm qua đi.

—Tôi bảo anh đi đi—Nàng chỉ nói có thế—Tôi không biết anh muốn gì ở đây.

Chàng hơi đảo người trên hai gót chân. Bây giờ chàng chỉ còn nhìn thấy nàng lơ mơ, nàng như một ánh nền yếu ớt trong một vùng đầy bóng sấm:

—Kia...Nó đứng ở cửa sổ đó...

Chàng la lên và khi ánh nền chuyển động, chàng nhào tới.

Chàng nắm được lòng súng trong tay và đẩy mũi súng lên cao, cùng lúc ấy ngón tay chàng vội vàng tranh lấy cò súng. Người thiếu nữ bị tấn công bất ngờ không có phản ứng gì cả.

Khi mũi súng đã chĩa lên trần nhà, chàng bóp cò súng. Mũi nhọn mổ xuống ổ đạn nhưng súng không nổ. Người thiếu nữ đã dọa chàng với một khẩu súng không nạp đạn.

— Cho cô một bài học.

Chàng dang khẩu súng ra, để có thể sát gần nàng hơn, nhưng cò tay phải của chàng như gãy quặp lại và chàng ngã xuống vì sự cố gắng quá sức. Chàng cảm thấy một bàn tay đặt vào mặt chàng và toàn thân trở thành yếu ớt, chàng loạng choạng ngã ra đằng sau. Lưng chàng chạm mạnh vào thành một cái bàn, chàng hoàn toàn không nhìn thấy cái bàn này vì còn mãi đối phó với nỗi nguy hiểm ở trước mặt. Chàng đưa tay ra đỡ vì hai chân chàng như vừa trở thành nhiều khúc nhỏ rời rạc nhau, những khúc nhỏ đang cuộn lại và gập vào nhau. Một vật gì đó rớt xuống sàn nhà với một ánh sáng và những ngón tay chàng chạm vào lửa nóng.

Cảm giác bị phồng làm cho thần trí chàng đột ngột sáng lên như có một bàn tay vô hình nào đó vừa vén mạnh tấm màn che. Chàng ngoảnh nhìn về sau lưng và thấy mình nhìn thẳng vào một khuôn mặt râu ria được soi sáng bởi ba cây nến khác.

—Kia... Chàng kêu lên, nhưng không biết phải nói gì tiếp sau tiếng kêu ấy. Chàng kinh sợ lùi lại tránh xa xác chết nằm trong chiếc áo quan gỗ mộc chưa đóng nắp. Chưa bao giờ chàng gặp cái chết tận mặt bất ngờ như thế. Khi bà mẹ chàng mất, chàng không nhìn thấy xác bà, vì cha chàng đem bà đi chôn vội vàng với một cây thánh giá và vòng hoa gầy, còn cha chàng bị giết chết trên biển trong một chuyến đi hàng và được người ta đẩy xác qua thành thuyền cho rơi xuống biển trong lúc chàng đang bận rộn với những bài vở trong trường ở Devon. Chàng vừa sợ vừa kinh vừa buồn nôn và xấu hổ. Chàng mơ hồ cảm thấy thái độ giận dữ trước một cái quan tài, dù chỉ là một chiếc quan tài gỗ mộc, như chàng đang làm là một việc không đẹp chút nào. Mắt chàng nhìn sâu hơn trong bóng tối của lòng áo quan cho đến lúc chàng nhìn rõ khuôn mặt người đàn ông nằm trong đó, khuôn mặt trắng dưới ánh nền lung linh, bất động vì mệt mỏi nhiều hơn là thần nhiên. «xin lỗi...», chàng nói và tất cả ánh sáng đều tắt.

CHƯƠNG HAI

Trên một đồng rau tươi hai cụ già lùn lùn nói. Họ như hai con chim sẻ mổ tìm từng hạt gạo «có một trận xung đột giữa đôi bên, một ông viên chức bị chết...». «Họ sẽ treo cổ bọn kia vì tội ấy, nhưng có ba tên trong bọn kia chạy thoát được», Đồng rau sáng lên và lớn lên, cải, đậu, cà rốt, khoai. «Ba tên chạy thoát, ba tên chạy thoát...» một trái xu nhắc lại. Rồi cả đồng rau ấy đổ xuống và Carlyon đi tới gần chàng. «Cháu biết chuyện này chưa?», Carlyon nói «Ba tên trong bọn chạy thoát, ba tên chạy thoát...» Carlyon tới gần, gần nữa, thân hình y lớn phồng lên như một trái bóng sắp vỡ. «Đã biết chuyện này chưa, Andrews?» y hỏi. Andrews cảm thấy ở đầu đó sau lưng chàng có một khẩu súng vừa đưa lên, chàng quay lại, nhưng sau chàng chỉ có hai gã đàn ông, chàng không nhìn rõ mặt chúng, đang đứng cười: «Bồ Andrews. Chúng mình sẽ không còn bao giờ thấy hạng người như nó nữa. Các người có nhớ cái lần...«...Ồ, im đi, im đi...» Chàng kêu lên... «Ông ấy là đồ vũ phu. Tôi cho các người biết... Ông già tôi chỉ là đồ vũ phu...»

— «Vui đi, ca lên...» Ông già của chàng và Carlyon nắm tay nhau nhảy quanh chàng. Vòng người hẹp dần và chàng cảm thấy hơi thở của họ. Hơi thở của Carlyon lạnh và không có mùi, hơi thở của cha chàng hôi, nặng mùi thuốc lá. Chàng bị nắm chặt ở ngang lưng và có kẻ nào đó kêu lớn: «Ba tên chạy thoát... «Vòng tay ôm bắt đầu kéo chàng đi... «Tôi không có tội...» Chàng kêu lớn «Tôi không có tội». Nước mắt ràn rụa trên má chàng. Chàng dang dụi, vật lộn với vòng tay kéo chàng đi.

Chàng chậm chậm tỉnh lại trong một màn sương tản mát xám, đây đó trong màn sương có những góc cạnh nổi lên. Những góc cạnh rõ dần trước mắt chàng và trở thành những cái thùng giấy, những chiếc rương cũ, những tảng gỗ bụi phủ. Chàng thấy mình nằm trên một đồng bao bố, không khi trong căn phòng nhỏ có mùi ẩm mốc và mùi đất. Một đồng dụng cụ làm vườn đứng dựa vào nhau ở một góc tường, một cái rương gỗ lớn không có nắp trong đựng nhiều cục đất tròn rần rần. Thoạt đầu chàng tưởng chàng đang nằm trong căn phòng nệm và nung đồ dùng bằng đất trong nhà chàng, bên ngoài là một vườn cỏ và những thân cây thông cao và chàng sắp nghe thấy tiếng chân kéo lê của người làm vườn. Chú làm vườn của nhà chàng luôn luôn kéo lê chân trái nên nhịp chân của chú không đều. Tiếng chân như tiếng cú kêu cú u... u... u... Tại sao, trong trường hợp nào chàng lại nằm trong căn phòng đồ gốm vào buổi sáng sớm lạnh và mờ xám này?? Andrews không thắc mắc đến chuyện đó mặc dầu chàng lơ mơ biết đó là chuyện cần phải biết rõ. «Mình nằm đây. Lúc nữa...» chàng nghĩ và quay mặt vào vách để khỏi phải nhìn thấy nhiều hơn những nét khác lạ của căn phòng. Rồi chàng nhắm mắt lại để khỏi phải nhìn vách tường, trong căn phòng mà chàng tưởng mình đang nằm, vách bằng đá. Ở đây vách bằng gỗ.

Khi hai mắt nhắm lại, chàng cảm thấy yên ổn. Mùi chàng khoan khoái ngửi thấy mùi lửa nóng từ lò đúc bốc ra.

Chú làm vườn sắp cầu nhau vì sự có mặt của chàng, chú khó chịu vì chàng đã đặt sai chỗ cái xẻng, cái cuốc. Rồi chắc chắn phải có như đêm tối sau ngày, chú sẽ cầm một hộp giấy đầy những hạt giống, lắc lắc cái hộp làm phát ra những tiếng sỏi vụn chạm nhau. Andrews nhắm chặt hai mắt lại hơn, hít vào sâu hơn. Chàng nhớ lại một lần chú làm vườn đứng dưới gốc thông cuối vườn, tay sờ bộ râu lởm chởm dưới cằm và với một dáng điệu suy nghĩ, nhìn lên vùng cây lá tối trên đầu. «Ba trăm năm...» Chú nói một mình «3 trăm năm...» Hôm đó Andrews nói với chú về mùi thơm dịu bay trong không gian. «Lâu rồi, lâu lắm rồi...» Chú làm vườn nói bằng một giọng tin tưởng làm cho Andrews gần như chờ đợi thấy chú tan biến vào mùi thơm của gỗ thông và đất mới sôi quanh chàng. «Họ làm áo quan bằng gỗ thông» chú làm vườn nói tiếp «áo quan. Vì vậy nhiều khi cháu ngửi thấy mùi thơm của gỗ thông ở những chỗ không có cây thông. Mùi thơm ấy từ đất bốc lên, thấy không?»

Ý nghĩ về áo quan giựt mở vành mắt Andrews. Chàng lại phảng phất thấy trước mắt cây nến rơi và khuôn mặt râu ria hướng lên chàng. Thật là may chàng không chạm tay vào xác chết. Ba năm vào biển, hiện tại cào cấu vào giác quan chàng. Chàng nhồm đậy và nhìn quanh. Chàng đã ngủ lim đi trong bao lâu? Trong thời gian ấy người thiếu nữ đã làm những gì? Chàng vừa ngu xuẩn vừa vô tích sự khi ngủ gục đi như thế và khi tỉnh lại, còn nằm mơ màng trở về dĩ vãng một cách ngốc nghếch. Hiện tại đòi hỏi những hoạt động mạnh mẽ, nhanh nhẹn và cấp bách nếu chàng muốn tới được một nơi an ninh. Cùng với ý nghĩ ấy, trái tim chàng se thắt lại vì chàng nhớ tới những gì đã xảy ra trong vài tuần lễ vừa qua và nghĩ ngợi rằng trái đất này không thể có một nơi nào chàng sống được an ninh, không nơi nào chàng tới được mà Carlyon không thể tới.

Trên tấm vách đối diện chàng có một khung cửa sổ chàng đầy mạng nhện và mờ bụi. Chồng hai cái thùng lên nhau, chàng có thể đứng nhìn qua được khung cửa và chàng tin chàng có thể luồn mình qua được lòng khung cửa để thoát ra ngoài. Chàng sợ làm bề kiến vì kiến bề sẽ phát ra tiếng động, những ngón tay chàng thận trọng sờ vào chốt khóa cửa sổ. Chốt khóa như bị gắn liền vào thành gỗ vì chất rỉ sét của năm tháng. Chàng dùng móng tay cạo từng mảng rỉ sét nhỏ và đi chuyển được chốt khóa nhưng thật chậm. Những tiếng động tuy nhẹ cũng làm cho chàng giật mình, và chính vì quá cẩn thận nên chàng trở thành vụng về. Chàng đứng kiễng chân trên nắp thùng, một nửa vì sự kích thích sắp thoát đi, một nửa vì muốn thanh toán cho chóng xong chốt khóa không chịu mở. Cùng với một tiếng rít, khung cửa sổ mở ra. Cũng lúc đó, một nắm đấm cửa xoay làm chàng quay lại.

Chàng gần như không để ý gì tới cánh cửa phồng vì đã yên trí rằng cửa phải khóa, cho đến lúc này cửa mở và người thiếu nữ đứng ở đó. Andrews tự cảm thấy mình lỗ bịch khi đứng chênh vênh trên hai cái thùng gỗ. Rất chậm và thận trọng, mắt nhìn đắm đắm vào nàng, chàng bước xuống.

Nàng cười ra tiếng, nhưng không có gì vui trong tiếng cười: «Anh làm gì trên đó?». Nàng hỏi. Chàng cảm thấy câu giễu với nàng vì nàng đã bắt gặp chàng trong một vị trí không còn chối cãi gì được.

— Tôi đang tìm lối trốn đi, chàng đáp.

— Trốn đi?? — Nàng đưa dây áo thanh trên môi như tiếng đó có một vị khác lạ nàng chưa từng cảm thấy, rồi tiếp — Nếu anh muốn đi, sao không đi bằng lối cửa?? Có cửa đây mà?

Chàng nói như gât:

— Phải, nhưng cũng có cô với khẩu súng.

—Ồ, khẩu súng ấy... — Nàng lại cười, tiếng cười không còn chế nhạo nữa, có những âm thanh vui thật trong nó — Tôi không biết lạp đạn vào súng cách nào.

Chàng bước tới gần nàng và nhìn qua vai nàng vào căn phòng từng xảy ra cảnh nhục nhã của chàng đêm qua. Chàng biết chắc nàng giả vờ. Nàng cần phải có nhiều hơn một cái áo quan và một xác chết nằm bên trong để có thể đủ can đảm đối xử thân nhiên với chàng như thế, đại đột nữa. Chàng tiến gần tới khung cửa hơn chút nữa để có thể nhìn rõ vào phòng.

— Tôi nói vậy có nghĩa là tôi có thể đi được ư?

— Tôi không giữ anh.

Nàng đáp. Có một âm thanh giận dữ đang tranh chấp với sự buồn cười trong tiếng nói của nàng. Sau cùng, sự buồn cười thắng, nàng tiếp:

— Tôi đâu có mời anh ở lại...

— Đừng có nói nhiều thế... Chàng bức bối nói và hơi đỏ mặt khi nàng hỏi có phải chàng đang lắng tai nghe tiếng động gì đó hay không? Vì sự thật là chàng đang lắng nghe và trong vài giây chàng tưởng rõ ràng nghe thấy tiếng chân người đi trong căn phòng bên ngoài và tiếng thở của một người đàn ông. Sau đó chàng không biết chắc có thật có như tiếng ấy không. Đêm qua chắc nàng đã đi và tìm được Carlyon...

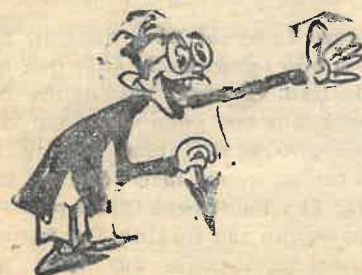
— Này cô... — không chờ đợi và chịu đựng được lâu hơn nữa, chàng kêu lên... — Cô đã làm gì...??

— Làm gì?? — Nàng hỏi lại... Làm gì chứ??

Chàng nghi ngờ nhìn nàng, ghét cả thói quen lật đi lật lại những tiếng nói của nàng như lật một cái bánh, mặt bên này, mặt bên kia.

— Trong lúc tôi ngủ, cô đã chạy đi gọi những ai tới đây?? Tôi dự biết hạng gái như cô...

(CÒN NỮA)

● CÔNG TỬ HÀ ĐÔNG sưu tầm

Bọc nệm

Bà vợ tìm thấy trong xe hơi của ông chồng một món y phục lót của phụ nữ, bèn mở cuộc thăm vấn:

— Bữa qua, ông nói với tôi là ông đi dự một buổi họp về công việc làm ăn??

— Chứ sao?? ông chồng đáp. Tại sao bà lại hỏi tôi kỳ vậy?

— Cuộc họp làm ăn ấy chắc là không được họp trong văn phòng mà lại họp trong xe hơi của ông—bà vợ mỉa mai tiếp— Và tôi chắc người đến họp để bàn chuyện làm ăn với ông phải là một người đàn bà??

Ông chồng chột dạ, biết là vợ mình đã tìm được vật gì tối cáo trong xe hơi, nhưng vẫn tỉnh bơ:

— Bà giỏi thật đấy. Sao bà biết những chuyện đó hay quá vậy? Đùng, bữa qua tôi tiếp khách trong xe hơi của tôi. Mà khách là một bà. Bà ấy là chủ nhà chuyên môn bọc.. nệm xe hơi.

Còn rùng rợn hơn

Cả chung cư rung động vì một vụ án mạng vì tình vừa xảy ra: Ngũ Sách đi xa về bắt gặp vợ với tình nhân của vợ, sẵn sàng bèn phơ chết cả hai rồi xách súng tới bóp nạt mình.

Cũng như mọi người, Hai Quả Đào và Bát Vạn cũng bàn tán về chuyện này. Hai Quả Đào cho đó là chuyện rùng rợn nhất đời nhưng Bát Vạn gật gù nói rằng: «Chưa rùng rợn lắm. Chuyện còn có thể rùng rợn hơn nhiều...» Hai Quả Đào giận, la lên:

— Sao cậu tàn nhẫn, ác ôn quá vậy?? Chuyện như thế mà còn bảo là chưa rùng rợn. Theo ý cậu, thế nào mới là rùng rợn??

Bát Vạn nhún vai:

— Mà chưa biết rõ hết chuyện. Tao nói rùng rợn là có lý. Bởi vì nếu thằng Ngũ Sách mà về nhà bữa qua, thì kẻ bị nó phơ chết cùng với vợ nó là.. tao chứ không phải là gã lạ hoặc đó..

Lý do

Một binh sĩ hải quân được về phép. Về đến nhà, anh thấy vợ anh sắp đến ngày đi nằm nhà hộ sinh nên đánh điện xin phép ông đơn vị trưởng cho anh được ở nhà luôn. Lý do đưa vợ đi đẻ.

Ngày sau, anh nhận được điện trả lời. Ông đơn vị trưởng của anh dùng lời lẽ như sau:

— Sự có mặt của anh khi đức tàu có thể cần thiết nhưng hoàn toàn vô ích khi tàu hạ thủy. Trở về căn cứ ngay lập tức.

Ich kỷ

Bà vợ đến gặp ông luật sư, yêu cầu làm thủ tục để xin ly dị với chồng. Luật sư hỏi lý do đòi ly dị, bà này suy nghĩ một lúc rồi đáp:

— Luật sư có thể nêu lý do là hần ich kỷ ghê lắm, ich kỷ đến nước không ai chịu nổi..

Ông luật sư hỏi:

— Chẳng hạn như ông ấy ich kỷ như thế nào?? Bà cho một tỷ dụ?

— Chẳng hạn như là --bà khách thân nhiên tiếp-- mỗi lần hần đi vắng về nhà, thấy có ai ngủ trên giường của hần, hần nhờ bộ Pijama của hần.. là hần làm điên địa lên.

Thú tội đi

Ông chồng đi vắng cả đêm mới về, mặt nhần như bị thú tội với vợ:

— Tối qua, anh đi ăn tiệc ở sở như anh đã nói với em đó. Bữa tiệc kéo dài quá, anh lại là chánh văn phòng không tiện bỏ về trước anh em. Bị anh em ép, anh uống rượu hơi nhiều nên quá say. Khi tan tiệc, cô thư ký của anh không có xe về nên anh phải chở cô về nhà cô. Tối nhà cô, anh say quá nên được cô mời anh lên phòng cô nằm nghỉ một lúc cho rã rượu. Không ngờ anh ngủ quên luôn...

Bà vợ hét lên:

— Đừng có bày đặt nói láo. Tôi dự biết đêm qua ông đi đánh si. Thú thật đi may ra tôi tha cho...

Anh cũng...

Chuyện cười này xảy ra ở Mèo, nơi xã hội có bệnh homosexual rất nặng.

Cặp vợ chồng mới cưới đưa nhau vào khách sạn. Chủ bồi được gọi mang sâm banh lên phòng cho cậu vợ. Chủ vào phòng khi cậu vợ đang tắm sự với nhau:

— Bây giờ chúng mình đã thành vợ chồng có đầu nói. Em thấy cần phải thú thật với anh một chuyện: trước đây có một người đàn ông trong đời em...

Chủ bồi ngần ngại khi chủ nghe chủ rề nói:

— Em đã thành thật với anh, anh cũng có bồn phận phải thành thật với em. Anh cũng nói thực cho em biết.. trước đây anh cũng có một người đàn ông trong đời anh...

Sài Gòn muốn mặt Sài Gòn muốn mặt

Sài Gòn là «hòn ngọc Viễn Đông, của đất VN chiếc «Bao lơn» trông ra Thái Bình dương. Saigon có một vị thế quan trọng trong cả 2 phương diện quân sự lẫn dân sự. Đó là những lời nói hoa mỹ để tô điểm cho thủ đô miền Nam Việt Nam này.

Thật thế, nếu một du khách đặt chân xuống Saigon chỉ lưu lại nơi đây vài ngày, họ cư ngụ trong các khách sạn hạng sang có đầy đủ tiện nghi như Palace, Caravelle hay Majestic, họ chỉ đi dạo ở vài con đường tại trung tâm thành phố thì lời nói trên không đến nỗi sai sự thật mấy. Nhưng Saigon muốn mặt, Saigon của nghèo đói, Saigon của đói khổ và Saigon của chen chúc tại ở các hang cùng ngõ hẻm, các xóm lao động. Vậy chúng ta hãy đi một vòng của Saigon muốn mặt này.

Sài Gòn với dân số

Dân số Sài Gòn gia tăng không ngừng từ năm 1945 đến nay, ảnh hưởng của việc gia tăng là do các cuộc di cư của dân chúng tại các vùng thiếu an ninh. Vào năm 1945 dân chúng đổ thành chỉ vào khoảng 500.000 người nhưng đến năm 1972 con số này đã vượt lên đến 2 triệu 4 trăm ngàn người. Đó là chưa kể đến một số đông dân chúng cư ngụ mà không thể kiểm soát được bởi tình hình chiến tranh. Với một dân số đông đúc như vậy, phải sinh sống trên một diện tích 5.890 mẫu tây, mật độ dân cư của Sài Gòn là 356 người trên cây số vuông. Mật độ này được xem là cao nhất thế giới vì hai thành phố Đông Kinh và Nhã Đền được kể là đông dân nhất nhì thế giới mà mật độ chỉ đến 152 và 170 người trên cây số vuông. Với hơn hai triệu rưỡi dân số sống trên một mảnh đất nhỏ bé như thế thật là điều phiền phức cho người dân ở đây.

Sài Gòn tồi tàn và nghèo đói

Trái hẳn với những dãy nhà đồ sộ cao sừng sững đứng ngạo nghễ ở trung tâm Saigon, trái với các biệt thự khang trang ở các đại lộ

Phan đình Phùng, Phan thanh Giản, Tú Xương, Lê quý Đôn... là những dãy nhà lụp xụp chen chúc nhau san sát trong các xóm lao động, trong các ngõ hẻm, con người như bị ép vào và chôn vùi chất lên nhau tại các khu này. Rất đông gia đình phải sống trong căn nhà tôn chật chội mà vào mùa nắng không khác nào là một lò lửa. Ở đây không có máy lạnh, không có quạt máy, họ chỉ phe phẩy những cây quạt giấy để im hơi gió. Có chui rúc vào những khu vực này người ta mới thấy cái khổ của người dân Sài Gòn, cái tồi tàn của thành phố. Nếu phải dùng thuyền trên các con lạch len lỏi trong thành phố hay ngay cả trên sông Sài Gòn người ta sẽ nhận thấy những dãy nhà cất trên mặt nước, vách lá, vách tôn, vách giấy với những cây cột gỗ đơn sơ. Lúc nước lên mặt nước chỉ cách sàn nhà hai ba tấc, lúc nước xuống những căn nhà đứng chênh vênh trên vùng bùn lầy hôi hám. Ở đây không còn phải tính bao nhiêu thước khối không khí dành cho một người, cũng như những phương pháp vệ sinh, tránh nơi bùn lầy nước đọng đều bị lãng quên. Một số dân sống ở các vùng này họ cho rằng lâu dần rồi cũng quen, lúc mới ở thấy có mùi hôi. Sau lại thấy như thường. Có lẽ không có sự chọn lựa cho đám dân này. Hoàn cảnh đã bắt buộc họ phải chịu đựng. Số dân nghèo lại chiếm đa số tại Saigon hoa lệ.

Saigon và đám hành khất

Sư đoàn hành khất tại Saigon thật hùng hậu, thành phần bao gồm một số người lỡ bước sa cơ, một số bệnh nhân cùi hủi, trẻ em, và ngay cả một số người phế tật mặc quân phục để mang danh phé binh nữa. Con số này lại càng gia tăng khi chiến cuộc lan tràn. Sư đoàn hành khất hành nghề trên đường phố, tại các cửa hiệu, trong quán ăn và tại các nhà hàng. Đầu đầu cũng thấy họ xuất hiện. Nếu ngồi tại một quán nước ở trung tâm Saigon trong một tiệm đồng hồ

người ta có thể đếm được từ một đến bốn người hành khất qua bàn xin tiền. Có một vài người bàn tay không còn ngón đưa lên đưa xuống trông thật thảm thương. Họ là những người mắc bệnh cùi hủi. Gần đây Thủ tướng Chính phủ vừa chỉ thị cho các Đô tỉnh Thị trưởng cương quyết chấm dứt bằng mọi cách nạn ăn xin trên đường phố và nơi công cộng. Thủ tướng cho biết biện pháp đưa ra một mặt giúp đỡ thiết thực số người thiếu may mắn, mặt khác để tránh phô bày trước mắt người ngoại quốc những cảnh tượng thiếu mỹ quan có thể gây cho họ những ý niệm sai lầm về xã hội Việt Nam. Đây là một chỉ thị hợp lý, chỉ mong các Đô Tỉnh Thị Trưởng thi hành nghiêm chỉnh là dân nhờ.

Saigon và đám sinh viên đói rách

Sài Gòn có hơn 30 ngàn Sinh viên, đa số là những sinh viên từ các tỉnh về học. Số sinh viên này ở rải rác khắp các hang cùng ngõ hẻm, họ làm đủ nghề để kiếm thêm tiền trong thời buổi gạo châu củi quế.

Hàng tháng các sinh viên chỉ nhận được của gia đình một số tiền từ sáu đến tám ngàn bao gồm cả tiền ăn, chi tiêu. Số tiền đó thật sự không thấm vào đâu. Vì vậy mà họ phải đi làm đủ nghề để tìm kế mưu sinh trong lúc cấp bách đến trường.

Nghề thịnh hành nhất đối với số sinh viên này là nghề kèm trẻ, sau đó nghề bán báo, làm thư ký hay làm bất cứ nghề gì họ có thể vừa làm vừa học. Người Sinh viên Việt Nam sau giờ học họ không được quyền nghỉ ngơi, họ không được phép rời rãnh. Nhất là tại thành phố Saigon họ phải gan dạ đi tìm đất sống. Đến kỳ thi một số sinh viên lo danh thi giờ để học họ phải nghỉ tất cả các công việc. Mỗi ngày một ổ bánh mì 40đ lột da nằm co trên căn gác trọ để ngẫu nhiên

chồng «cua» là chuyện thường tình.

Trên đây là hình ảnh tổng quát của Saigon muốn mặt mà người ta gọi là «Hòn Ngọc Viễn Đông». Chỉ tiếc hòn ngọc chỉ lóng lánh, đẹp để ở mặt trước mà lem luốc, dơ bẩn mặt sau. Những sự kiện trên bao giờ cải tiến được. Có lẽ phải chờ một phép lạ. Chỉ có phép lạ mới giải quyết được những tệ trạng của xã hội tư bản.

NGUYỄN NGỌC ĐIỀN

Chi em ta trên đường Tự Do

Sau khi người Mỹ rút khỏi quần đảo Okinawa, chính phủ Nhật đã kiểm kê và cho biết hiện có hơn 10.000 gái mãi dâm trên quần đảo này và chánh quyền địa phương đang áp dụng nhiều phương cách để hoàn lương họ. Trong khi đó tại Việt Nam cho đến bây giờ người ta vẫn chưa biết có bao nhiêu cô gái đã cung cấp dịch vụ «ái tình» cho hơn nửa triệu lính Mỹ trong bảy năm qua và hiện nay còn lại bao nhiêu đang hành nghề? Cũng không thấy có một biện pháp hay chương trình qui mô nào để giúp đỡ họ tìm một may mắn thứ hai.

Một số gái Việt Nam đã được một số GI thương yêu thật tình mang về xứ Cờ Hoa, một vài cô khác có chút nhan sắc nên cũng tìm được tấm chồng để áp úp sau khi thấy nghề nghiệp của mình không còn thịnh hành nữa. Chỉ thương cho các cô hương sắc đã tàn tạ đành phải sống lây lất bằng những cuộc bắt khách từng đêm trên đường phố mà ai chứng kiến được cảnh này không khỏi lấy làm tủi hổ và thương hại cho kiếp sống long đong của những con người xấu số này.

Phóng viên Đời xin ghi lại dưới đây một vài hoạt cảnh đã chứng kiến được tại các đại lộ của thủ đô.

Bây giờ chúng ta xin bỏ qua những hình ảnh «hách xì xằng» của các cô trong thời thịnh vượng nhất, khi các cô được xếp hạng «Nhất đẳng».

Sau khi ban hành tình trạng khẩn trương trên toàn lãnh thổ VNCH và ra lệnh cho đóng cửa các Snack Bar và các phòng trà để động viên tinh thần quân chúng

trong công việc chiến đấu bảo vệ xứ sở thì các Snack Bar lại biến thành các quán ăn, các cô chiêu đãi viên lại biến thành bồi bàn, Cơ hội làm ăn của các cô cũng giảm thiểu đến mức tối đa.

Đại lộ Tự Do về chiều, con đường lý tưởng cho du khách tản bộ, những dãy nhà cao hai bên đường che bóng nắng, gió sông Sài Gòn đem thêm hơi mát cho đại lộ. Vào khoảng bốn, năm giờ chiều đại lộ bắt đầu tấp nập, nhưng phải đợi đến 7 giờ rưỡi, bộ mặt về đêm của con đường mới hiện rõ. Sinh hoạt đêm của Saigon bắt đầu khi phố lên đèn, nhiều cô ăn mặc hở hang son phấn nhột nhột tùm nập, tùm ba từ quán ăn trà hình này sang quán ăn trà hình khác, từ góc con đường này sang góc con đường nọ và cũng có lam cô không còn uoi dưng bước phải lang thang ngồi lê đốn khách dọc đường. Tất cả chỉ mong chờ các du khách bắt lấy tý tình yêu lẽ.

Tổng hành dinh của các cô là khu quanh nhà hàng Đại Lục (Continental). Khi đêm xuống hẳn, các cô xuất hiện đầy đủ, những vụ mặc cả về giá cả ngay ngoài đường hay trong quán nước mới thật ráo rít! Bất kỳ một người ngoại quốc nào, dân hay cán, chính tản bộ trên các đại lộ này sẽ nghe các cô hay những anh chàng mới lái hỏi: «Two Thousand ô kê» (2000đ chịu không) nếu thấy khách làm lơ các cô lại hạ giá «one Thousand five hundred» rồi «one thousand ô kê» (1500đ hay 1000đ mỗi đêm chịu không) Đối với những chàng lính Mỹ thì đây là một việc thường tình diễn ra từng đêm nhưng nếu gặp một vài du khách chỉ ghé lại Sài Gòn vài ngày xen phải quang cảnh nay thì thật là quang cảnh không đẹp mắt tí nào cả.

Với những cô còn có chút nhan sắc, còn có đủ tiền để trả chai cô ca cola, và tin rằng mình sẽ bắt được khách xộp trong đêm đó thì các nàng lại qui tụ tại nhà hàng trước trụ sở Quốc hội; Mỗi bàn từ ba đến năm cô ngồi đợi sẵn, chờ có anh lính Mỹ nào vào là một vài cô sẽ lại đớp ngay. Sau khi mặc cả giá cả nếu thỏa thuận họ đưa nhau đi. Vì vậy mà mấy anh lính Mỹ

từ dạo các Snack Bar đóng cửa muốn tìm gái chỉ việc đến tổng hành dinh trên là có quyền lựa chọn đủ hạng gái với mọi giá cả. Nhà hàng này toàn các cô và lính Mỹ từ 8g tối cho đến 11g thiếu 15, có nhiều người tự hỏi không hiểu có ai ăn hoa hồng trong các vụ này không?

Một hình thức bắt khách khác là các cô ngồi sau xe Honda, các anh tài xế xe ôm chạy đầy đường Tự Do, Nguyễn Huệ, mỗi khi thấy một người ngoại quốc là các chàng sẽ lại đề gả bán. Nếu được các anh tài xế xe ôm sẽ được hưởng 30./- Sau đó các anh lại lãnh một công tác khác cho một điệp vụ khác, cứ như thế cho đến giờ giới nghiêm.

Một số cô thuộc loại «Làng chơi duyên đã hết duyên» lại đứng đón khách với giá rẻ mạt 500đ mỗi đêm ở các góc đường Ngô Đức Kế, Nguyễn Văn Thành và dọc đường Tự Do, Nguyễn Huệ, Lê Lợi.

Các cuộc mặc cả giá cả đầu hôm trong quán nước, ngoài đường phố còn gay gắt nhưng càng về khuya, với những cuộc mặc cả tốc hành các cô bị xuống giá một cách thâm hiểm và đến khi coi họ báo hiệu sắp đến giới nghiêm mà cô chưa tìm được tấm chồng qua đêm thì quynh cả lên, lúc đó giá bao nhiêu cũng chấp nhận. Các anh lính Mỹ cũng đợi đến lúc này mới xuất quân diễn ra quang cảnh thật tấp nập và vội vàng của 15ph ngắn ngủi. Cảnh hỗn độn này thật sự chấm dứt khi tiếng còi lần thứ hai vang lên.

Đêm nào cũng như đêm ấy, con đường Tự Do vẫn là một ô lộ thiên, nhà hàng C. vẫn là tổng hành dinh của các vụ đi khách bằng giá cả đề sau đó các khách sạn sẽ là nơi hành lạc. Số phận của các cô gái điếm lỡ thời đáng thương, họ sống qua đêm và cũng gặp thật nhiều may rủi.

Đóng cửa Snack Bar những chốn ăn chơi để khích lệ tinh thần chiến đấu của binh sĩ để cho thấy hậu phương đang nỗ lực yểm trợ tiền tuyến, để cho đường phố Saigon sạch đi chút ít. Đó là một việc làm được toàn dân tán thưởng. Nhưng nếu những cảnh tượng bắt khách khắp nơi trên các đường phố Sài

(Xem tiếp trang 56)

LỚP TRẺ HÀ NỘI

BÙI VĂN BÌNH

CHƯƠNG II

Từ hôm ấy đến nay, sự đối xử của lãnh đạo đối với Nam thay đổi rõ rệt. Lạnh lùng, ý tứ, đôi lúc dè dặt, có bữa Giao chửi đồng anh « mấy con ngựa non ở bách thảo đạo này háu đá lắm » Nam sôi sùng sục, anh lặng im chĩa đũa lên bầu cá nhân xuất sắc vừa

rồi, cả một tháng nhiệt tình hăng say của anh bị chỉ bộ phủ nhận. Nam dần vật, nhếch nhếch chịu đựng, anh làm lì ít nói cười hẳn, Nam thấy trong lúc này phải bình tĩnh và ôn hòa đấu tranh với đồng chí theo nguyên tắc phê và tự phê của đảng, để giải quyết vấn đề, nhưng quyền hành hiện tại của mấy người lãnh đạo chủ chốt làm lu mờ nguyên tắc đảng, vẫn gia trưởng, quan liêu mệnh lệnh, công việc bừa ra, cầu sắp « đại tu » mà không lo vật liệu, vấn đề vật chất của anh em không bảo đảm, ba món ăn trôi một bữa, tụt xuống còn hai, có khi có một lý do cửa hàng hết hoặc không có, cuối tháng hạch toán vẫn chi trội, ban kiểm tra kinh tế hoạt động chiếu lệ, Nam thấy tức, máu như trào lên cổ. Ở cương vị anh thấy bất lực, chỉ còn phương pháp viết báo, từ đúng ! Viết báo cho mọi người biết thì tất cả những con mọt đang đục khoét sức lao động và nhiệt tình của anh em, mới co vùi lại, những gì hư, thối phải hủy bỏ. Ý định nung nấu trong lòng Nam nhìn đồng hồ chỉ mười một giờ, Nam bước lên cầu, Hùng và Tảo đứng dậy chạy theo. Bỗng tiếng súng ầm ầm bắn rạn, tiếng còi báo động khẩn cấp, ba chàng trai ngơ ngác nhìn lên bầu trời, từ nhiều hướng những chiếc máy bay trắng xóa nhào xuống, tiếng bom nổ ầm ầm, khói từ các nơi trùng bom bốc lên mù mịt, tiếng súng nổ liên hồi, cả Hà Nội rung lên không gian như nhào ra vì muốn ngàn âm thanh dữ dội. Trên nóc tàu mấy cô gái pháo thủ quỳnh cả lên, ba chàng trai lao tới. Ầm, ầm, ầm một loạt bom rơi xuống cách mõ cầu hơn trăm thước, cột nước cao ngất dựng lên, bắn tung tué lên cầu, những mảnh bom găm vào phao phấp phập. Đứng nép vào cánh cửa buồng lái Nam chăm chú theo dõi, trên bầu trời, nhiều hướng, nhiều tầng những chiếc máy bay phân lực đang lao vào. Nhanh như cắt Nam tháo dây buộc tàu anh hét to át tiếng nổ :

— Nó đánh cầu đấy, nổ máy đi Tảo ! Con tàu tháo dây buộc từ từ trôi theo dòng nước, những chiếc máy bay vừa cất bom mất hút trong không gian, nhanh chóng, khẩu đại liên từ tay Thuần vẫn tăng, tăng ròn rã. Máy nổ Nam ấn chuông báo mở hết tốc lực, anh lái tàu phăng phăng lao xuống hạ lưu. Trận đánh vẫn tiếp tục, phía nam thành phố một khối lửa màu da cam rừng rực cháy chuệnh choạng rớt xuống ! Nam bình tĩnh lái tàu cặp vào bờ Hà Nội. Con tàu nghiêng sát mép nước rẽ ngang, Nam « cu-a » không giảm máy, trên nóc tàu Hùng chuệnh choạng suýt ngã, chàng chửi bới om sòm, phía cầu phao, những đợt nước lớn vẫn dựng lên cao ngất chiếc cầu bị hất lên, đập xuống tơi tả, thả neo, báo chuông cho Tảo tắt máy xong Nam chạy ra buồng tàu theo dõi trận đánh, mấy chiếc tàu bọc sắt đơn vị cũng vừa chạy tới. Mặt mũi mọi người tái mét, bên kia tàu bọc sắt giọng nói mai mỉa hằn học của một người nào đó vọng sang.

— Bắn như cứt ấy, cái ngữ ấy chỉ đủ đốn thoi, máy bay bỏ nhào ngon thế mà súng chĩa đi tận đâu ?

Một giọng khàn khàn phụ họa :

— Đủ đốn lắm rồi « ếnh » bưng lên mà bỏ là bỏ càng.

Nam nóng mặt, anh cố tìm mặt người nói, Hùng gần cổ, dơ quả đấm sang mấy chiếc tàu đang từ từ cặp vào.

— Mẹ kiếp, thằng chó nào sủa càn đấy, ông đập gãy răng bây giờ !

Mấy cô gái đỏ bừng mặt căm giận. Tiếng súng thưa dần rồi tắt hẳn, máy bay đã bay xa, Nam nhảy sang tàu bọc sắt, giận giữ ngùn ngụt bốc lên anh mở cửa buồng máy, vài khuôn mặt nhăm nhở thò ra nhìn Nam cười riếu cợt. Trong căn phòng con cuối tàu Giao đang nằm vờ cầm quyển sách. Nam hăm hăm nhảy xuống hầm máy. Anh quát to hỏi mọi người :

— Thằng nào vừa nói ?

Chẳng có tiếng trả lời, bỗng nhìn thấy Giao Nam sấn sổ đi về phía người chỉ huy, mắt như nảy lửa. Tới trước mặt Giao anh hất hàm :

— Ai nói, thủ trưởng ?

Thấy Nam giận dữ, Giao đầu dúi :

— Bình tĩnh nào, tôi mới ngủ dậy đâu có biết gì ?

Như lửa đốt thêm dầu, Nam mặt sát :

— À ra thế, nó đánh đắm mẹ nó cầu rồi thủ trưởng nằm ngủ !

Giao đỏ mặt lúng túng, mọi người ủa vào can Nam, Hùng đứng trước mặt bạo, dẫn giọng :

— Thôi mà, đề hợp hành hãy hay ! Được dịp Giao lên giọng :

— Đồng chí Nam chịu trách nhiệm lời nói của đồng chí !

— Chứ sao ! Đờ quan liêu, tôi nói thế đấy ! Nam gây gổ.

Hùng đẩy bạn ra chân thang, rồi kéo Nam lên boong tàu, còn lại vài bộ mặt ngơ ngác và Giao đi đi lại lại, lắc lắc cái đầu. Nam đi vào buồng lái, tức tối nhìn dòng sông, đôi mắt to đen long lanh nước, Tảo, Thuần bước vào, như không có gì xảy ra Tảo nhún vai buông thõng một câu :

— Thật chó đẻ !

Mọi người im lặng, không khí nặng nề bao trùm chiếc tàu, trong thành phố tiếng xe cứu thương rú còi inh ỏi.

xXx

Huy đọc lại bức thư viết cho Thuần, tình yêu đối với Thuần lớn dần trong anh, tha thiết mãnh liệt không thể ghim được đối với Huy. Thuần dịu dàng đáng yêu vô cùng. Hai mươi tuổi đời anh đã đi qua đời của nhiều cô gái, mà chẳng có cảm xúc gì, đối với đàn bà anh đâm ra khinh rẻ, họ chỉ là những gì tầm thường, bé nhỏ để giải trí, từ khi bước vào đời chưa một phút nào tình yêu có trong anh, tàn tỉnh, chơi bời rồi « đá ». Anh không tìm thấy gì ở những cô gái mà anh đã gặp và đã giả vờ yêu, nó nhạt nhẽo, rỗng tuếch, không có tâm hồn, những chuyến đi khu bốn, những cái chống đỡ lấy lệ của các cô gái làm Huy chỉ thêm khinh phụ nữ, đối với Thuần anh chỉ là bạn, sau lần đi

vừa rồi chuyện cô gái ở Phố Lý đuổi anh ra khỏi nhà Huy nghĩ nhiều tới Thuần, có lúc anh nhận ra rằng : mình đã yêu Thuần ! Nhưng Thuần không đẹp lắm, ý nghĩ này làm Huy muốn dập tắt tình yêu mới nhen lên, nhưng rồi nó cứ lớn dần, đầy vò anh mạnh mẽ. Đứng trước Thuần, nói chuyện với Thuần Huy có cảm tưởng như đời mình sẽ hy sinh cả cho Thuần. Hôm nay anh quyết định thổ lộ với Thuần, không thể giấu nổi lòng mình nữa, nghĩ tới Thuần sẽ từ chối, Huy xé nát bức thư nhưng hy vọng lại bùng lên, anh lại viết. Dù sao cũng cứ trung thực với quả tim, tình yêu càng đau đớn bao nhiêu càng đích thực, càng đẹp bấy nhiêu ! Ý nghĩ này giúp Huy viết xong bức thư, bây giờ trong lòng lâng lâng, nhẹ nhàng một niềm vui.

— Thuần à ! « làm sao giải nghĩa được tình yêu » mình là thợ lái nhưng lần này thì bất lực, mình không lái được mình, chạy cho xa hình ảnh Thuần. Thuần đến với mình từ bao giờ ? Hình ảnh Thuần như đã ăn sâu vào tâm tưởng mình, mình thấy không thể thiếu được. Đêm nay làm sao Thuần đến rõ ràng trước mặt mình kỷ diệu lạ lùng, mình tự hỏi : ta đã yêu chẳng ? Con tim trả lời mãnh liệt : Ừ đã yêu ! Con tim của Thuần đã muốn đậu lại chưa ? Có cái bờ nào vừa ý người thuyền trưởng ấy. Mình chỉ là cái bờ đất lùn sao nó đổ lại ? Thuần ơi ! Giờ này Thuần đang làm gì có nghe tiếng mình gọi không ???

Đọc xong bức thư, Huy cất vào túi áo ngực, anh nằm dài suy nghĩ :

— Giá không có chiến tranh nhỉ ! Cuộc đời sẽ ra sao ? Bé Hùng sẽ có bố, chị Huệ sẽ hạnh phúc, Thuần sẽ đỡ buồn ! Hình ảnh Thắng với bộ ngực nát bết dẫm máu hiện đến với Huy, rồi xác chết đầy máu me của những người lính trên đường vào Nam, cảnh đổ nát, hoang tàn của khu Bốn, những thành phố ngổn ngang với vữa bèn cạnh những hố bom sâu hoắm, những nhíp cầu đổ gục, những chiếc xe cháy thui nằm chổng chơ. Chiến tranh ! Bất giác Huy thổ dài, Trên khắp nẻo đường đất nước này, đâu đâu cũng đổ nát, có phải từ trên cao những quả bom rơi xuống, hay từ mặt đất những trái tên lửa bắn lên ?

Những câu hỏi dồn dập đến với Huy. Ừ tham vọng ! tham vọng của Các - mác của Lê Nin, của những nhà lãnh đạo chúng ta, vô sản bị bóc lột, sao vô sản Anh, Pháp, Mỹ và bao nhiêu nước có nền kinh tế tư bản không đấu tranh lật đổ đi ? Phong trào « giải phóng dân tộc » sao lại chậm phát triển ? Sao In-đô-nê-xia lại lật đổ Su-xác-nô, sao có Ti-tô, có Khor-rút-xốp ? Hà Nội trưa nay có bao người chết ? Trong Nam hôm nay bao người ngã xuống ? Hình ảnh các cô gái khu Bốn đôi mắt ánh lên thêm khát nhìn anh như muốn nói : « Ôm hôn em đi anh ! lát nữa bom rơi sẽ chẳng còn gì ? » đôi giòng nước mắt nóng ầm ầm xuống gò má Huy từ lúc nào ?

Ngoài sông từng đoàn xe vẫn rầm rập qua cầu, nặng trĩu hàng hóa, đạn dược, gió sông lùa vào bãi đầu vì vu chân nân, trên trời cao một ngôi sao băng.

TẠM KẾT

Từng ngày, từng ngày cuộc sống cứ qua đi vội vã và nặng nề, tru tru trên khuôn mặt từng người, cả Hà nội liền nhấn chịu đựng sự thiếu thốn, khẩu phần bột mỳ độn tăng lên sáu mươi phần trăm, các loại hàng cần thiết dùng đều thiếu, mậu dịch mua vào không đủ bán ra, sức tiêu dùng mỗi ngày một lớn. Ở đây những ngày tháng, năm một nghìn, chín trăm, sáu bảy. Hai sư đoàn pháo cao xạ và tên lửa phòng không được tăng cường để bảo vệ thủ đô.

Các phố vắng ở Hà nội thường đề chật các loại xe cam nhông hai bên đường, có cái còn nguyên chưa chạy nhưng đã rúm ró vì lý do nào đó. Khi về tới Hà nội có nhiều cái «molo-ova», «zinba-cầu», «giải phóng» vênh rạch tai xe, mặt kính rạn nứt, thân xe bê bết bùn đất của một chuyến đi xa. Phố phường Hà nội đi đâu cũng thấy xe, xe ngồn ngạn, to nhỏ, kèn cồng choán cả phần đường.

Những cô gái tròn trịa, hạt mít, cười toe toét hay đang nhẩn mặt lái chiếc «I - pa» nặng nề, vòng lái to như cặp ngoài của cái thùng cái. Nhân dân đi lại vội vã những bến xe buýt đông người chầu chực sốt ruột. Tàu điện luôn luôn chật ních. Người Hà nội, đất Hà nội những ngày chiến tranh, như bị hút vào một bánh xe quay không lồ, tất cả đều rã rời, mệt nhọc trong tiếng máy ầm ầm, quay cuồng muôn vàn tiếng động, xúng xoảng, ồn ào lảng lảng tận cùng sự trống rỗng của không gian. Những giờ tan tầm, mặt đường đặc xít đủ các loại xe, đông hơn cả vẫn là chiếc xe đạp, một mỗi vòng chân của người công nhân sau nửa ngày làm việc, vội vã về nhà cho kịp bữa cơm trưa và giấc ngủ lấy sức ngàn ngày.

Hà nội hăm hập một sức nóng, từ đâu cái nhiệt lượng lớn lao này? Có lẽ và đúng! Từ trong con người, từ tiếng thở dài, tiếng cười, tiếng khóc, tiếng nô từ trên cao và từ mặt đất, từ tiếng long ở «chợ đen» đường Nam Bộ, trước cửa ga Hàng Cỏ, tiếng xì xồ của anh bạn Liên Xô và anh bạn Trung Quốc chữ nhau, để giành qua sông trước một chuyến, ở mỗi bến phà. Tiếng gát của chị «mậu dịch viên», tiếng ồm ồm của anh «thanh niên nếp sống thời chiến», từ tiếng còi tàu rú lên náo nức đưa đoàn trai trẻ lên đường đi mãi về hướng Nam, Hà nội hăm hập hăm hập cuốn trôi thời gian hần thêm vết chân chim lên đuôi con mắt quảng thâm của những bà mẹ, những người vợ ngày đêm mong mỗi hòa bình để những đứa con, những người chồng, người yêu, từ trong chiến hào đứng dậy đón lấy sự sống, để những chuyến tàu ra đi không còn chờ theo nước mắt, người Hà nội được ngủ yên những đêm, bữa cơm hoàn toàn thoải bằng một trăm phần trăm những hạt gạo mới thơm phức, vết quảng thâm, hy vọng trên đôi mắt hiền hòa, chất phác lạ kỳ.

xXx

Nhịp cầu phao cuối cùng được nối xong, không gian lát phát giọt mưa, bầu trời đặc xít không một ngôi sao, dòng sông La mờ mờ, bàng bạc những dãy núi sừng sững nặng nề những binh thù, mọi người vừa tháo găng, ca nô vừa tắt máy, thì bỗng

xẹt! xẹt! tiếng máy bay phản lực vút qua, ầm ầm một loạt bom định tại nhưc óc, tiếng sùng cao xạ bắn vút đuôi kuông kíp, dài mãi những luồng đạn lửa vu vơ. Chiếc cầu trúng bom, tan nát từng mảnh, bắn tung lên hai bên bờ, chiếc xe chở đạn ưu tiên qua trước chìm ngấm mất dạng, ca nô của Thuần bốc cháy ngùn ngụt. Thuần, Hạnh bị thương nặng. Tiểu đội lấp cầu thoát nạn, chỉ còn Nam đâu? Một mình Nam, anh đi kiểm tra lại lần cuối cùng các mối nối, để làm êm tiếng bánh xe lăn ra tiền tuyến.

Đơn vị thiệt hại nặng nề, ban chỉ huy triển khai đơn vị thành nhiều bộ phận nhỏ để tiện điều động, giải quyết hậu quả, tiếp đi tìm xác Nam, hai ngày về không, thất vọng. Ở bệnh viện, Thuần và Hạnh đã tỉnh. Bác sĩ tuyên bố chỉ một tháng là lành vết thương. Không khí trong đơn vị trầm hẳn xuống, nhưng nhiệm vụ vẫn hoàn thành một chiếc cầu khác được lắp thay thế ngay.

Ngày thứ ba đơn vị tìm thấy Nam. Anh nổi lên rất vào tảng nạng của con sông, thân hình Nam lồ chỗ mảnh bom, da thịt tối tã, có chỗ lòi xương trắng hếu, khuôn mặt đẹp đẽ, đầy bùn đất méo mó phát sợ. Nam chết thắm thương.

Hùng xót xa cho Nam. Lật túi bạn lấy cuốn sổ tay ghi chép của Nam ra có một bức thư dán kín chưa gửi, chết sững một lúc anh gói cuốn sổ và bức thư lại, cẩn thận để khi nào trở về đưa tận tay cho ba mẹ Nam, Ưng qui xuống lau bùn đất trên mặt bạn, anh buồn rầu thở dài:

— Tội nghiệp quá, ai bảo xong rồi không về còn kiểm tra làm gì? Tháo chiếc đồng hồ Poljot tung hết mặt số trên tay Nam, Quán thì thảm một mình:

— Cuộc đời sao tàn nhẫn vậy? Chiến tranh ơi người từ đâu đến? Ta thường thấy cái gì đến nó sẽ đến, cái gì đi nó sẽ đi. Còn mi! Chiến tranh bao giờ mi cuốn gói? Lịch sử ơi! Nơi đây, điểm tựa này đầm máu?

Phía cầu phao, những chiếc xe chạy vội qua sông để tránh thời gian cao điểm.

Viết xong những ngày lều bạt
Trung Tâm Huấn Nghệ Chiêu Hồi

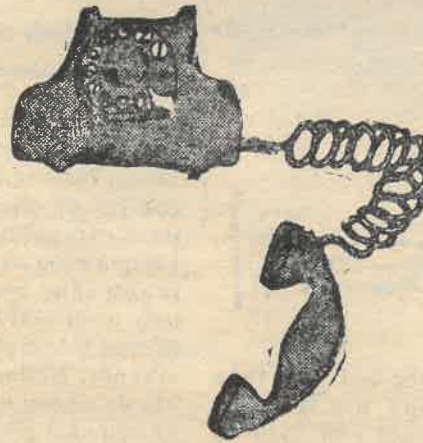
Tỉnh Biên Hòa

19-6-1970 tới 4-7-1970

BÙI VĂN BÌNH

Văn Học Nghệ Thuật

HỒ PHI phụ trách

Tin tức sinh hoạt, sách mới muốn được phổ biến
và giới thiệu, xin gửi đến: Hồ phi, tuần báo Đời

Nhạc của Trịnh Công Sơn vừa tái bản

Một tuyển tập nhạc của Trịnh Công Sơn, nhạc đề «NHƯ CÁNH VẠC BAY» gồm 15 bài tình khúc vừa được nhà xuất bản NHÂN BẢN in lần thứ hai và phát hành trên toàn quốc với số lượng 10.000 cuốn, còn số vào hàng cao nhất trong ngành xuất bản các ấn phẩm văn nghệ.

Đây là tập nhạc in lần thứ sáu trong toàn bộ 7 tập nhạc của Trịnh Công Sơn do nhà Nhân Bản lần lượt ấn hành từ trước đến nay.

Theo thứ tự gồm có: «Thân Phận, Thân Thoại, Quê Hương», «Tình Khúc TCS», «Ca Khúc Da Vàng», «Kinh VN», «Ta Phải Thấy Mặt Trời», «Như Cánh Vạc Bay» và tập mới nhất là «Cỏ Xót Xa Đưa».

Trong các tập nhạc này, được biết tập nhạc phổ biến rộng rãi nhất là tập «Ca Khúc Da Vàng», tổng kết nhiều lần tái bản, tất cả phòng chừng gần 100.000 cuốn đã được giới yêu nhạc tiêu thụ. Đây là một thành tích kỷ lục và phản ánh đúng với phong trào nghe nhạc Trịnh Công Sơn, bắt đầu từ thời Quán Văn 1967 và vẫn còn mạnh mẽ cho đến ngày nay. Đặc biệt là những

bài hát kêu gọi hòa bình trong tập «Da vàng» không được phổ biến sâu rộng đến quần chúng bằng những phương tiện hiệu quả nhất như Truyền Thanh và Tivi, lúc đầu chỉ lưu hành trong giới trẻ bằng những cuốn băng nhạc truyền tay hạn chế, mãi cho đến bây giờ đều có thể nghe được dễ dàng những bài hát bị cấm đoán một thời ấy, trong các cuốn băng nhạc phần lớn do ca sĩ Khánh Ly trình bày.

Trong tập «Như Cánh Vạc Bay» vừa mới tái bản, có những bài nổi tiếng nhất như «Tình nhớ», «Như Cánh Vạc Bay», «Một Ngày Như Mọi Ngày», «Ru Em»... trong khi thật ra những bài chọn lọc được giới sành điệu thích thú, là các bản:

«Ru Ta Ngậm Ngùi», «Rừng Xưa Đã Khép», «Tình Xót Xa Vưa» và «Rồi Như Đá Này Ngồi». Riêng bài «Hãy Khóc Đi Em» đã được làm nhạc đề chính cho cuốn phim «Xin Đừng Bỏ Em». Đây là trường hợp của một nhạc phẩm nghệ thuật thành công ghép một cách gượng gạo vào trong một cuốn phim thương mại thất bại!

Cũng như các tập trước, tập «Như Cánh Vạc Bay» do họa sĩ Đinh Cường trình bày bìa rất mỹ thuật.

Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn hiện ở Saigon. Ông cho biết hiện nay đã soạn xong khoảng 50 ca khúc mới nhất chưa hề phổ biến, gồm những bài hát nói về quê hương và bày tỏ ước mơ hòa bình, ngoài ra cũng còn có những bài tình ca mang một âm hưởng khá mới lạ so với tình khúc danh tiếng cũ.

Tất cả những nhạc phẩm mới này sẽ ấn hành thành 3 tập, cũng do nhà NHÂN BẢN độc quyền xuất bản và phát hành trong năm nay.

Sách: «Thư hòa điệu sống»
của Võ đình Cường

— 105 TRANG GIÁ 280 ĐỒNG

Có lẽ ít ai ngờ được cuốn sách

Mong mang tựa đề «THƯ HÒA ĐIỀU SỐNG» từ trước đến nay đã in đến 7 lần. Tác giả Võ Đình Cường là một cư sĩ Phật Giáo và là một huynh trưởng uy tín trong gia đình Phật tử, oàn tác phẩm này của ông lâu nay đã được đón nhận rất nồng nhiệt trong giới thanh niên học đường.

«Thư Hòa Điều Sống» không phải là một tác phẩm văn chương, như cái nhan đề đã nói lên một phần nào nội dung cuốn sách này là một cuộc nói chuyện, đối thoại giữa tác giả và lứa tuổi hai mươi, bàn về một vài vấn đề trong cuộc sống thường được tuổi trẻ bàn khoăn thắc mắc nhiều nhất.

Trong bài tựa «Cùng Người Em Không Quen Biết», tác giả đã khiêm nhường nói trước : «Anh chỉ muốn là một người anh, một người anh không đeo đoá, không cổ cháp, hiền từ ngồi bên em mà đàm đạo. Anh sẽ nắm tay em mà chỉ lại con đường tư tưởng anh đã đi qua. Rồi để em tự liệu lấy» và sau đó, lần lượt theo thứ tự, tác giả Võ Đình Cường nói về các đề tài :

- Lý tưởng.
- Hình phạt.
- Sống Với Hiện Tại.
- Số Phận ? Rủi May ?
- Mở Rộng Lòng.
- Nghĩa Thời Gian.
- Chân Thành.
- Tin Tưởng.
- Hạnh Phúc.
- Đẹp Vĩnh Viễn.

Cuối cùng, trong lời tạm biệt, tác giả viết : «Đây chỉ là một trong muôn vạn ý nghĩa của sự sống, một sự «thư» HÒA ĐIỀU SỐNG để phụ họa với bản nhạc chung cùng, bao la của cuộc sống, mà mỗi chúng ta phải tìm lấy».

Tác giả Võ Đình Cường có được một bút pháp khả trau chuốt, bóng bẩy, đơn giản nên làm người đọc dễ dàng lãnh hội những ý tưởng về cuộc sống của ông. Và vì đây là một tác phẩm viết cho giới trẻ, những người mà tác giả gọi bằng «em», nên tác giả

đã có dụng ý dùng một hình thức trong sáng để trình bày cảm nghĩ của mình, với một chủ đích rõ rệt, tuy không có gì mới lạ nhưng chứa đầy thiện ý đạo đức và mang nặng một tấm lòng tha thiết hướng về Chân, Thiện, Mỹ một cách đáng cảm động.

Tóm lại, tuy không sâu sắc và phóng khoáng bằng cuốn «Nói Với Tuổi Hai Mươi» của Nhất Hạnh, không thực tiễn bằng «Thư Ngỏ Gửi Tuổi Đồi Mươi» của André Maurois, nhưng «Thư Hòa Điều Sống» của Võ Đình Cường thực sự là một cuốn sách rất bổ ích và cần

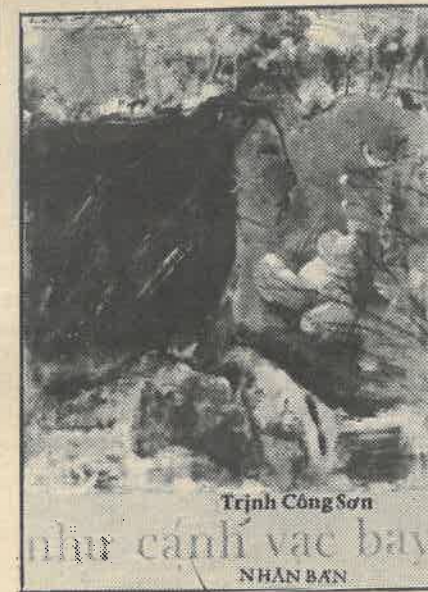
thiết cho lứa tuổi hai mươi mới tập tễnh vào đời, cần được nghe càng nhiều càng tốt những lời khuyên chân tình của một kẻ đã từng trải và đáng tin cậy.

Sách in lần thứ 8 do nhà An Tiêm xuất bản, giá tiền có hơi đắt vì in toàn trên giấy croquis. Bìa trình bày trang nhã theo một bức họa đồ của Gauguin.

Trung tâm Văn Bút V.N : «Bình cũ rượu cũ»

Hội Bút Việt (thuộc PEN club quốc tế), sau phiên họp Đại Hội Đồng Thường Niên vào sáng ngày 20-8-72, đã bầu lên một ban chấp hành cho nhiệm kỳ 72-74. Nhìn vào kết quả cuộc bầu cử được mô tả là «sôi nổi», người ta vẫn không thấy có gì mới lạ hoặc hứng khởi đối với thành phần Ban Chấp Hành mới này. Những chức vụ nặng cốt vẫn do những nhân vật «lão làng» kỳ cựu nắm giữ. Một số đồng nghiệp khuôn mặt quen thuộc hoặc xa lạ trong làng văn, thuộc đủ mọi khuynh hướng đứng chung với nhau một cách khá hỗn tạp trong thành phần Ban Chấp Hành.

Sau đây là danh sách những người được bầu vào Ban Chấp Hành và Ban Thường Vụ (các danh xưng như «nhà văn, nhà thơ, nữ sĩ...» báo Đời chỉ ghi lại theo đúng nguyên văn biên bản chính thức của Hội Bút Việt gửi cho báo chí):

1) BAN THƯỜNG VỤ :

Chủ tịch : Giáo sư Thanh Lăng
Phó chủ tịch :

- Nhà thơ Nguyễn Sa (Đệ 1)
 - Nhà văn Hồ Hữu Tường (Đệ 2)
- Tổng thu ký : Nhà văn Phạm Việt Tuyên

Phó Tổng thư ký :

- Nhà văn Nhật Tiến (Đệ 1)
 - Giáo sư Trần trọng San (Đệ 2)
- Thủ quỹ : Học giả Đào đăng Vỹ

2) KIỂM SOÁT VIÊN TÀI CHÍNH

- Nhà thơ Huy Lực.
- Dịch giả Võ Lang.
- Ký giả Nguyễn vạn An.

3) CÁC NHÂN VIÊN KHÁC TRONG BAN CHẤP HÀNH :

Nhà thơ Đặng đức Hiền, Nhà văn Nguyễn thanh Cầm Nhà thơ Đỗ Quý Toàn, Nhà văn Toàn Anh, Nhà văn Thế Nguyên, giáo sư Phan Thành, Nhà thơ Nghiêm Xuân Việt dịch giả Lê văn Hoàn, nhà thơ Thanh Vân, nhà thơ Tường Linh, Nữ sĩ Hoàng Hương Trang, nữ sĩ Tuệ Mai, Nữ sĩ Minh Quân.

CỔ VẤN ĐOÀN : Nhà văn Đỗ Đức Thu, nhà thơ Vũ Hoàng Chương, nữ sĩ Mộng Tuyết, nữ sĩ Trương Phổ, kịch tác gia Vi Huyền Đắc, Nhà văn Tam Lang.

Được biết có khoảng gần 60 người thuộc đủ các bộ môn Sáng tác, Phê Bình, Biên Khảo, Dịch Thnật tham dự buổi họp này. Tổng

số người được bầu theo bản kết quả nêu trên, có được 29 vị, tỷ lệ 50%. Hội Bút Việt hiện có khoảng 400 hội viên khắp toàn quốc nhưng dĩ nhiên không thể nào có phương tiện về Sài Gòn họp mặt đầy đủ trong buổi Đại Hội quan trọng hai năm mới tổ chức một lần này.

Sau cuộc bầu phiếu, Đại HĐ đã ủy nhiệm Tân Ban Thường Vụ soạn thảo một bản tuyên ngôn đề công bố lập trường của Trung Tâm Văn Bút VN đối với sắc luật về qui chế Báo Chí. Bản nhận định này được đưa ra vào ngày 23-8-72. Mặc dầu bị nhiều sự chỉ trích kể từ ngày bắt đầu sự thành lập từ gần 10 năm nay, Hội Bút Việt vẫn là một hội đoàn qui tụ đông đảo những người cầm bút ở VN nhiều nhất. Và hội cũng hầu như là một hội đoàn văn nghệ duy nhất ở VN hoạt động một cách hợp pháp.

Với tư thế vững vàng đó, người ta hy vọng rằng những lời thỉnh nguyện hay khuyến cáo của hội, nhất là của LM Chủ tịch Thanh Lăng, sẽ tương đối được chính quyền «lắng nghe» hơn, như đã được «lắng nghe» một vài lần trong quá khứ, cho dù là chỉ xuân thu nhị kỳ mỗi năm một hai lần vào dịp Tết hoặc lễ... Vu Lan !

Song song với việc tổ chức cuộc bầu cử như đã nói trên, Trung Tâm văn Bút VN vừa nhắc lại hạn chót thời gian nhận tác phẩm dự thi giải thưởng về «Hồi Ký» trong

năm nay là ngày 31-10-72. Cuộc thi chỉ gồm có giải nhất trị giá 100.000đ đề tài tự do, phải là bản thảo chưa từng in về loại văn Hồi Ký, dài tối thiểu 100 trang đánh máy, đánh máy thành 5 bản gửi cho ông Nguyễn Đức Hình, Hội Bút Việt, 107 Đoàn Thị Điểm, Sài Gòn. Kết quả giải thưởng sẽ được công bố vào ngày 15-12-72.

Tưởng cũng nên nhắc lại, trong những năm vừa qua, Hội Bút Việt đã lần lượt tổ chức các giải thưởng về truyện dài, truyện ngắn, phê bình, biên khảo, phóng sự, thi ca, sân khấu... Năm vừa rồi, nữ kịch sĩ Kim Cương đoạt giải thưởng về kịch với kịch phẩm «Bức Tranh Lửa Thề» mà cô là soạn giả. Trước đó mấy năm, có lần nhà văn Lê Tất Điều cũng đã đoạt giải nhất về truyện dài với tác phẩm «Đêm Dài Một Đời», và nhà văn phụ nữ Minh Quân đoạt giải nhất Truyện Ngắn với truyện «Những ngày cận sấm».

Xuất ngoại hội thảo, treo giải thưởng, viết Tuyên Ngôn và Nhận Định... rồi còn gì nữa ? Làng văn đang chờ đợi ở Hội Bút Việt...

HỒ PHI

Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn

LỄ NGHĨA LIÊM SĨ

耻廉義禮

ca nhạc

Nhạc cho phim Vết chân hoang

Bản nhạc chủ đề cho phim «Vết chân hoang» của nhóm Jo Marcel, Nam Lộc, Trường Kỳ cũng mang tên «Vết chân Hoang». Bản này đặc biệt được viết lời bởi Như An một giọng hát rất quen mặt trong giới nhạc trẻ và cũng chính Như An trình bày bản này trong phim với phần đệm của ban The Dreamers. Phần nhạc do Jo Marcel soạn, trong thời kỳ Jo và An sắp xa nhau.

Trong phim, khi đến khúc cô bé Lisa Uyên (Minh Lý đóng vai chính) bước lang thang trên bãi biển thì giọng hát của Như An cất lên. Có thể nói bản nhạc đã đi rất sát với tâm trạng của nhân vật trong phim. 1 cô gái buồn chán đời sống, bước lang thang trên 1 bãi biển vắng người, không thể nghĩ gì đến ngày mai. 1 tâm trạng bơ vơ phiêu lãng. Gần như bản nhạc cũng muốn nói đến cái tâm trạng chung

Như An, hao hao cô tài tử trong phim «Les Jeunes Loups».

của giới trẻ, những khuôn mặt tóc xanh xuất hiện với đủ loại tình cảm thương yêu, mưu mô, ích kỷ, buồn bã...v.v. trong phim.

Được biết vào cuối tháng 8 này, phim Vết Chân Hoang sẽ đưa đi kiểm duyệt. Riêng cái tựa phim «Vết Chân hoang» nhóm thực hiện đã phải chọn khác đi cái tựa ban đầu là «Tuổi Chồi Chồi» (1 tiểu thuyết phóng sự của Trường Kỳ) cũng là do «ý kiến» của Bộ Thông Tin.

Nghệ nói một phim cũng hướng về chủ đề nếp sống của giới trẻ, tựa là «Tuổi Dại» sắp do ông Thái Thúc Nha cho khởi quay vào đầu tháng tới với truyện phim, đối thoại, đạo diễn đều do ông Nha lo hết. Trường Kỳ và Tùng Giang chỉ giữ phần cổ vấn hoặc tất cả những phần nào liên hệ đến sinh hoạt nhạc trẻ như mời ban nhạc, chọn nhạc bản v.v... Hai ban nhạc trẻ góp mặt trong phim Vết chân hoang là The Enterprise và The Dreamers.

Những tay sáng tác từ nhạc trẻ

Từ bấy lâu nay, giới nhạc trẻ không phải chỉ chuyên trình bày những nhạc phẩm ngoại quốc Mỹ hoặc Pháp. Một số những nhạc sĩ (đều là những tay trẻ tuổi) trong giới tóc dài và đàn điện này đã không ngừng tìm cách sáng tác những nhạc phẩm lời Việt Nam ý Việt Nam có style hòa âm nhạc ngoại quốc, nhất là tận dụng lối thay đổi hợp âm phong phú vẫn là một đặc điểm của nhạc trẻ xứ người. Cũng cần phân biệt những bản nhạc trẻ có hòa âm mới mẻ đó với những bản nhạc ngoại quốc thật sự, được dịch ra lời Việt. Như những bản nổi tiếng: Love Story, What now my love. Mal, v.v...qua lời Việt của các nhạc sĩ Phạm Duy, Xuân Vinh, Trường Hải.

Hình như những bản nhạc Việt style ngoại quốc đầu tiên được trình làng là do ban Phụng Hoàng. Hai người viết nhạc của ban này là Nguyễn Trung Cang và Lê Hữu Hà. Một số bản được giới trẻ rất tin tưởng là: Phiên khúc mùa đông. Tôi muốn, Thương nhau ngày mưa. Hiện nay, ban Phụng Hoàng đã tan rã nhưng nghe nói anh Nguyễn Trung Cang vẫn tiếp tục sáng tác đều đặn các nhạc bản mới.

Giới trẻ cũng không quên Đức Huy, những ngày Huy hợp với Thanh Tuyền thành đôi song ca «Tuyền và Huy». Đôi song ca này cũng đã chia tay nhưng như bản «Khóc hạ» của Huy đã rất thành công, một phần nhờ ngón Guitare rất ngọt ngào phất giống đôi song ca Simon and Garfunkel (cũng đã tan rã) của cặp Huy-Tuyền này.

Gần đây, con trai cả của nhạc sĩ Phạm Duy là Phạm Duy Quang đã viết một nhạc phẩm hùng khí độc đáo về cái chết của người hùng Trần thế Vinh. Bản nhạc đã được thu với tính cách tài tử vào một cuộn băng nhạc quần đội.

Tay trống trẻ trung Tùng Giang vừa rồi cũng soạn một bản nhạc tình điệu 3/4, tựa là Người yêu ơi già biệt.

Trong tuần qua, trong một show nhạc của đài truyền hình Saigon, khán giả đã được xem một tí nhạc trẻ, mà đã mấy tháng nay, từ lúc chiến cuộc sôi động, những ban nhạc áo hoa, đàn điện này đã vắng bóng trên màn ảnh nhỏ. Đó là phần trình bày nhạc phẩm «Tình yêu và cuộc chiến» của một nhạc sĩ rất trẻ, tự trình bày, Quốc Dũng. Đạo trước, bản nhạc tình từ «Mai» viết theo điệu Valse của Quốc Dũng đã rất thành công khi anh hát từ một show bạn trẻ trên tivi.

Băng nhạc Tùng Giang

Sau mấy băng nhạc Rock Psychedelic «không ăn khách lắm» và Nhạc trẻ êm dịu của nhạc sĩ Tâm Anh, thêm một băng nhạc trẻ của Tùng Giang đã được bày bán từ tuần qua.

Tùng Giang cho biết là nhờ ở Show nhạc trẻ của anh trên tivi lúc trước nên anh thực hiện cuộn băng này trong thời gian khá nhanh chóng. Và cũng nhờ vào sự

Tùng Giang và Trương Kỳ với huy chương kỷ niệm Cây Múa Xuân Chiến Sĩ năm 1970.

thông cảm hát giúp vô điều kiện của các bạn hữu (ca sĩ, nhạc sĩ) nữa. Một điều nữa là cuộn băng đã bao gồm đủ loại nhạc bày giờ nhạc ngoại quốc, nhạc Việt style ngoại quốc, nhạc tình ca thời thượng của Phạm Duy và Trịnh công Sơn.

Khánh Ly (hát Nối vòng tay lớn với Minh Phúc) và Thanh Lan (hát bản Mal) là 2 ca sĩ duy nhất được kê như ở ngoài giới nhạc trẻ, đã góp giọng hát vào cuộn băng «đủ thứ» này. Còn lại là những ban

Bìa của băng nhạc Tùng Giang

nhạc trẻ - The Dreamers, The Enterprise, Cathy Huệ và The Hammers, Jimmy Joseph, The Cat's Trio, The Lovely Fingers.

Rosa Hương và The Outsiders, trình bày những bản nhạc ngoại quốc nổi tiếng như Imalilie, Knock three times, Ain't No Mountain Hight Enough, Spanish Harlem.v.v.

Riêng người thực hiện là Tùng Giang thì trình làng ở mặt 2 của băng, bản Người yêu ơi già biệt của anh với ban Phụng Hoàng. Bên cạnh là bản «Bao giờ biết tương tư» ở cả hai mặt băng, lần đầu Duy Quang hát với điệu 3/4 và lần hai do nhạc sĩ Trần Vĩnh trình tấu Alto. Anh Vĩnh cũng thổi Alto Sax cho bản nhạc Ngoại Quốc The shadow of your smile ở mặt 1.

Tùng Giang cho biết anh rất vui về sự thành công của băng nhạc đầu tiên này, ở điểm thích hợp với mọi lứa tuổi, mọi khuynh hướng yêu nhạc nào và nhất là đối với giới yêu nhạc ở các tỉnh xa, qua băng nhạc TG này có thể «hiền được giá trị của nhạc trẻ».

Nhân được giới thiệu công trình đầu tiên ở trang báo này, Tùng Giang cũng nhắc lời xin thứ lỗi đến nhạc sĩ Ngọc Chánh, về bản «Bao giờ biết tương tư» trong cuốn băng đã sơ suất thiếu đề tên người soạn nhạc cho bản nhạc tình êm dịu này.

điện ảnh

Thăm thúy Hằng và phái đoàn nghệ sĩ ký giả viếng thăm thương bệnh binh Hải Quân

Chiều thứ ba (22-8) vừa qua, nữ minh tinh Thăm thúy Hằng đã hướng dẫn một phái đoàn nghệ sĩ cùng ký giả thủ đô đến viếng thăm và ủy lạo các thương bệnh binh đang nằm điều trị tại bệnh viện Hải Quân. Phái đoàn đã được Đề đốc tư lệnh Hải Quân Trần Văn Chơn tiếp đón, và sau đó, hướng dẫn đến các giường bệnh để thăm hỏi và phát tặng phẩm cho các thương bệnh binh.

Việt Nam phim do nữ tài tử Thăm thúy Hằng làm giám đốc đã thu gộp được 150 phần quà gồm bánh biscuit do hãng Lubico tặng bánh bébê của hãng Tín Hưng, đường cát trắng của công ty đường VN tặng Kem đánh răng Hynos, bàn chải đánh răng của hãng phim Lido tặng, xà bông tắm do hãng xà bông VN và thuốc lá do hãng J. Bastos tặng.

Một cuộc trình diễn văn nghệ đã diễn ra sau đó với các ca sĩ thuộc «lò» Tùng Lâm được tăng cường bởi Tony Hiếu, Thăm thúy Hằng và Trần Quang.

«Yêu» ra Đà Nẵng

Một nguồn tin từ nhóm phim Nghệ Thuật cho biết, nhóm Nghệ Thuật đã đồng ý cho nhật báo Sóng Thần mượn phim «Yêu» mang ra chiếu xuất đặc biệt tại Đà Nẵng, — số tiền thu được sẽ dành để yểm trợ cho các chiến sĩ Biệt Động Quân Đà Nẵng.

Một cảnh đấm đá trong «Phận Má Hồng»

Nhóm phim Nghệ Thuật hy vọng «Yêu» sẽ thành công và làm hài lòng khán giả xứ Quảng sông Đà.

Alpha Film trình làng «Phận Má Hồng»

Cuốn phim «Phận má hồng» của hãng Alpha đã được chiếu ra mắt các chủ rạp hôm thứ bảy 19-8 vừa ra, tại phòng chiếu riêng của hãng này ở đường Hiền Vương. Nghe đâu, sau xuất chiếu sơ khởi cho các chủ rạp xem, «phận má hồng» sẽ được ra mắt báo chí trong một ngày gần đây trước khi ông Thái thúc Nha tung ra chiếu tại các rạp lớn ở thủ đô.

«Phận má hồng» là một cuốn phim tình, phóng theo vở tuồng «Thân gái dặm trường» của soạn giả Ngọc Diệp, các tài tử chính trong phim là Mộng Tuyền, Thanh Tú, Năm Châu, Thanh Thanh Tâm.

Điều đáng lưu ý «Phận má hồng» là cuốn phim đầu tiên tại VN áp dụng phương pháp thu âm trực tiếp, và đã thành công.

Phim «Nhà tôi» yểm trợ tiền tuyến

Một xuất chiếu đặc biệt với phim «nhà tôi» của hãng Lidac sẽ được Hội Đền Hùng Việt Nam tổ chức vào sáng ngày 10-9 tới đây tại rạp Rex để gây quỹ yểm trợ các đơn vị quân đội thuộc hai tỉnh Bình Long và Phước Long. Buổi chiếu phim này sẽ được đặt dưới quyền chủ tọa của Phu nhân Tổng thống VNCH.

Theo nữ tài tử Túy Hồng cho biết, thì «Nhà tôi» là cuốn phim màu Scope đầu tiên của hãng phim Lidac; do Lê Dân đạo diễn, thực hiện theo một cuốn tiểu thuyết của nhà văn Duyên Anh. Góp mặt trong «Nhà tôi», có một số diễn viên quen thuộc như La Thoại Tân, Túy Hồng, Mai Lệ Huyền, Hà Huyền Chi, Phi Toàn Khả Năng, Thanh Việt...

Sau xuất chiếu đặc biệt trên, «Nhà Tôi» sẽ chính thức ra mắt khán giả Thủ đô tại các rạp Rex, Đại Nam, Nguyễn văn Hào, Kim Châu, Văn Hoa (SG), Văn Hoa (Dakao), và 2 rạp ở Chợ Lớn kể

từ ngày 1 tháng 11 năm 1972. Đặc biệt, tại các rạp ở Saigon, «Nhà Tôi» được phụ đề Pháp và Anh Ngữ, còn tại các rạp Chợ Lớn thì phụ đề Hoa Ngữ.

Hãng phim LIDAC cần nữ tài tử Hippy... trọc đầu!

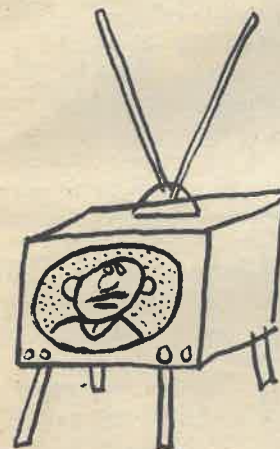
Một tin khá hấp dẫn từ hãng phim Lidac vừa cho hay, hãng này sắp thực hiện phim «Cô Hippy lạc loài», phỏng theo 1 cuốn tiểu thuyết của Nhã Ca, và do Lê Dân làm đạo diễn. Hiện nay, hãng phim LIDAC đang cần tuyển gấp một số nam nữ diễn viên trẻ, thời trang, để góp mặt trong phim «Cô Hippy lạc loài».

Có điều đáng nói là vai chính trong phim «Cô Hippy lạc loài» sẽ là một cô gái trọc đầu, Hãng phim cho biết sẽ đến bù cho cô nào dám hy sinh cho nghệ thuật bằng những mái tóc giả tuyệt đẹp.

Điện ảnh VN vùng lên!

Trong lúc các bộ môn nghệ thuật khác như ca nhạc, cải lương, phòng trà còn đang bối rối bởi ảnh hưởng của các trận chiến giới tuyến, thì bộ môn điện ảnh lại có vẻ hoạt động náo nhiệt hẳn lên.

Mộng Tuyền trong Bầy Ngầm

Ngọc Đức, Phương hồng Ngọc, Túy Hoa, Văn Hùng...

diễn (chỉ làm cổ vắn) cho 1 Film của hãng Alpha.

Việt Ảnh Phim và «Đêm hưu chiến»

Sau khi thành công rực rỡ với «Như giọt Sương Khuya»; Đạo diễn Bùi Sơn Duân lại đang chuẩn bị thực hiện «Đêm hưu chiến». Theo cuốn tiểu thuyết của nhà văn Nguyễn Vũ, trong khi đó, nhóm tài tử chuyên viên và kỹ giả do Đoàn châu Mậu cầm đầu cũng đang sửa soạn đưa «chém mướn»; một cuốn tiểu thuyết của nhà văn Nguyễn đình Thiệu lên màn bạc!

«Tuổi choai choai» thành «Vết chân hoang»

Cuối cùng, có tin ông bầu trẻ tuổi làm chơi ăn thật Joe Marcel sắp trình làng phim «Vết chân Hoang», do nhóm anh vừa hoàn tất.

Trước đây, phim này có tên là «tuổi choai choai», nhưng đến nay Joe Marcel đổi thành «Vết chân hoang».

Tổng kết: Có tất cả 28 cuốn phim VN đã hoàn tất hay đang thực hiện, nhưng chưa trình làng.

VĂN NGUYỄN

Alpha Film và «Tuổi Đại»

Kể từ tháng 8 năm 1972, các hãng phim Việt Nam đã bắt đầu thực hiện những cuốn phim lớn, công phu, được kể ra như sau: Hãng phim Kim Cương của nữ tài tử Kim Cương, đã bắt tay với tài tử Kiều Chinh để thực hiện cuốn phim «Chiếc bóng bên đường» Hiện Kim Cương phim vẫn đang trên đà tiến triển đều đặn trong việc thực hiện «chiếc bóng bên đường» tại Saigon. Trong khi đó Liên ảnh công ty đã được khởi quay cuốn phim hài hước «Triệu phú bất đắc dĩ» vào ngày thượng tuần tháng 8 vừa qua.

Liên ảnh công ty cho biết hãng đã phải tốn cả nửa triệu bạc để tổ chức một đám cưới giả cho nữ minh tinh Ngọc Tuyết và hề Râu Thanh Việt. Câu chuyện đã xảy ra hôm thứ bảy 19-8 vừa qua, tại 1 xã nhỏ ở Thủ Đức. Và mặc dù đây chỉ là đám cưới giả để thu hình cho một cảnh của phim «Triệu phú bất đắc dĩ» nhưng cũng có sự hiện diện của đông đủ 2 họ với tiệc cưới linh đình y như thật — Liên ảnh công ty cho biết hãng tốn gần nửa triệu cho cảnh này.

«Triệu phú bất đắc dĩ» là 1 phim vui nhộn, có sự góp mặt của Thanh Việt, Thanh Nga, Ngọc Tuyết, Văn Chung, Thanh Hoài,

— THƯA ÔNG KHÔNG CÓ PHỞ, ĐÂY CHỈ LÀ GIẢI ĐOẠN THỰC TẬP ĐÍ A!

nhiếp ảnh lê văn khoa

Bạn đọc của trang «Cùng Xem Ảnh» hôm nay chắc cũng thích thú để được xem các ảnh của một bạn ảnh mới, bạn Dương Minh ở Phan Rang. Nếu nói về sinh hoạt nhiếp ảnh bên ngoài Saigon, hẳn quý bạn đọc cũng nhận thấy các tỉnh miền Trung có phần hoạt động đều đặn và đều tay hơn các tỉnh ở miền Nam. Phong trào ảnh nghệ thuật tại Phan Rang phát động có phần chậm hơn nhiều tỉnh Trung Phần như Bình Thuận, Khánh Hòa, Bình Định, Quảng Nam, Thừa Thiên, nhưng hứa hẹn nhiều sôi nổi sau này. Chúng ta hãy cùng xem vài bức ảnh của bạn Dương Minh, một viên chức tại Phan Rang, dùng nhiếp ảnh làm phương tiện giải trí.

Trước hết chúng ta cùng xem bức ảnh số 1, mang tên là «Chân Dung». Chúng tôi có lần đã nói chân dung là loại ảnh khó chụp nhưng ai cũng thích chụp cả. Bức

«Chân dung» của bạn Dương Minh không thể gọi là thành công, nhưng tôi thích ở chỗ nó được cấu tạo cách thật thà, không tránh né, không gượng ép. Lỗi lầm tùm lum, nhưng không gây nên nhiều khó chịu lắm. Ảnh được chụp từ chỗ hơi cao và khá gần, nên phần trên của đầu em gái hơi to quá, sánh với toàn thể khuôn mặt và thân mình. Ánh sáng xiên một bên, tạo bóng đổ đen ngòm, che mất một phần lớn phía mặt của gương mặt. Ảnh được in với giấy hơi gắt, để lộ những mảnh trắng quá chói đến khó chịu, thiếu độ xám liên tục chuyển tiếp giữa chỗ sáng và bóng tối và mất hết chi tiết ở chỗ bị sáng nhiều. Những bóng cây đổ và đốm loang lổ trên tường không có lợi cho bức chân dung. Chủ đề được đặt vào giữa ảnh cách trái mắt. Người mẫu day mặt lại máy ảnh nhưng không biết nhìn đâu, hơi mỉm cười nhưng không diễn tả mình cười gì. Dầu vậy tôi vẫn thấy thích ở

Chân Dung của Dương Minh

chỗ ảnh được chụp cách bất chợt, không sắp xếp theo ý muốn. Những đốm loang lổ trên tường và hai vệt đen ở hai góc dưới của ảnh lại giữ được thăng bằng cho người mẫu, bóng ba cành cây tạo thêm đường nét bố cục hợp với chiều hướng bóng đổ mặt trời tạo nên trên gương mặt. Tuy nhiên, đừng gởi ảnh này vào cuộc thi ảnh.

Bức ảnh «Mua cá» của bạn Dương Minh được cấu tạo có ý thức và trội hơn ảnh trước. Khi chụp ảnh, nếu không chú ý ghi nhận sự diễn tả nào, người ảnh cần lưu ý đến đường nét bố cục. Ở đây, những chiếc nón lá của những người đang lựa mua cá, được bạn Minh chọn góc cạnh để tạo thành đường nét bố cục vòng cung rất đẹp. Để tìm đường nét bố cục, ta không coi từng chiếc nón lá là một cá thể riêng biệt, nhưng là một điểm, một khoen, một móc nối trong sợi xích bố cục.

Trong ảnh này, những chiếc nón lá là phần chánh. Mặt mũi, tay, chân của người ta không còn cần thiết nữa, nên cứ để cho chìm trong tối. Những con cá được dùng để thêm chi tiết và xóa bớt khoảng trống khá rộng trong lòng vòng cung. Thế thôi. Nhưng nếu cứ giữ y như vậy thì ta thấy khoảng trống góc mặt phía trên quá thừa, và chiếc nón lá góc mặt phía dưới vì chao động nên quá trắng cách tai hại. Chiếc áo trắng của khách hàng ở góc mặt, trên, cũng không đóng góp được gì cho ảnh. Vì vậy, có lẽ ta cần cắt bỏ bớt một phần phía mặt của ảnh để gói ghém ảnh chặt chẽ hơn. Nếu không thể thui xám mấy chiếc nón lá ở góc trái, phía trên, có thể cắt bỏ luôn cũng được. Bây giờ bạn Minh đã có được một ảnh rất vững rồi đấy.

Bức «Vá Lưới» của Dương Minh cũng là một ảnh rất trội. Ảnh được thực hiện lúc xế chiều. Mặt trời hơi thấp và chiếu xiên một bên nên mặt mũi của tất cả những người có mặt trong ảnh đều chìm vào bóng tối, tạo thành ảnh bóng đen cách đáng yêu. Cũng nhờ những người đang làm việc tách rời nhau ra và động tác của họ

cho biết việc họ làm. Bóng đen của người đồ dài hợp với mảnh lưới trên bãi cá tạo thành hình tam giác. Nếu lấy từ những người đứng, theo bia lưới xuống thẳng các người ngồi, ta có bố cục chéo góc từ trái qua mặt, rất thuận với tâm mắt. Cái cây đâm xiên vào để cột chịu lưới không có lợi lắm cho ảnh. Ta có thể cắt bỏ bớt phía trái đi, để tập trung sự chú mục của người xem vào phần chánh yếu của ảnh thôi.

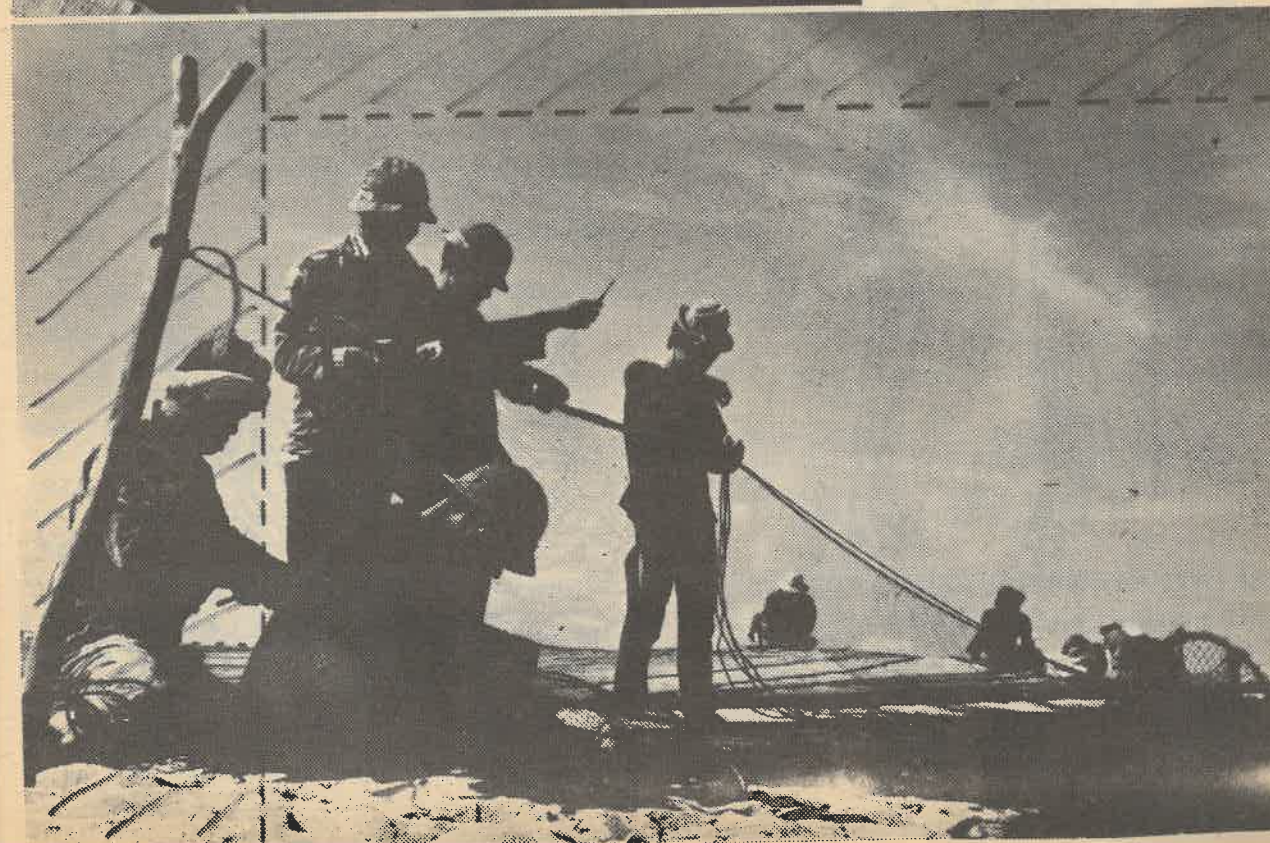
Và bây giờ muốn ảnh dài, rộng hơn, ta lại có thể cắt bỏ bớt phần trên của ảnh đi. Điều đáng ghi chú là vệt mây trắng nhỏ bên góc mặt của ảnh rất lợi để giữ thăng bằng cho ảnh và thêm chi tiết vào phần trống quá lớn cách có hại.

Thành thật cầu chúc bạn Dương Minh tìm được hướng đi và mạnh tiến trên đường nghệ thuật. Nhớ cho đọc giả tuần báo Đời xem những ảnh khác với nhé.

LÊ VĂN KHOA

Mua Cá của Dương Minh

Vá Lưới của Dương Minh

Cười Cười

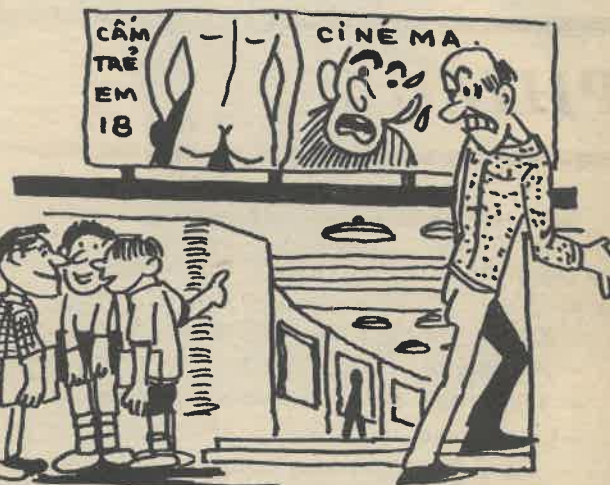
- THƯA CÔ TRONG TRƯỜNG HỢP NÀY, MUỐN LÃM QUEN VỚI CÔ TÔI PHẢI LÃM THẾ NÀO ĐÂY?

- BÂY GIỜ ANH MỚI THÚ THẬT VỚI EM BÀ ẤY KHÔNG PHẢI LÀ NGƯỜI Ồ, MÃ LÀ BÀ XA CỦA ANH.

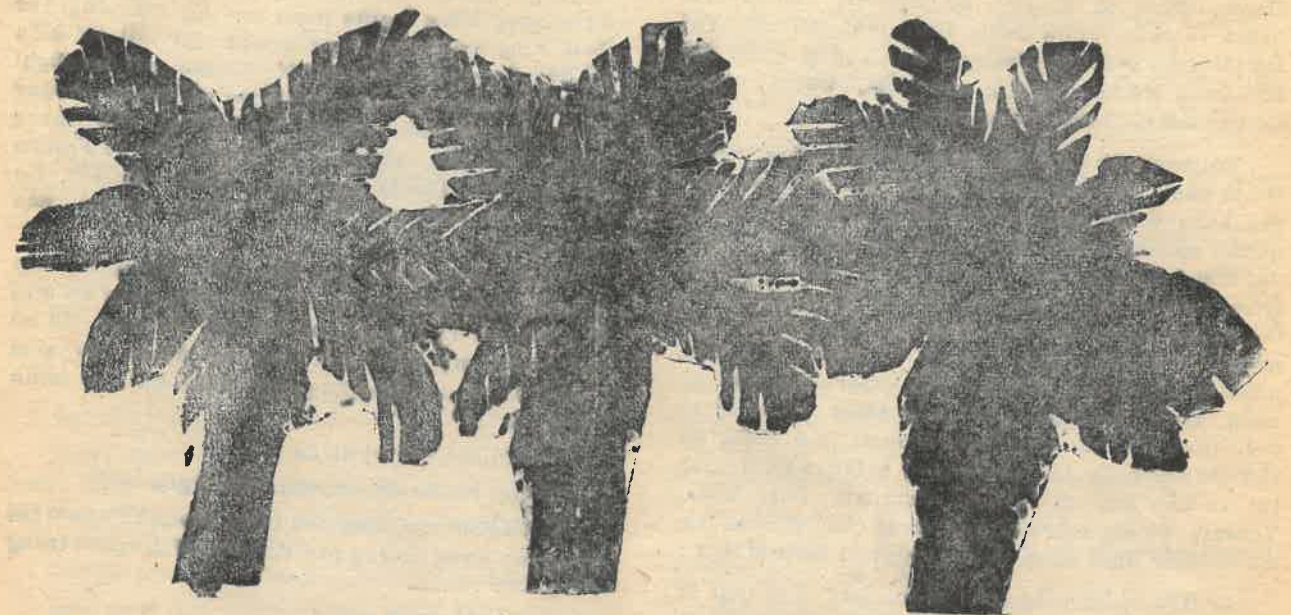
- THƯA BÀ, CHÚNG TÔI CẦN PHẢI NÓI THUỐC DÂY NHƯ THẾ NÀY MỚI ĐÓNG VÒNG EO CỦA BÀ.

- 10 NĂM NỮA CHÚNG TA MỚI XEM ĐƯỢC PHIM NÀY, THẬT LÀ 1 THẾ KỶ DÀI.

- RỒI MÃ CỨNG NHƯ CÁI BÀN CHẢI
- CỒN MÃ ĐAT RỪNG CỦA MÀY, LÃM RỒI CỨNG KHÔNG MỌC NƠI.

PHIÊU...

NGUYỄN TIẾN ĐỨC

Tất quạt. Tất máy lạnh. Mọi người im lặng. Ủ tai. Chỉ còn hai cái đèn đỏ trong phòng. Một đốm lửa của thuốc lá. Chúng tôi đang làm âm thanh cho phim.

- Xin chị đứng gần máy dượt đi ạ!
- Hơi nhỏ phải không anh?
- Vâng... điều chỉnh lại volume xem sao.
- Lúc chị quay đi có tiếng thở nghe rõ quá.
- Đừng đứng đây, nghe tiếng giấy.
- Một lần nữa đi ạ! Cho chắc.
- Máy! «Bức» 2, lần thứ 6.
- Máy «Bức» 2, lần thứ 9.
- Cắt... Cho nghe thử lại hết đi.

Bật quạt. Bật máy lạnh. Được ho. Được nhúc nhích.

- Đạm nói còn có vẻ romantique quá. Phải hồi dư hơn nữa.

Từ máy giọng nữ diễn viên:

«Tôi sắp đi xa rồi... kéo dài mãi cũng chẳng đi đến đâu... ngày nào cũng như ngày nào... nhiều khi tôi chẳng còn nhớ tới tên tuổi, mặt mũi mình ra sao... Loan! Loan!...»

- Chị nói vấp vấp hơn nữa. Nói xuống xê có vẻ hơi kịch. Lạc giọng một tí là hay hơn.

- Còn khó hơn đóng phim.

Cười - ho - lấy giọng.

Trong phòng máy, người chiếu phim thay «bức»

khác, lần này ông ta chiếu ảnh ngược. Bấm máy gọi:

- Bác ơi! Chiếu ngược rồi!

Long nói tiếp:

- Điều này mình phải tập Yoga mà chuyển âm mất.

- Lâu lâu chúng ta được đi ngược đầu xuống đất cũng vui!

Trên màn ảnh, người nữ diễn viên trẻ đang đi bên người tình trên đồi cỏ Dalat. Nàng ngất một cành cây nhỏ đánh nhẹ vào má người tình và nói:

«Nhiều lúc bỏ cứ lằm lằm lì lì... chẳng nói gì cả. Bỏ làm tôi nhớ tới một nhân vật trong một vở kịch ngoại quốc mà trước đây tôi mê lắm. Chuyện xảy ra ở Balan. Có hai đứa yêu nhau ghê lắm, hứa hẹn đủ thứ. Chợt một hôm đẹp trời hán bảo với người yêu là hán đi mua thuốc lá... rồi hán bỏ đi biệt biệt 15 năm trời mới trở lại... Bỏ giống nhân vật đó lắm».

Đèn bật lên. Chữ Stop màu đỏ ở cửa tắt. Chúng tôi tạm nghỉ. Tôi lấy ly ấn nút bình cà phê và uống chất đen mát.

Người nữ diễn viên mặc áo hở vai và lưng. Màu đèn đỏ chiếu lên những mang mịn đó. Màu da của passion. Nàng ngồi xuống sàn, hai tay ôm tròn đầu gối. Nàng kể một cách say mê:

- Venessa được coi là người đàn bà đã chinh phục cả thế giới. Điều đó không quá lắm. Trong

một kỳ đi Mỹ, tôi đã được xem phim Venessa. Cuốn phim được nhiều nhà phê bình cho là đáng được Oscar, nhưng có lẽ vì lý do chính trị nên cả Venessa và cuốn phim chẳng được một giải nào. Tôi mê lối diễn xuất của Venessa kinh khủng. Phim dài bốn tiếng mà xem không nhúc nhích, không chán. Có thể nói tôi thích từng plan một.

Tôi còn nhớ một vài cảnh mà tôi chịu nhất. Đó là cảnh Venessa vũ cho hàng ngàn binh sĩ xem. Sân khấu được dựng bằng những thùng gỗ. Xung quanh có thật nhiều đuốc. Venessa mặc một cái áo đặc biệt, như 1 cái chân khoét thủng chui đầu qua. Chiếc áo màu đỏ. Trong lúc Venessa đang trình diễn thì có một người đàn ông theo dõi từng nét vũ của nàng. Người đàn ông mặc thường phục và có bộ râu thật b. Rồi cuối cùng, khi vũ xong, chợt Venessa kéo tung chiếc áo ra để lộ thân hình thật cân đối. Đám binh sĩ la ó ném đủ thứ lên sân khấu. Có một binh sĩ la lên: « Cuối cùng tại tư bản chỉ có cái Sex đem ra. Thật bần ». Venessa vờ lấy một cây đuốc đang cháy dơ cao lên soi rõ thân hình mình rồi nói với đám binh sĩ Nga:

— Hãy ngắm thân thể của ta. Đây mới thật là vẻ đẹp, đây mới là nghệ thuật. Các người chỉ là những tên đạo đức giả, những tên ngu si và chẳng hiểu nghệ thuật là gì!

Đám binh sĩ phần nộ bỏ về. Lúc đó giữa sân khấu lộ thiên trống trơn đó, người đàn ông có râu từ từ đến với nàng, ngắm nàng như một thiên thần. Người đàn ông quý xuống bèn chân nàng và nói: « Họ là những người không biết nghệ thuật là gì. Chỉ có tôi hiểu và mến tài cô ». Venessa nâng người đàn ông lên và hai người ôm lấy nhau hôn say đắm.

Người đàn ông chính là một nhà soạn kịch của Nga...

Ở một cảnh khác, nhà soạn kịch vào phòng của Venessa ân ái. Khi ông này thấy trong phòng nàng treo hình bố mẹ, chồng và đứa con trai thì ông ta nổi điên đập vỡ hết khung ảnh. Khi ông ta tính đập đến cái hình của đứa con trai nàng thì nàng kêu lên: « Đó là con trai tôi. Nó đã chết rồi ». Nàng giật lấy. Lúc đó nàng đang trần. Mạnh vờ dầm vào nàng. Máu bết. Ông ta vẫn cố giằng lấy và kêu lên:

« Khi anh yêu em. Anh là bố mẹ em, là chồng em là con em! »

Đoạn gần cuối cũng lạ lạ. Khi cô-vũ nữ này về già cô ta ở ẩn trong một cái nhà nhô ra biển. Cô ta có nuôi một thư ký đánh máy trẻ. Một hôm anh này thấy nàng chui từ những cái gối ra như một con mẹ điên và kể lể: « trước kia tôi đẹp lắm... »

Nhưng tôi chịu nhất là buổi người ta giới thiệu Venessa trong một đại hội điện ảnh.

Hôm đó trong một party có đủ các nhà sản xuất, đạo diễn, tài tử điện ảnh. Anh nào cũng ăn mặc lịch kính lên cây lên cối lắm. Và họ chờ đợi sự xuất hiện của Venessa.

Cách giới thiệu làm mình bàng hoàng. Họ để Venessa mở Bal không giống ai.

Chợt người ta thấy anh chàng Franco Nero đứng sừng sững ở giữa piste với bộ râu thật ác đang rộng hai tay ra. Franco mặc một cái áo kiểu Mễ Tây Cơ rộng thùng thình. Có một cái Spotlight bật lên từ cao. Venessa xuất hiện với cái áo cheàng rất thường đi chân không từ những nấc thang xuống, tiến gần, tiến gần tới Franco rồi để Franco ôm gọn lấy. Thế là một điệu nhạc nổi lên. Họ đã lĩnh bơ nhảy với nhau giữa tiếng vỗ tay của mọi người.

Cảnh đi surprise quá đến nỗi không ai dám ra nhảy. Chờ Franco và Venessa nhảy xong họ mới ra piste. Tôi là đàn bà tôi còn mê Venessa. Nó có một khuôn mặt bất mắt không chịu được. Đi xem phim của tôi nó đóng hay quá nhiều khi về mình muốn tự tử.

— Mời các quý vị đi ăn!

Chúng tôi bỏ dở chuyện. Gần 2 giờ chiều.

Một người lao công của hãng Alpha cầm một cái khay trên đựng những con dao tây. Một người trong nhóm hỏi:

— Dao để ăn gì vậy?

Ông ta trả lời rất tỉnh:

— Để mang đi mài!

Cả bọn cười rộ.

— Tưởng anh ấy cho ăn gì chứ!

— Dialogue kiểu đó lạ thật?

Đàn bà lên một xe. Đàn ông lên một xe.

— Đi ra Xuân Hiệp ở Yên Đỗ nghe bà con!

Lúc lên xe tôi hỏi đạo diễn:

— Tại sao đưa con trai bỏ đi 15 năm vậy?

— Cũng không biết nữa. Nhưng hẳn có bị bắt vào trại tập trung tù binh của Đức một thời gian.

— Hay là lúc hắn bỏ đi mua thuốc hẳn bị chộp?

— Khán giả không biết rõ điều này.

— Hắn mua thuốc là gì?

— Camel thì phải.

Một anh bạn nói tiếp:

— Như vậy hẳn có thể đi « phiêu » ở sa mạc lắm. Cũng có thể xứ này cấm bán thuốc lá mà hắn thích nên hắn zọc!

— Ông xem vở kịch này ở Paris năm nào?

— Năm 1969.

— Ai diễn?

— Tội sinh viên. Kịch thuộc loại underground. Diễn trong một cái atelier và diễn xong tại nó mang ông bơ đi xin tiền. Ai muốn cho thì cho.

Người đạo diễn mỉm cười nói tiếp:

— Hôm đó moi có đi xem kịch với một con dâm. Giữa vở kịch moi bảo nó là moi đi mua thuốc

lá. Moi cũng định bỏ đi luôn không nói lý do nhưng thấy nó dễ thương quá moi lại trở lại xem tiếp vở kịch với nó...

Những người trong xe cười:

— Như vậy thay vì ông đi biệt 15 năm, ông chỉ « biệt » có 15 phút?

Gật đầu cười.

Chúng tôi tới Restaurant Xuân Hiệp. tiệm ăn ở trong một biệt thự có cây. Chủ nhân ra chào chúng tôi niềm nở. Chúng tôi đến ăn khá đông.

Chúng tôi ngồi ở ngoài dưới hành lang. Ông chủ cho chạy nhạc Pháp Hardy và Vartan ca cho chúng tôi nói chuyện gẫu.

— Uống gì Lan?

— Lan uống Soda cam tươi.

Tôi uống cà phê đá.

Nước được mang ra. Tôi thấy Lan quấy đường. Nước cam trong ly thành một cái xoáy! Những hạt cam chạy vòng như những con cá con màu ngà đuổi nhau. Tôi hỏi Lan:

— Lan thích uống ngọt ở cuối cùng không?

Lan cười mắt có đuôi. Nốt ruồi chạy nhích sang một bên:

— Lan thích ngọt đều?

— Từ đầu đến cuối. Không thích happy ending. Happy đều.

— Hạnh phúc từ đầu đến cuối khó lắm. Làm thế nào được như vậy?

— Phải quấy đều cả hai Soda, và cam, cả đường nữa.

— Soup của ai đây?

— Tôi.

— Có hai S quan trọng: Soup và Sentiment Lan thích thứ nào?

— Cả hai.

— Còn Vôn?

— S san cần hơn.

— Chính có xem được vở kịch nào ở ngoại quốc không?

— Có. Hair ở Mỹ và Don Quichotte ở Đức... xem Hair chẳng hiểu tại nó nói gì cả. Những diễn viên quần quai, lẩn lộn, than thở, rên xiết. Tiếng khóc như một bản thành ca da đen buồn. Xem Hair cũng gây cho mình cảm giác lạ lạ... Còn không khi kịch ở Đức thì mê thật. Lối mở đầu Don Quichotte làm mình phải nín thở như vừa rời mình ở trong phòng thâu âm ấy... Sau những tiếng gõ... màn mở... sân khấu tối đen... khán giả im lặng. Chợt một cái spotlight bật lên. Lúc đó trên sân khấu mới thấy nhân vật chính nằm trên một cái bàn hình chiếc quan tài phủ vải đỏ. Nhân vật được đưa cao lên dần, lên dần. Mặt gần đèn và rõ dần.

Cuối cùng cả cái bàn đó che cái spotlight. Sân khấu lại trở lại tối om. Cùng lúc đó đạo diễn mới

xuất hiện trên sân khấu để giới thiệu vở kịch và diễn viên.

Những phần ăn được đem ra cho từng người. Một người hỏi Chính:

— Chính có nhiều gối không và có chưa bị sưu tầm gối không?

Chính cười không trả lời.

— Không hiểu tại sao Venessa lúc về già lại sưu tầm gối?

— Có lẽ đạo diễn định diễn tả hai khía cạnh. Gối tượng trưng cho sex. Cái gối thì đặt trên giường. Cái gối cũng là cái gì êm ái nhất cho cái cổ và đầu lúc người ta yêu nhau.. hay một nhòai trong cuộc sống.

Hình như có một văn sĩ nào đã viết: « kỷ niệm đẹp của tuổi trẻ sẽ là những cái gối êm nhất cho lúc mình về già! ».

Tôi hỏi Tiến:

— Ông có cái gối nào không?

— Không có cái nào. Mà nếu có cũng không phải là những cái gối êm.

Người đạo diễn:

— Các ông nói chuyện gối làm tôi nhớ tới « lễ gối » của tụi Nhật. Ở Nhật vợ chồng cãi nhau phải làm lễ lấy gối quật nhau cho hết tức. Sau đó làm hòa.

Tiến bảo:

— Chẳng chơi đại. Ở Việt Nam các bà ấy dầm bồ chỉ vào trong đó mà đập lắm!

Chúng tôi cười.

— Các ông chỉ nói ác cho đàn bà!

Tôi cho một miếng bit tét vào miệng. Lúc đó Sylvie Vartan đang hát:

La plus belle pour...

Tôi chỉ thích đến tiếng pour... Còn pour cái gì thì tùy lúc mà thêm vào sau.

Tin Buồn

Chúng tôi đau đớn nghe tin buồn

Thiếu Úy PHẠM LÊ PHONG

người con thứ hai của ký giả Phạm văn Bình đã hy sinh vì Tổ Quốc.

Xin cầu nguyện hương hồn thiếu úy Phạm Lê Phong về cõi Tịnh Độ.

CHU TỬ
ĐOÀN QUỐC SĨ
ĐỖ QUÝ TOÀN

và toàn thể Tòa soạn tuần báo ĐỜI

NỖI LÒNG NGƯỜI PHƯƠNG ĐÔNG

87

Huân ăn cơm trưa nhà ông bạn làm biện lý. Ông ta chưa bốn mươi tuổi mà con gái đã mười sáu. Rất nhiều lần ông biện lý nói đùa với Huân là nếu cậu muốn tôi sẽ gả con gái tôi cho cậu, Huân trả lời anh già cho tôi, tôi hư hỏng, con gái anh sẽ khổ. Ông biện lý nhìn ra hàng hiên chừng như nhớ tới người em không quên trả lời với Huân: «Nhiều thanh niên sống lang bạt giang hồ khi có vợ lại lo làm ăn ra phết. Tất cả đã ra ngoài cơn mộng». Bây giờ thì Huân không nghĩ như người bạn lớn tuổi hơn mình. Anh ngày nhớ Phương Ngọc khi nắng trải dài bóng những tàng cây mềm yếu phía ngoài quảng sân. Tính lý nhỏ thù mình tội nghiệp trong những sinh hoạt định kỳ thường lệ.

Mâm cơm đã tàn mà ông biện lý vẫn gọi thêm bia và nói cậu phải uống để khỏi phải nhớ vụ vợ. Người vợ ăn cơm xong trở xuống nhà dưới làm thêm vài món ăn tươi. Hiền đã đi ra phía ngoài ngồi với hai đứa em. Huân nhìn mái tóc Hiền phủ xuống hai bờ vai nhỏ. Tuổi trẻ thường bị mơ màng bởi những sợi tóc cổ mây âm hồn. Trên bãi cát đó Huân thấy những cồn cát vàng, tiếng sóng biển vỗ đều đặn những bọt sóng trắng xóa xô đập nhòa nhạt vào bờ. Rồi những chòm sao nổi lên ở bãi nước quanh bờ những ghe nhỏ neo bến và chuyển đồ ngang lênh đênh chờ đầy người chờ sang bên kia... Huân nói:

— Ngồi đây mà nhớ miền Quảng Tín nơi trước đây tôi từng đi lạc vào mấy ngày. Cảnh vật ở đó khô khan huyền bí.

Ông biện lý uống la de đầu cứ gật gù. Ông không hề là một con người gương mẫu đại diện cho những gì như công lý lệ luật tại tòa án. Ông chỉ là một nghệ sĩ. Với cái ông bíp vừa thu lên từ một góc bàn ông cho tay dỗi thuốc, châm thuốc hút

nhẹ. Nhả khói xong và ông biện lý từ từ nói:

— Bà vợ tôi người Quảng trị. Tôi yêu vợ rồi yêu cả những gì của Quảng trị. Giọng nói, Tiếng hát. Con sông. Bãi cát. Cái gì nơi vợ con tôi chào đời cũng ấp ủ thiêng liêng huyền bí, cũng thơ mộng hiền hòa. Nơi đâu có người ta yêu là có cây xừ đó cũng bạn lứa cùng ta. Bạn khen Quảng tín cũng đúng lắm, trong trường hợp cậu.

Luôn luôn là ông biện lý xem Huân ở vai em. Những gì Huân vừa nghĩ ra dự tưởng tới thì ông biện lý nói cách nào đó như là ông đã trải qua trong cuộc sống hay kinh nghiệm. Điều này làm Huân không được vừa lòng nhưng giữa thành phố quá hoang vu chàng không còn một người bạn nào khác hơn ông biện lý.

Nhiều khi Huân tự nghĩ và tha thứ cho ông vì rằng ông là người của tòa án, đứng phía bộ tư pháp để đẩy tới vành móng ngựa những kẻ làm ung thối an ninh trật tự của đời sống. Ông thường phải đương đầu thường trực với những án lệ nguyên tắc quá khứ khuôn mẫu; đầu óc ông chỉ là phản chiếu đi theo đường đã vạch tuyệt nhiên không hề có sáng tạo hay đổi mới. Gia đình ông cũng vậy. Giọng gởi ông là những bậc nho phong quan lại. Vợ con ông sống quanh quất một ngôi nhà kín cổng cao tường; dung mạo họ là dung mạo «đoan trang» của ông.

Dù nghĩ thế nhưng lúc nào Huân cũng sống hòa nhã lễ độ với ông biện lý. Đó cũng là bản tính cố hữu đáng yêu của anh. Huân đã thu nhận tình hào sảng vui vẻ của cha và tâm hồn nhạy cảm khoan dung chấp nhận sự có mặt của quần chúng trong sinh hoạt của mình nơi người mẹ. Trước đây khi tới nhiệm vụ mới Huân đã đi lạc tới một nơi xa lạ. Anh không cho là một rủi ro, anh bằng lòng sống vui với tất cả những gì tới, hòa đồng cùng tram điều lạ lùng đối khi ngược chiều với tập quán. Cái

88

89

là người tuổi trẻ. Bọn họ ưa sự phiêu lưu, cái mới thường che kín cái cũ y như bãi cỏ cháy vừa gặp cơn mưa đầu mùa; cỏ non sẽ ăn kín thật mạnh khuôn mặt héo úa.

Hằng ngày Huân tới nhà ông biện lý. Cơm trưa. Cơm chiều. Quả sáng. Có khi ngủ qua đêm. Lắm lúc say rượu vì nhớ Phương Ngọc Huân gõ cửa nhà vào lúc một giờ sáng. Anh thấy rằng mình cần được che chở trong thời gian trái tim bị rách nát vì tình yêu; thực ra gia đình ông biện lý thấy vui vẻ hơn, một sự gì khác lạ khuấy động đời sống bình thường của họ một khi xuất hiện dưới hình thức một chàng ăn vận sạch sẽ hay một gã si tình say rượu lầy lắt.

Ăn cơm xong ông biện lý và anh cùng ôm nhau ngủ. Buổi chiều họ thức dậy uống nước trái cây xay. Ông biện lý mời anh đánh ten nít. Huân từ chối. Người ta từ chối vì những lý do khách sáo còn Huân thì nói thẳng:

— Tôi thích một mình đi la cà ở quán nước nhớ tới Phương Ngọc.

— Thì cậu cứ tới sân quần vợt mà tưởng nhớ có sao đâu, nếu cậu không muốn chơi với chúng tôi.

— Không thể nhớ nhưng khi trước mặt có một đám người tranh nhau thắng bại vùn vù những tiếng la hét.

Ông biện lý cầm cây vợt, áo trắng quần sọt trắng, tiến ra chiếc xe hơi phía sân, nói với Huân coi chừng đấy, cậu coi chừng phải làm người mất bóng. Tôi tôn trọng tình yêu của cậu nhưng cũng khuyên cậu là hãy giữ lấy linh hồn.

Huân đi chậm rãi theo phía sau hỏi:

— Có luật nào xét xử kẻ bỏ mất linh hồn vì tình yêu không ông biện lý nhỉ?

— Đây không có vành móng ngựa. Ông biện lý nói thế và ngồi vào xe hơi. Xe rời máy. Ông biện lý nói tiếp «Tôi nhớ về ăn cơm nhé Vợ chồng tôi chờ cơm cậu đấy».

Chiếc xe khuất sau một ngã đường, Huân đứng dưới bóng nắng. Nỗi buồn mênh mông cố hữu trở lại với anh. Anh nghĩ giờ này chắc Phương Ngọc đang chạy đôn chạy đáo tìm địa chỉ của anh. Nhà nàng tọa lạc trên một bãi cát, nơi người quen biết nói cùng anh tuấn trước, bên một giáo đường, cách đường xe lửa xuyên Việt khoảng vài trăm mét. Phía tây là núi, đông là căn cứ Cầu Lai. Địa chỉ đó thật là mơ hồ vì anh gởi đi có trên bốn mươi lá thư mà không hề thấy hồi âm.

Nhà cửa nàng đã bị phong tỏa, bọn nông dân đã rời khỏi xóm làng, vị linh mục ra đi cùng những con chiên cuối cùng. Người ta có thể bỏ là đi ra đi tạm trú ở một nơi khác tạo lập đời sống mới. Nhưng có những cái người ta không thể dời đi được. Mẹ già. Nhà thờ. Chùa Chiền. Tài sản tinh thần. Những cư trú êm ấm của linh hồn. Làm sao định nơi cư trú mới của tất cả thiêng liêng đó.

Huân nghĩ rất nhiều về việc bỏ làng của Phương Ngọc. Điều làm anh ngạc nhiên và đau đớn hơn là

90

tại sao cả Lệ Ngọc cũng chẳng hồi âm cho mình. Không lẽ cả thành phố Quy Nhơn cũng bị dời đi? Quét sạch, và dời mới theo ngọn Tây phong.

Huân đi ra phố. Có tiếng người đông đảo từ khu chợ. Hơn hai tháng nay khu chợ bỗng nhiên rộn ràng, việc buôn bán trở nên phát đạt, hàng hóa bày bán những món lạ. Phần lớn là đồ quân đội dư thừa mang nhãn hiệu Hoa Kỳ. Bọn dân thành phố hồi đầu khó chịu nhưng bây giờ họ bắt đầu mua những quạt máy dầu thơm, xà phòng, bình nước bit tất... gần như là nhãn hiệu Hoa Kỳ đã ăn tặn vào các phòng ăn buồng tắm của đám dân bản xứ.

Xe nhà binh Mỹ chạy hối hả qua mặt Huân. Anh dừng lại một ngã tư. Có tiếng trẻ nhỏ ồn ào. Bọn nó theo lính ngoại quốc bán những sản phẩm Việt Nam. Việt Nam có gì để bán ngoài sự khổ đau hay sự điều uoạ vì quá khổ đau. Huân lại thoáng thấy bóng dáng Phương Ngọc phía trước. Anh nhắm mắt lại. Hít hơi và thở mạnh. Nhắm chặt mắt. Giữa hai mí vàng rồi tìm thấy anh thấy một bãi cát rộng những nhà mới lợp tôn tràn ngập trên đó... Anh vội vàng mở mắt và lướt qua đường. Những ngày qua anh không bắt gặp hình ảnh này. Dù sao anh cũng đang đi về phía một cửa hàng. Hai cánh cửa lớn trống cho thấy các cô gái đứng từ trong chọn hàng. Hân trông mong gặp được Hiền may ra anh thoát khỏi một màn lưới tâm ảnh dày vò.

Đại lộ của thành phố này hẹp hơn cả một con đường hoang phế nhỏ nhất của một ngoại ô Hoa Thịnh Đốn mà một người lính Mỹ vừa kể cho chàng nghe trong ngày hôm qua. Nhưng người lính Mỹ khen: tâm hồn người Việt Nam lại rộng thênh thang, gan họ cứng hơn thép trong lò thép nguyên tử xứ Mỹ. Huân bước đi trên đại lộ, vỉa hè rách nát, mặt đường loang lổ sỏi đá uơm lên, cơn mưa từ hai ngày trước để lại từng vũng nước lớn, một số vệt bùn đóng nơi các bờ tường hay cửa tiệm gần đường.

Một cánh cổng đi tới trước mặt Huân. Phải nói rằng cánh cổng có định đó... đi tới vì Huân quá thần thờ. Anh đang phải chạy vật vờ trong vùng tưởng vọng. Huân quay mặt vào cây trụ của chiếc cổng, vịn tay. Bóng chiều chảy nghiêng một vùng vang óng, vẽ ra cảnh tay anh như vô tận. Không có khoảng cách nào giữa hai cánh tay và những kỷ niệm của anh nhưng anh không cảm nắm được nó. Mỗi ngày quá khứ mới biến thể mọc ra những ảo tượng kỳ dị.

Huân đi qua cổng và tới sân quần vợt lúc nào anh không hay. Hai đầu thủ đang tranh nhau trên sân. Trái banh trắng tung qua lại. Màn lưới thấp Rèm lưới màu trắng. Chung quanh là lưới sắt chan cao. Trò chơi ten nít là trò chơi của dân thượng lưu. Bọn trẻ nhặt banh nhìn Huân. Kể lạ. Huân đảo mắt tìm ông biện lý mà không thấy đâu.

Có người vỗ vai Huân và hỏi:

— Cậu đi từ thiên đường đến đây hả?

(CÒN NỮA)

Sàigòn muôn mặt

(TIẾP THEO TRANG 37)

Gòn vẫn tiếp tục, thể diện của dân tộc vẫn bị ngoại quốc hiểu lầm thì thà C.P cho mở các trung tâm để thâu thuế cho các cô có nơi hành nghề, để cho các chú GI không bất chệt và cũng để cho người dân đỡ lấy làm mắc cỡ có lẽ vẫn còn hơn. Còn nếu thực tâm muốn cải tạo xã hội thì xin những người hữu trách hãy có biện pháp thiết thực để giúp những kẻ đã lỡ bước và kịp thời ngăn chặn tệ trạng này.

UYÊN LONG

Tới thăm em...Sàigòn

Tôi có mấy cô bạn thân mến, cô nào cũng dễ thương, duyên dáng mặn mà. Thế cho nên tôi thường mất rất nhiều thì giờ, «tới thăm em», bất kể trời mưa hay trời nắng. Chiếc xe hai bánh của tôi luôn phải xả hết tốc lực hoặc biểu diễn tài lái khéo để lách mình phóng tới nhà các cô. Khổ một nỗi, các cô bạn của tôi đều đóng đô ở ven biển suốt lượt, có thì gần Phú Thọ Hòa có ở sát ngã tư Bảy Hiền, có bên xóm cây thị G Định. Tôi thường mơ mộng... nếu một cô nào đó có nhà ở quận Nhất hay quận Ba. Sàigòn, để mỗi lần ghé thăm anh đây không phải leo một cái dốc, qua một cây cầu... thì có lẽ nàng đã lợi vô cặp mắt xanh của tôi để dàng nhất!

Nhưng mộng đầu có giống sự thực chút nào.

Ngày ngày tôi vẫn phải canh giờ để tới thăm các cô cho khỏi bị kẹt xe. Ôi cái nạn kẹt xe thảm khốc của dân Sàigòn nhất là những giờ tan trường, tan sở.

Một ngày đẹp trời đã qua, cô bạn ở gần Lăng Cha Cả mời tôi tới ăn cơm tối. Thằng bé bên hi hững ăn bận cho sạch sẽ để coi, lượn xe vài vòng quanh công viên Tao Đàn trước khi thẳng đường phóng xuống nhà nàng cho đúng giờ hẹn; cô ả bảo: «anh nên tới khoảng 6g30, vì sớm hơn thì tôi còn bận làm bếp, mà trễ hơn thì... sẽ hết phần». — Và tôi như một công

chức gương mẫu, nhìn kim đồng hồ chỉ đúng 6 giờ là a lê hấp, quay xe xuống đường Trương Minh Giảng. Đó là lần đầu tiên tôi được thưởng thức cái cảnh kẹt xe khó thương của con đường này. Chặng đầu tiên ở ngay dốc cầu Trương M Giảng một chiếc xe hơi ló đầu ra khỏi hầm để qua đường, nhưng dòng xe xuôi ngược quá đông nên «hắn» chỉ ló ra được chút một.

Mỗi lần hấn rú ga, nhích được chừng 1 tấc đất, rồi lại khựng lại, và con đường lưu thông cứ hẹp lại dần. Đường càng hẹp, thiên hạ càng ganh nhau len lách cho mau. Cho tới lúc chiếc xe hơi đó ra tới giữa đường là nằm ụ luôn chịu trận. Người ngược kẻ xuôi, không một ai chịu hy sinh chút nào, chờ cho cái xe gần quai ấy nó lái vòng đi trước. Và hẳn cứ việc ừ lý nằm làm chướng ngại vật một cách bất đắc dĩ! Càng lúc, xe càng đông, vài chiếc xe lam 3 bánh cũng cố lách cổ chen, thế là, đường nghẽn hẳn. Nhiều người rên rỉ kêu than, một số khác nhìn nhục, thở dài và tất nhiên có nhiều người văng tục. Hàng trăm chiếc xe đua nhau nổ máy và nhả khói mù mịt. Tôi cảm thấy khó thở, nhưng tiến thối lưỡng nan, chẳng có cách nào khác là cố ngồng cái cổ cò lên mà hít chút khí trời, cho khỏi sảng khoái độc chiếm hai buồng phổi. Chừng 10 phút sau, một vị Bạ dân gỡ rối cho chúng tôi. Dòng xe lại lũ lượt nối đuôi nhau xuôi về hướng Lăng Cha Cả hay ngược lên Sàigòn. Đứng 6g30, giờ hẹn thiêng liêng của tôi, thì tôi gặp chuyển xe lửa sắp xuyên qua cổng số 6. Lại một màn ngừng lại và chờ đợi. Các anh xe lam, xe díp, xe hai bánh và cả xe hơi nóng tính, lại đua nhau xếp hàng lên trên, lẫn sang cả nửa đường bên trái. Những người chờ đợi ở bên kia cổng cũng nóng lòng không kém, tự cho đường mình đi chỉ có một chiều nên dằng hàng ngang một lượt! Cùng với tiếng lạch xạch của xe lửa chạy qua là tiếng rú ga của cả trăm chiếc xe

sẵn sàng «ăn thua đủ» để lấn đường đi trước. Với kinh nghiệm ở đầu cầu vừa rồi, tôi vội vàng xuống xe, dắt lên lề đứng chờ chứ không dám xông pha vào cỏi chiến trường xằng, khoi ấy. Quả nhiên, khi cổng xe lửa được nhấc lên rồi, một màn «dành đường» đã diễn ra rất hoạt động. Và kết quả là cả hai chiều lên xuống gặp nhau giữa đường rầy đều rú ga tai chỗ, không ai nhích được chút nào! Đứng coi một lát, thấy không thể chịu khó xe, tôi bèn dẫn bộ cái xe ngược đường trở lại. Sau một hồi lúng túng vừa lách xe vừa dò đường, tôi phóng một mạch hết đường Cách Mạng, đi vòng qua trại Phi Long, để tới nhà nàng đúng 8g tối. Và khỏi phải nói, thì các bạn cũng hiểu tình cảnh của tôi lúc đó rồi.

Tôi nhớ mãi cái kinh nghiệm kẹt xe quý giá ấy, nên sau này mỗi lần đi đâu là tôi biết điều phải chạy xe đường vòng, hoặc tránh xa những giờ tan sở. Ông Công lộ vừa cho biết Đô Thành có 937.718 chiếc xe 2,3,4 bánh, ấy là chưa kể hàng trăm ngàn quân xe.

Nếu một ngày nào tất cả xe cộ ra đường hết, thì dọc suốt 356 cây số đường Sàigòn sẽ tràn ngập xe: cái này nối đuôi cái kia và mỗi hàng ngang có chừng 5,6 chiếc.

Đó là những cảnh kẹt xe mùa nắng. Mỗi khi trời rớt nước mát hơi lâu, tình cảnh lại còn bi đát hơn nhiều: Những con đường yêu nước một cách quá đáng, tự biến mình thành sông ngòi mà không có phép của tòa đô chính, xe cộ không còn chen lấn để chạy cho mau nữa, mà thì nhau nằm ụ vì chết máy. Theo thống kê của Nha thiết kế đô thị, sở dĩ đường xá đô thành cứ đua nhau ngập lụt, vì hệ thống cống rãnh của ta quá khiêm nhường. Khi người Pháp xây dựng Sàigòn, họ trả liệu cho thành phố chừng 500 ngàn dân, thế cho nên cống rãnh đều thoát ra sông và chỉ có một dung tích nhỏ hẹp — Bây giờ thì dân số đã lên tới trên 3 triệu, hệ thống thoát nước hầu như không được cải thiện, vậy nên mỗi lần mưa bão, tôi lại có cơ xuống nhà các cô em để... dọn đồ từ chỗ thấp lên chỗ cao, lấy điểm với các bà má.

ĐỖ QUYÊN

Nhân nguyệt vấn đáp

(TIẾP THEO TRANG 29)

lưu đạn tháo sẵn chốt để khi ném vào một hầm cá nhân nào địch thì có địch, thì đâm địch bốn bề cũng không hề nghe tiếng «cạch» rút chốt mà biết được vị trí của anh đương đứng đâu. Vậy mà một lần có một anh Biệt cách Dù, tay lăm lăm một trái lựu đạn đã mở chốt, anh nghe một tiếng động vừa thoát ra tự một hố cá nhân sát đấy. Chưa biết chắc có đúng là địch nấp dưới đó không, anh vận nội công, bắn một mũi tên bằng hơi thở vào đúng hố cá nhân đó thành tiếng kỏi khể, rất khể, nhưng lại rất rõ:

«Ai!» Một giây im lặng, kế tiếp một tiếng đáp rụt rè: «Cháu!» Và 2 bé lỏi tí nhỏ ra. Có thể là hai chú lỏi đã mở còi cha, hay mở còi mẹ, hay mở còi cả hai, nhưng hai chú đã thoát chết nhờ một linh giác

nhân bản vô cùng miễn nhược của người lính Biệt cách Dù vẫn rất thận trọng dù luôn luôn thụ nhận bất ngờ cái chết từ bốn bề vụt tới... Có thể tôi ôn lại cho họ nghe một vài tin tức trên báo đã qua, tỉ như: «Vạch trần những mảnh khoé ăn cắp tài sản quân đội đại qui mô: căn cứ Cam Ranh cái xác xương sau chiến dịch tháo gỡ đã man... Hàng loạt máy lạnh được lắp cánh bay về Nha Trang; hàng rừng tủ lạnh, Tivi, quạt máy biết tàng hình chạy thoát khỏi căn cứ...» (Sóng Thần số 270). Rồi tôi rừng mình — rừng mình thật sự, chứ không phải làm bộ rừng mình — «đường xa nghĩ nổi sau này mà kinh» khi đọc cho họ nghe một tin tức sắp tới: «Trước khi công bố đợt rút quân mới, Mỹ giao lại Long Bình cho

VNCH đầu tháng 9-72. Căn cứ Long Bình lớn bằng một thành phố rộng 96 c.s. vv». (Sóng Thần số 303, ngày 22-8-1972). Nhiều, nhiều lắm chị Hằng ơi, thiếu gì chuyện.

Ta hỏi Nguyệt ngân nga ngân

Nguyệt hỏi ta thơ thần thần thơ
Chồi hoa trước gió phát piơ,
Hiu hiu gió thổi, hương đưa
ngạt ngào.
CẠC SĨ.

(1) P. Muss tác giả Sociologie d'une Guerre.

(2) Các bạn có thể tìm hiệu hình ấy ở SÓNG THẦN 237, ngày 18-6-1972, ngay trang nhất.

CHÚ Ý: Xin các bạn đón đọc kỳ sau: «Nhân Nguyệt Vấn Đáp (II). Chẳng cần phải Apollo 15, 16 gì ráo trọi mà Cạc tôi vẫn dùng tâm linh trực cảm đàm thoại được với chị Hằng về cách nói chuyện với những kẻ cầm cân này mực miền Bắc.

Vitac

500

Bồi bổ gân cốt - Tăng cường sức lực

Ở các nhà thuốc tây có bán

Tâm sự bạn đời

Ý kiến cho « Đời » tương lai

Pleiku, ngày 31 tháng 7 năm 1972
Thưa ông Chu Tử,

Tôi là độc giả trung thành của Báo Đời. Tôi còn giữ nguyên bộ từ 1 đến nay thì ông đủ rõ tôi quý mến báo Đời dường nào.

Là một công chức hạng bét, lương ít quá đến nỗi thích đọc Sóng Thần lại không đủ tiền phải tính mua báo cũ bán ký lô mà xem.

Số Đời 142 trong bài thư Tòa soạn, ông có nêu những khó khăn gặp phải, nên định thay đổi khuôn khổ tờ báo. Vậy tôi xin mạn phép đề nghị một ý kiến thô thiển :

Tuy có nói việc thay đổi khuôn khổ tờ báo chỉ có tính cách giai đoạn. Vậy để độc giả mến chuộng báo Đời lưu trữ đóng bộ đầy đủ và y khuôn, khi sắp chữ, ấn công lưu ý thế nào lúc gấp lại tờ báo y như khuôn khổ tờ Đời cũ và số trang liên tiếp như quyển sách. Mỗi độc giả cần lưu giữ tự ý xếp và đóng thành tập không đầy một

phút là xong. Hình ảnh ngoài bìa ít quan trọng bằng phần nội dung tờ báo.

Nhân dịp, kính xin ông cho phép tôi hỏi một việc. Sóng Thần có văn phòng đại diện ở Pleiku. Tôi muốn vạch trần hành vi một Trưởng Ty đại tham nhũng và thiếu nhân cách nhưng thô lỗ cùng ông Đại Diện ở Pleiku có đủ tin tưởng không. Nếu có thể, tôi muốn khi có đặc phóng viên Saigon đến Pleiku mời ghé tôi chơi để tôi trình bày tự sự. Tôi rất yếu kém văn chương không đủ tài viết 1 cuốn phim diễn tả đầy đủ tội lỗi ông này.

Kính chúc ông bà cùng bầy quyến được vạn phúc.

HÀ THANH

TRẢ LỜI :

Thưa ông,

Xin ông hãy liên lạc với văn phòng đại diện Sóng Thần ở Pleiku hoặc gởi thẳng về cho chúng tôi.

Nếu Sóng Thần nằm xuống ?

Dalat, 16 tháng 8 năm 1972
Kính gửi Chu tiên sinh,

Hôm qua đọc Sóng Thần trên mục «Ao thả vịt» tôi rất hài lòng được biết ông đã trả lời Cụ Trần Tấn Quốc, Chủ nhiệm báo Đuốc Nhà Nam không những «Ông không rửa tay gác kiếm mà còn «muốn hèn hơn thế nữa». Lời nói nghe hay đấy ! Nếu trước đây ít ngày mà thấy ông hèn thì tôi sẽ ghét ông lắm vì trên đời tôi khinh nhất những

kẻ hèn, báng cớ là những lá thư tôi đã viết cho ông và bản trường thiên «truyện đời» mà ông không cho đăng trong mục «Đỡ buồn» của tuần báo Đời. Nhưng nay thì lại khác, tôi thành thực muốn ông hèn đi, gồng mình lên mà chịu hèn, ông hèn để cho báo Sóng Thần sống. Lễ giã dị là Sóng Thần còn sống ngày nào — dù là sống hèn thì những kẻ tham nhũng, những kẻ ăn bẩn hay vẫn còn e dè, ngán sợ ngày ấy. Chứ nếu Sóng Thần mà nằm xuống bây giờ thì chắc chắn là bọn chúng sẽ nhẩy múa lên mà nó, và bao nhiêu công lao xây dựng xã hội của Sóng Thần đóng góp từ trước đến nay sẽ tan ra mây khói — Riêng cá nhân ông, ông sẽ phụ lòng hoài vọng không ít của những bạn hữu đã tin nhiệm ông thành tâm giúp cho nó ra đời.

Nói tóm lại, ông hãy cố gắng chịu hèn đi, dù ông có kinh tởn ông đi nữa, các bạn sẽ không nở giận ông đâu. Trái lại, họ sẽ thông cảm mà thương ông nhiều nữa !

Trân trọng kính chào ông
THƯỜNG GIÁC

Đà Lạt

Không phải dân Kaki

Saigon ngày 2-8-72

Thưa chú,

Đã từ lâu rồi cháu hằng mong một tuần báo Đời của chú, nhưng biết bao lần gởi thơ về góp mặt mà cháu chẳng thấy chú hồi âm. Chú. ác lắm đã làm cháu phải thất vọng mãi và thắc mắc chẳng biết những cảm nghĩ của cháu ghi lại sao chẳng thấy chú nói đến. Thư không đến hay chú chẳng thèm xem ? Hay vì cháu không phải là «dân Kaki» nên chú hổng cho cháu góp mặt. Cháu cũng có người thương là lính và đã ra đi vì cuộc chiến này mà.

NGHĨA TRANG BUỒN,
Đời : Báo Đời sẽ đăng thơ, văn của tất cả các bạn hữu, đâu có phân biệt Kaki hay không Kaki ?

HÀNG TUẦN BẠN ĐÃ ĐỌC :

tuần báo ĐỜI

Phát hành mỗi chiều thứ sáu

THÌ HÀNG NGÀY BẠN KHÔNG THE QUÊN :

nhật báo SÓNG THẦN

CORNELL
UNIVERSITY
FEB 7 1973
LIBRARY